

Yesugât sinji âlip Mataionâ kulemgoip.

Yesugât sâkurâpñâ, zenğât kutziñâ.

(Lu 3:23-38)

¹ A danğonñâ danğonñâ muyagem gane Yesu Kristo, zâk Abaram sot Dawidi, zekât kiun muyageip.

² Abaramgâren gâbâ Isaka âsageip. Isakagâren gâbâ Yakobo muyageip. Yakobogâren gâbâ Yuda sot âtâ murâpñâ âsagiwe.

³ Yudagâren gâbâ Perese sot Sera âsagiwet. Zekât mamzik kutñâ Tama. Peresegâren gâbâ Hesoroñ muyageip. Hesoroğgâren gâbâ Ram âsageip.

⁴ Ramgâren gâbâ Aminadaba âsageip. Aminadabagâren gâbâ Nasonj muyageip. Nasonğgâren gâbâ Salomonj âsageip.

⁵ Salomonğgâren gâbâ Boasi âsageip. Boasigât mamñâ kutñâ Rahaba. Boasigâren gâbâ Obede muyageip. Obedegât mamñâ kutñâ Ruti. Obedegâren gâbâ Yese âsageip.

⁶ Yesegâren gâbâ a kutâ Dawidi muyageip. A kutâ Dawidigâren gâbâ Salomo muyageip. Dawidi zâk Uriagât ambân zo mei Salomo âsageip.

⁷ Salomogâren gâbâ Rehabeam muyageip. Rehabeamgâren gâbâ Abia âsageip. Abiagâren gâbâ Asa âsageip.

8 Asagâren gâbâ Yosapata muyageip. Yosap-
atagâren gâbâ Yoram muyageip. Yoramgâren
gâbâ Usia muyageip.

9 Usiagâren gâbâ Yotam âsageip. Yotamgâren
gâbâ Ahasi muyageip. Ahasigâren gâbâ Hisikia
âsageip.

10 Hisikiagâren gâbâ Manase muyageip. Man-
asegâren gâbâ Amon âsageip. Amongâren gâbâ
Yosia muyageip.

11 Yosiagâren gâbâ Yekonia sot âtâ murâpnâ
âsagiwe. Kâsaziñâ Yuda a gâsum diizingâm Ba-
bilonia hânân âine âsagiwe.

12 Oi zoren Yekoniagâren gâbâ Salatie
muyageip. Salatiegâren gâbâ Serubabe
muyageip.

13 Serubabegâren gâbâ Abidu muyageip.
Abidugâren gâbâ Eliakim âsageip. Eliakimgâren
gâbâ Aso muyageip.

14 Asogâren gâbâ Sadoko âsageip. Sadokogâren
gâbâ Akim muyageip. Akimgâren gâbâ Eliudu
muyageip.

15 Eliudugâren gâbâ Eleasa muyageip.
Eleasagâren gâbâ Matan muyageip. Matangâren
gâbâ Yakobo muyageip.

16 Yakobogâren gâbâ Yosepe âsageip. Zâk
Mariagât apñâ oip. Mariagâren gâbâ Yesu
âsageip. Zâkkât kutñâ Kristo sâmen. Kutñâ zorat
topñâ itâ. Zâk bâliñan gâbâ mâkâniñgâbap.

17 Âsaâsagiñ zo itâ âsagiwe. Abaramgâren
gâbâ âsagem gane Dawidi âsageip, tenğâziñâ kiin
kimembut uap. Oi Dawidigâren gâbâ muyagem
gane Yuda a Babilonia hânân âiwe, zo tenğâziñâ

kiin kimembut uap. Oi narâk zoren gâbâ âsagem gane Kristo muyageip, zo yatigâk kiin kimembut uap.

Yesu muyageip, zorat den sinji.

(Lu 2:1-7)

¹⁸ Yesu Kristo muyageip, zorat topnâ itâ. Mamnâ Maria Yosepegât sinji sâne ândeip. Sinji sânetâ tirik tirik ândiwet. Ândeitâ Tirik Kaapumnâ Maria sot pâlâtân oi kâmbonâ oip.

¹⁹ Maria zâk kâmbonâ oi ko Yosepenâ nângip. Oi zorat topnâ mân nângipkât nângi mân dâp oip. Yosepe a târâraknâ ândeipkât umnan itâ nângip, “Nâ dinâ a ambân mâteziñan sa anjun opapkât tigâk birâbat.”

²⁰ Yatâ upat sâm nângâm ândei Kembangât sumbem a nâinâ umanân muyagem itâ sâm dukui, “Yosepe, Dawidigât kiunnâ, ambingâ mimbam um zagât mân upan. Tirik Kaapumnâ zâk sot pâlâtân oipkât kâmbon op katep mimbap.

²¹ Nannâ mimbap. Mei ko zâkkât kutnâ Yesu sâban. Zâknâ a ambân gakârâpnâ bâlinanğât tâgân gâbâ olanziñgâbap.”

²² Kut nâi nâi muyageip, zo Propete a nâinâ Kembangât sâtkât den itâ sâip, zo bonnâ oip,

²³ “Nângânek. Ambân sigan nâinâ kâmbonâ op nannâ mimbap. Zâkkât kutnâ Imanue sâbi (Niin denân ko Anutuñâ nen sot ândiap).”

²⁴ Yosepe zâk umanân gâbâ zaatnâ sumbem anâ den dukui, zo lum Maria diim mirânzan zari ândiwet.

²⁵ Ka ap ambin ândiândiņ, zo yatâ mân ândiwet. Yatâ op ândeitâ kêtep muyagei Yosepenâ kutņâ Yesu sâip.

2

Nângânângâ a, zen hân kêrebân gâbâ gawe.

¹ Yudaia hânân Herode a kutâ ândeip, narâk zoren Yesu zâk Betelem kamânân Yudaia hânân âsageip. Oi narâk zoren mirâsiņ takâtakâņan gâbâ nâņgânângâ a, zen Yerusalem kamânân gawe.

² Gamņâ sâm mâsikâziņgâm sâwe, “Katep mâik âsagiap, zâk Yuda a zeņgât a kutâ upap, zâk ikâ taap? Nen ândi hânniņan gâbâ sâņgelakņâ ekņâ mâtâsinam gen.”

³ Yatâ sânetâ Herode sot Yerusalem kamân mâirâp, zen aksik nâņgâm pârâkparâwe.

⁴ Herodeņâ den zo nâņgâm Anutugât tirik namâ galem a patâ sot Kembugât gurumin den zorat galem a sot a sâtņâ minduziņgâm itâ sâm mâsikâziņgip. “Kristo zâk ikâ muyagibapkât sâsâņ?”

⁵ Mâsikâziņgi itâ sâm dukuwe, “Betelem kamânân, Yudaia hânân. Zorat Propete nâiņâ itâ sâm kulengoip,

⁶ ‘O Betelem, kamân mâik Yudaia hânân, gâ Yudaia zeņgât kamân gigiņâ buņâ. Gâgâren a kutâ patâ muyagem Isirae a ambân gakârâpnâ kembu otziņgâbap.’ ”

⁷ Den zo sâne nâņgâm Herodeņâ nâņgânângâ a diiziņgâm ziiņik âim mulunâk mâsikâziņgip. Sâņgelak muyageip, zorat narâkņâ mâsikâziņgi dukuwe.

⁸ Dukune nângâm zen Betelem kamân âibigât sângonzângom sâip, “Zen âimnâ kârum katep muyagemnâ ga dâtnobi. Oi nângoot yatik âi mâpâsibat.”

⁹ A kutânâ den yatâ sâi zen âiwe. Oi sângelak hânziņan gâbâ igâwe, zorâņ kândom otziņgâm âimnâ katep zeip, zorat mirâ kwâkņan âi tâip.

¹⁰ Oi zen sângelak zo ekņâ sâtâre patâ urâwe.

¹¹ Oi mirin bagim katep sot mamnâ Maria zikit umzik topņan gei mâpâsiwe. Mâpâsemnâ irâziņan gâbâ kut nâi nâi âlipnâ mem pindâwe. Kât âlipnâ goide sot too wârânņâ âlip, sângânņâ patâ, zo pindâwe.

¹² Oi Kembuņâ umanân kwâkâziņgi zen Herodegâren mân âi muyagem mâtâp nâin gâbâ hânziņan âiwe.

Kembuņâ Yesu katep lilâugip.

¹³ Nângânângâ a, zen âburem kamânziņan âine ko Kembugât sumbem a nâinâ Yosepe umanân itâ dukuip, “Gâ zaat katep sot mamnâ diizikâna Aigita hânân âi tap nâgât dengât mambât ândibi. Nângâ. A kutâ Herode, zâk katep kârumnâ muyagem kumbat sap.”

¹⁴ Sâi Yosepenâ zaatņâ katep sot mamnâ diiziki nâtigânâk tik âim Aigita hânân âiwe.

¹⁵ Oi zen zoren ândinetâ a kutâ Herode moip. Propete nâinâ zorat Kembugât sâtkât itâ sâip, zo bon oip,

“Nannâ Aigita hânân gâbâ konsa gâip.”

¹⁶ Nângânângâ a, zen Herode kâitkum âinetâ nângâm kuk imbaņâ oip. Yatâ op kâwali a sângonzângoi Betelem kamân sot kamân mâik

mâik tap arip, zoren âim katep kendonziņ zagât, zo zângom nanġâwe. Nânġânânġâ a zen sâņġelak âsageip, zorat narâk sâwe, zorat dâp sâi katep zângom nanġâwe.

¹⁷ Oi Propete Yesaianġâ mârumņan den sâip zo narâk zoren bon oip,

¹⁸ “Rama kamânân den kwamit patâ muyagiap. Âgirâp patâ uap. Mamârâpziņ zen murârâpziņanġât umbâla op âgirâp op zem tatne hiriņsâbigât sâm osiziņge. Wangât, murârâpziņ buņ op nanġe, zorat.”

¹⁹ Herode moi Kembedġât sumbem a nâiņġâ Yosepe Aigita hânân umanân itâ sâm dukuip,

²⁰ “Ġâ zaat. Katep sot mamņġâ diizikâna Isirae hânân âburem âinek. Katep kunat sâwe, a zo muwe.”

²¹ Yatâ sâi Yosepeņġâ katep sot mamņġâ diiziki Isirae hânân âburem âiwe.

²² Âburemņġâ Yosepeņġâ den nâi itâ nânġip, “Akelau zâk ibânġâ Herode, zâkkât gebâkņan Yudaia hânġât a kutâ op ândiap.” Den zo nânġâm zo ândibam keņġât oip. Oi umanân den nânġâmņġâ Galilaia hânân arip.

²³ Zoren kamân nâi kutņġâ Nasarete zeip, zoren âi ândeip. Oi Propete zeņġât den itâ ziap, zo bon oip,

“Zâk Nasarete kamânân gokņġâ sâbi.”

3

Yohanenġâ nep topkwâip.

(Mk 1:2-8; Lu 3:1-18; Yo 1:19-28)

1 Ândim zâim ko Yohaneņâ Yuda a zeņgâren muyagem gâip. Gamņâ Yudaia zeņgât mirâ âtâņan, a mân ândiândiņan, zoren âi ândim den siņgi itâ sâm dâzâņgom ândeip,

2 “Anutu um topņan ândinatkât narâk mâte uap, zorat zen umziņ melâņnek.”

3 Yohaneņgât Propete Yesaianâ mârumņan den itâ sâm kulemguiņ, zo bon oip,

“Mirâ kamân âtâņan a ņaiņâ âsagem den patâ itâ sâm muyagem ândiap, ‘Kembugât mâtâp kârâm kubikņek. Oi kârâm kwâarakune kelâlunâ oik.’”

4 Yohane zâk a kanpitâ ândeipkât sâk pâke âlipņâ mân mem ândeip sot nalem âlip mân nem ândeip. Hâmbâ kamele sâmotņandâ tuuwe, zo mem ândeip. Oi kâmbatņan inzut ņai lap ândeip. Nalemņâ ko kumbon sot bânșat, zo nem ândeip.

5 Oi Yerusalem kamânân gâbâ sot Yodaņ too nâmbut nâmbut, zeņgâren gâbâ a gâbâreyaņgâm zâkkâren âimarâwe.

6 Zâkkâren âimņâ bâliņâziņâ sapsune Yodaņ toin saņgonziņgip.

7 Oi Parisaio a sot Sadukaio a doņbepņâ too saņgonam gane ziņgitņâ itâ mâsikâziņgip, “O mulumgât kiurâp, zen bâliņâziņaņgât hâuņâ mâte otziņgâbâmap, zo ņaiņâ dâzâņgoi bâliņâziņ birâbi?

8 Zen umziņ melâņâ orot mâmeziņâ kubik ândibi.

9 Zen umziņan itâ mân nâņgâbi, ‘Nen Abaramgât kiurâp, zorat kârâpņoot mân otniņgâbap.’ Nâ dâzâņgua nâņgânek. Anutuņâ

sâbâ sâm sâi kât zirânâ Abaramgât kiurâpnâ op âsagibi.

¹⁰ Zorat sa nânġânek. Nak nâi bonġâ âlipnâ mân upap, zo ko mariġandâ kârâm kârâp oi simbap. Nânġa zo mârum nak topġan pâi ziap.

¹¹ Zen umziġâ melâġne toin sanġonziġâman. Ka nâi bet gam taap, zâk imbanġâ patâ zemġânġap. Nâ yatâ zorân irânâ sikumġâ goribat, zorâgoot ko mân dâp upap. Zâkġâ Tirik Kaapum sot kârâp sanġonziġâbap.

¹² Zâk ġâbâġâbâriġoot gamġâ nalem ġwapġwapġâ ġâbârem mindubap. Nalem bonġâ mirânġan pâmbap. Ka ġwapġwapġâ, zo ko ġâbârem kârâbân pâi simbap. Oi kârâp zo mân bâpsâbap.”

Yohanenġâ Yesu too sanġonġanġip.

(Mk 1:9-11; Lu 3:21-22)

¹³ Narâk zoren Yesu zâk Galilaia hânân ġâbâ Yodaġ toin âimġâ Yohanenġâ too sanġonġanġâbapkât dukuip.

¹⁴ Dukui ko Yohanenġâ nânġi mân dâp oi itâ dukuip, “Wangât nâġâren ga sat? ġânġâ nâ sanġonina dâp opap.”

¹⁵ Sâi Yesuġâ den itâ mâburem dukuip, “Nânġâm kwâkâ mân ot. Net Anutugât sâtnġâ lugitâ dâp upap.” Yatâ sâi Yohanenġâ diġâ lum sanġonġanġip.

¹⁶ Too sanġonġanġi Yesu zâk toin ġâbâ kopgam egi sumbem pâroġsâi Anutugât Kaapumġâ nii kembâ yatâ opġâ ġem ġam kwâkġan pâip.

17 Oi zorenâk sumbemân gâbâ den nâi itâ muyageip, “Zi nannâ âlipnâ. Umnâ zâkkâren kinmap. Ekñâ umnâ âlip opmap.”

4

Sataññâ Yesu mâsikip.

(Mk 1:12-13; Lu 4:1-13)

¹ Kaapumñâ Yesu okñanñi mirâ kamân âtânjan arip. Sataññâ mâsikânñanğâbapkât okñanñi arip.

² Oi zoren Yesu zâk nâtik sot sirâm 40 umñan nâlem buñ ândeip.

³ Oi sarâ mariñandâ zâkkâren gamñâ itâ sâm dukuip, “Gâ Anutugât nanñâ ândiat oi ko sânanđâ kât zirâñ nalem oi ne.”

⁴ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Den kulem nâi itâ ziap,

‘Anâ nalemâk nem mân ândinat. Nalem nem sot den Anutugâren gâbâ gâmap, zo nânğâm ândim kwâtâtinat.’ ”

⁵ Yatâ sâi Sataññâ diim âim kamân patin takâm tirik namâ pum kwâkñan pâip.

⁶ Pamñâ itâ dukuip, “Gâ Anutugât nanñâ ândiat oi ko zibâ pâtan gei. Oi den kulem nâi itâ ziap, zo nânğâ,

‘Zâkñâ sumbem arâp zeñğât bitziñan gâbanbap. Ziñâ bitziñandâ mingim geine kâtnâ mân gobap.’ ”

⁷ Yatâ sâi Yesuñâ itâ sâip, “Oi den kulem nâi itâ ziap,

‘Kembu Anutugâ zâizâiñ mân okñanğâban.’ ”

8 Sâi Sataŋŋâ bak kêrep patâ ñain diim zâi kin hân dâp a kâmut kâmutŋâ sot sikum kut ñai ñai âkŋâleŋoot, zo tirâpkoip.

9 Tirâpkum itâ sâip, “Gâ nâgât umnâ topŋan gei pindiŋsâm mâpâseninandâ hân sot kut ñai ñai, zi aksik gâ gibat.”

10 Sâi Yesuŋâ den mâburem itâ dukuip, “Sataŋ, gâ birânim âi. Den kulem ñai itâ ziap, ‘Kembu Anutugâ kânok mâpâsiban. Oi zâk kânok kore okŋaŋgâban.’ ”

11 Yatâ sâi Sataŋŋâ birâŋaŋgâm ari sumbem a zen gam on galem okŋaŋgâwe.

Yesuŋâ Galilaia hânân âi nep tuugip.

(Mk 1:14-20; Lu 4:14-15; 5:1-11)

12 Yohane tâk namin panetâ Yesuŋâ zorat ŋiŋi, zo nâŋgâm Galilaia hânân arip.

13 Oi Nasarete kamânân ândeip, zo birâm Kape-naum kamân âi ândeip. Kamân zo saru sâtŋan Sebulon sot Naptali, zenŋât hânân tâip.

14 Yatâ oi Propete Yesaia zâkkât den ñai itâ ziap, zo bon oip,

15 “Sebulon sot Naptali hân saru sâtŋan Yodaŋ too nâmbuten ziap, Galilaia hân torenŋan, zoren hân ñain gokŋâ zen ândime.

16 A zo ñâtâtigân ândiwe, zen kêrâp âsakŋâ patâ ikse. Mumuŋaŋgât ŋiŋi op ñâtâtigân ândiwe, zen âsakŋâ muyageziŋgap.”

17 Narâk zoren Yesuŋâ topkwapŋâ ŋiŋi âlip dâzâŋgom a itâ dâzâŋgom ândeip, “Anutugât um topŋan ândinatkat narâkŋâ mâte uapkât umziŋ melâŋnek.”

18 Oi sirâm nâin Yesunâ Galilaia saru sâtņan âim gam tap a zagât, âtâ mun zikirip. Nâi Simon, kutņâ nâi Petero. Nâi ko munņâ Andrea. Zet saruyân zuugât irâ pam kirâwet. Zet injangât nep tuum ândiwet.

19 Yesunâ zikitņâ dâzâkom sâip, “Zet ga nâgât a op molinigit. Oi zet injangât nep tuum ândibot, zo yatik a zengâren nep tuum ândibot.”

20 Sâi zorenâk irâzikņâ birâm molim âiwet.

21 Oi Yesunâ mâik nâi âimņâ a âtâ mun zagât muyagezikip. Yakobo sot munņâ Yohane, zet Zebedaioġât nanzatņâ. Zet ibâzikņoot waņġâyân tap irâziņâ kubik tarâwe.

22 Yesunâ dâzâkoi zorenâk waņġâ sot ibâzikņâ birâņanġâm molim âiwet.

23 Yesunâ Galilaia hânân kamân toren toren âim gam mâpâmâpâse namin zâim den sinġi âlip dâzâņgom ândeip. Oi a ambân sisi mâsekziņoot kubikziņġâm ândeip.

24 Yatâ op ândei sinġiņâ Siria hânân laņ kârâm ari nâņġâm a ambân sisi mâsek sot wâkeziņoot sot kin bitziņâ mumuņâ zâkkâren diiziņġâm gane kubikziņġâm naņġip.

25 Oi Galilaia hânân ġâbâ sot kamân bâzagât Yodaņ too nâmbutken tâibân ġâbâ sot Yerusalem kamânân ġâbâ sot Yudaia hânân ġâbâ sot Yodaņ too nâmbutken ġâbâ, a ambân kâmut patâņâ min-dumņâ moliwe.

5

*Yesunâ bâkņan den sinġi âlip dâzâņgoip.
(Lu 6:20-26)*

1 Yesuñâ a ambân kâmut patâ zingitñâ bâkñan zâi tâi arâpñâ zen um topñan âiwe.

2 Âinetâ singi âlip itâ sâmbâzânngoip,

3 “A nâmbutñâ umziñangât nângâne gigin opmap, zengât nânga sâtâreñoot uap. Zo ziñâ sumbemân Anutu um topñan ândibi.

4 A nâmbutñâ isem umbâlâ op ândime, zengât nânga sâtâreñoot uap. Zen zo umâlep kwatziñgâbap.

5 A nâmbutñâ zâizâiñâ mân op ândime, zengât nânga sâtâreñoot uap. A zo ziñâ hân patâ zi galem upi.

6 A nâmbutñâ ândiândi târârakkât otziñgi ândime, zengât nânga sâtâreñoot uap. Zen gâtâm bonñâ muyagibi.

7 A nâmbutñâ zen um lâklâk op a toren tânzângome, zengât nânga sâtâreñoot uap. Zen zo Anutuñâ zo yatik otziñgâbap.

8 A nâmbutñâ umziñ salek ândime, zengât nânga sâtâreñoot uap. Zen zo Anutu ek ândibi.

9 A nâmbutñâ lumbeñangât nep tuum ândime, zengât nânga sâtâreñoot uap. Zen zo Anutugât murarâpñâ sâbi.

10 A nâmbutñâ târârakziñangât op kâmbamân sot tâk namin âibi, zengât nânga sâtâreñoot uap. Zen zo sumbemân Anutu um topñan ândibi.

11 A nâmbutñâ nâgât opñâ a ziñâ den bâlin top topñâ dâzângom zângom molimoli otziñgâme, zengât nânga sâtâreñoot uap.

12 Zen sumbemân sângân patâ mimbi, zorat umâlep patâ op sâtâre upi. Wangât, Propete a mârumñan yatik zângom moliziñgâwe, zorat.”

*Nen a zengât sii sot kârâp âsaknâ yatâ utnat.
(Mk 9:50; 4:21; Lu 14:34-35; 8:16; 11:33)*

¹³ “Zen a zengât sii op ândibi. Ka siigât naamnâ buŋ oi ko dap oindâ naamnâ dum upap? Zo buŋâ. Sii bâliŋâ zo yatâ mo yatâ orotnâ, zo mân ziap. Sii zo yen hânân lokine giari a ambân ziŋâ lânbi.

¹⁴ Oi zen a zengât kârâp âsaknâ op ândibi. Kamân nâi bak kêrep nâin tâi wan mo wannâ mân kwâtepkubap.

¹⁵ Zen kârâp sâumnâ âmanân mân kwâarakume. Buŋâ. Zo tâtatnjan pane tâpmap. Oi mirâ kâligen zime, zo âsageziŋgâmap.

¹⁶ Zen zo yatâ a zengât âsaknâ op ândibi. Oi a zen ândiândiziŋâ ikne âlip oi sumbem Ibâziŋâ sâm âlip kwâkŋanŋâbi.”

Yesu zâk Mosegât gurumin den kumbam mân geip.

¹⁷⁻¹⁸ “ ‘Mosegât gurumin den sot Propete zengât den kumbam geip,’ nâgât yatâ sâme? Nâ mân kumbam gewan. Nâ zo lubatkât gewan. Den zo bon op kut nâi nâi muyagem nanŋâbap. Nâ perâkŋak dâzânŋobâ. Mosegât gurumin den muruknâ nâi mân buŋ upap. Gurumin den zo tâi hân sumbem, zet buŋ upabot.

¹⁹ Oi a nâi, zâk gurumin den muruknâ nâi mân lumnâ a toren yatik upigât dâzânŋobap, zo ko sumbemân a ândibi, zengât ombenjan a gigin op ândibap. Oi nâiŋâ ko den zo lum a nâmbut zo yatik upigât sâbap, zo ko sumbemân a ândibi, zengât patâziŋ op ândibap.

20 Zorat dâzângua nângânek. Zen gurumin den galem a sot Parisaio a, zen ândiândiziņ âlip mân ândim walâziņgâm sumbengât siņgi mân upi.”

*Gurumin den, zorat topņâ sâip.
(Lu 12:57-59)*

21 “Sâkurâpziņ zen den itâ dâzângowe, ‘Gâ kâmbam mân kumban. Nâi zâk kâmbam kumbap, denân pambi.’

22 Ka nâņâ itâ dâzângobâ. Nâi zâk bukuņâ um kuk nângâņgâbap, zâk den nepņangât siņgi upap. Nâi zâk bukuņâ den bâliņâ dukubap, zo ko a sâtnâ zeņgât minduminduyân pambi. Nâi zâk bukuņâ den kârok bâliņâ dukubap, zo ko sim kârâpkât siņgi upap.

23 Zorat ko gâ kut nâi nâi Kembugât siņgi pâmbam itâ nângâban, ‘Bukunet kâsâp oset-nikņan ziap.’

24 Zo yatâ nângâm kut nâi zo birâm âi bukugoot den sâm kusik tuumņâ âburem kut nâi zo Kembugât siņgi pâmban.

25 Gâ a nâi sot kâsâp op dinzikiņâ zo kek kubik-pabot. Top likuliku a zâkkâren mân âim kâsagoot den sâm kubikpabot. Yatâ mân otna kâsagandâ den zo top likuliku agâren sâi nângâm kâwali a gakârâpņâ sâi gâ gâsugim tâk namin gâbanbi.

26 Nâ perâkņak dâgobâ. Gâ zoren tapņâ yen mân giban. Kâsaganġât tosa mâkâm nanġâm gem gâban.

27 Sâkurâpziņâ itâ dâzângowe, ‘Ap ambin, zet mân birâyanġâbobot.’

28 Ka nânâ ko itâ dâzângobâ. A nâiñâ ambân nâi ek âkñâleñangâbap, zo ko zâk zik ambin zo umñandâ birâñangâbap. Zâk tosa mimbap.

29 Zorat sinğâ nâiñâ bâliñan gâbanbâ sâi sum lâmuñ birâban. Hâlâlu ândim simân geibatkat lañ sinğâ toren sum lâmuñban.

30 Bikâ bongenñâ bâliñan gâbanbâ sâi kârâm mânângât pâmban. Sâk hâlâlu ândim sim kârâpkât sinği opatkât lañ bikâ kârâm mânângât pâmban.

31 Den sânğiñâ itâ ziap, ‘Nâi zâk ambinñâ birâbam ekap pindâm molibap.’

32 Ka nânâ ko itâ dâzânguan. A nâi ambin birâbap, zo ko zâk târotârozik mânângât tosa patâ mimbap. Ka ambân zo a nâi sot ândeip oi ko tosa zo apñangât mân upap. Oi nâi zâk ambân birâbirâñ zo mimbap, zo ko zâk tosa patâ mimbap.

33 Zen nânge. Sâkurâpziñâ itâ dâzângowe, ‘Gâ Anutu mâteñan den nâi sarâ mân sâban. Kembu mâteñan den nâi sâmñâ lunandâ bonñâ upap.’

34 Nanâ ko itâ dâzânguan. Anutu mâteñan den sâsânâ, zo itâgât birâm nanğâbi. Sumbem, zo Anutugât tâtat mâme uap.

35 Hânân kwap sâme, zo itâgât op birâbi. Hân, zo Anutugât kombânñâ. Oi Yerusalem kamânân kwap sâsânâ, zo itâgât op birâbi. Yerusalem kamân, zo Kembu patâgât kamân.

36 Oi kâukziñan kwap sâsân, zo birâbi. Zen kâukziñ sâmotñâ kâu nâi dukune sumun upap? Mo sumun nâi dukune kâu upap? Yatâ buñâ.

37 Zorat dinziñâ bonñan sâne bonñâ upap. Buñâ sâne buñâ upap. Den târokwap sâme, zo

Satanġâren ġâbâ ġâmap.”

Hâukâu mân upi.

(Lu 6:29-30)

³⁸ “Den nâi itâ sâsânâ, zo nânġe, ‘Nâiņâ siņġâ sum lâmunġi ġânġoot siņâ sum lâmunġban. Nâiņâ sâtkâ kwâki ġânġoot sâtnâ hâuņâ kom kwâkâban.’

³⁹ Nânâ ko itâ dâzânġuan. Zânġonâ sâne sâkziņâ mân anġân kârâbi. Ġât ko a nâiņâ pâlomġâ toren koi toren nâi pindâna kumbap.

⁴⁰ Oi nâiņâ ġâ sot kâsa op hâmbâġâ kwâkġan mei umġan yatik pindâban.

⁴¹ Oi a nâiņâ ġâ irânâ mem pâņkânogân âi pâmbangât sâi ġânâ târokwap kârebân âi pam ġâban.

⁴² Oi a nâiņâ kut nâi nâi nibangât sâi pindâban. Oi yen mem ândim ġibat sâi nânġânġânġâban.”

Kâsarâpziņ buku otziņġâbi.

(Lu 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Den nâi itâ sâsânâ, zo nânġâme, ‘Ġâ bukugâ buku okġanġâban, ka kâsagâ kâsa miņanġâban.’

⁴⁴ Ka nânâ ko itâ dâzânġobâ. Kâsarâpziņ buku otziņġâbi. Oi a zânġom moliziņġâme, zenġât op ninâu sâbi.

⁴⁵ Zen zo yatâ op ândim sumbem Ibâziņanġât nan bârarâp bonġâ op ândibi. Zâkġâ yatik sâi maanandâ a orot mâmeziņ bâliņâ sot âlipġâ aksik âsageziņġâmap. Oi yatik sâi mapġâ a orot mâmeziņ bâliņâ sot âlipġâ aksik ziņġâmap.

⁴⁶ Zen buku otziņġâme, zorik buku otziņġâbi, zo ko Anutuņâ sânġânġâ wan ziņġâbap? Bâliņ mâme a, zen yatâ op ândime, zo ka.

⁴⁷ Zen torerâpziñâ zorik mânganzingâbi, zorat sângânñâ wan zingâbap? Um kâtik a, zen yatâ upme.

⁴⁸ Zorat zen ko walâm sumbem Ibâziñandâ târârak ândimap, zo yatik op ândibi.”

6

Ninâu sânam sâk mâmeyân mân sâbi.

¹ “Zen siñgi âlip lumñâ kut ñâi ñâi âlipñâ upme, zo zingitne âlip upapkât a mâteyân mân mem ândibi. A mâteyân yatâ op ândine Anutuñâ sângânñâ mân zingâbap.

² Zorat gâ a âlip otzingâm a nâmbutñandâ gek nângâbigât lâmun mân waatpan. A sarâñâ, zen mâpâmâpâse namin sot kamân sombemân a ziñâ sâm âlip kwatzingâbigât yatâ upme. Nâ perâkñak dâzângobâ. Zen sângânziñâ mârûm mine âkip.

³ Bukugâ ñâi kut ñâi pindâbam tik pindâm bukugâ ñâi mân dukuban.

⁴ Yatâ upan, zo ko orot mâmegâ tik zimbap. Yatâ otna Ibâgandâ kut ñâi ñâi tik ek nângâmñâ hâuñâ sângânñâ gibap.”

Ninâuugât den.

(Lu 11:2-4)

⁵ “Zen ninâu sânam a sarâñâ, zen yatâ mân upi. Zen mâpâmâpâse namin sot a mindumin-duyân ninâu sânam bâbâlan upme, zo ko anâ zingitpigât yatâ upme. Nâ perâkñak dâzângobâ. Yatâ zingitne ko zorâñak sângânziñâ opmap.

⁶ Gâ ko ninâu sâbâ sâm mirâgan zâi hângi dooñgumñâ Ibâgâ tik ândimap, zâkkâren ninâu

sâban. Oi Ibâgâ tigâk kut nâi nâi ek nângâmapnâ bonnâ muyagem gibap.

⁷ Oi zen ninâu lâuyâk mân sâbi. Ninâu sâmñâ târokwap mân sâm âine kêrep patâ upap. Um kâtik a, zen ninâu yatâ sâme. A zo zinjâ den donbep sâm arindâ nângâningâbap sâme.

⁸ Gât ko zen a zo zen yatâ mân upi. Zen ninâu mân sâne Ibâziñâ zâk kut nâi nâi um nângânângâziñan ziap, zo kek ek nângâmap.

⁹ Oi zen itâ sâm ninâu sâbi,
'Ibâniñâ sumbemân taat, gâgât kutkâ hâlâlu zim-
bap.

¹⁰ Gâ gamñâ um dâp hân dâp kembu otniñgâban. Sumbemân gâgâren sât lulu ziap, zo yatik hânân neñgâren zimbapkât otniñgâp.

¹¹ Gâ sirâm ziren nalem dâpnîñan niñgâban.

¹² Nen a zeñgât tosa biren zo yatik tosaniñâ birâban.

¹³ Top mâsimâsikâyân mân nâmbanban. Bâliñâ mariñangât bikñan gâbâ mâkâniñgâban.'

¹⁴ Zen a zeñgât tosa birânetâ Anutuñâ yatik tosaziñ birâbap.

¹⁵ Ka zen a zeñgât tosa mem ândinetâ Anutuñâ zeñgât tosa yatik mem ândibap."

Nalem birâm kendon ândiândigât den.

¹⁶ "Zen nalem birâm kendon ândim si sângânziñ kuk sen sen mân upi. A sarâñâ, zen yatâ upme. A nâmbutñâ, zen nâlem birâm kendon ândiândiziñâ ziñgitpigât yatâ upme. Nâ perâkñak dâzângobâ. Zen zorat sângânñâ mârûm mine âkap.

¹⁷ Gâñâ ko nalem birâm kâukâ kendâm si sângângâ too sañgonñâ ândiban.

18 Yatâ otna a ziŋâ nalem birâm ândiândigâ mân ek nâŋgâbi. Sumbem Ibâgâ tik ândimap, zâk zikŋik nâŋgâbap. Oi zâk tik ândim kut ŋâi ŋâi ek nâŋgâmapŋâ sâŋgânŋâ gibap.”

Sikumgât âkŋâle mân utnat.

(Lu 11:34-36; 12:33-34)

19 “Zen hângât sikum kut ŋâi ŋâi donbep mân mindubi. Hângât kut ŋâi ŋâi kabâtŋâ niniŋâ sot alâalâgiŋ sot aŋâ kâmbu mime, zorat nâŋgânetâ mân zâibap.

20 Zen sumbemân kut ŋâi ŋâi mindum ândibi. Sumbemgât kut ŋâi ŋâi, zo kabâtŋâ mân niniŋâ sot mân alâalâgiŋ sot aŋâ kâmbu mân orotŋâ, zorat nâŋgâne zâibap.

21 Kut ŋâi ŋâiziŋ zemabân, zoren yatik umziŋ pane zemap.

22 Siŋgâ so sâkkaŋgât âsakŋâ. Siŋgâ âlip tâi sâkkâ âsakŋâ ek ândiban.

23 Ka siŋgâ bâliŋ oi ko sâkkâ ŋâtâtik upap. Zorat sa nâŋgânek. Umgaŋgât âsakŋâ ŋâtâtiksâbap, zo ko opon ŋâtâtik patâ muyagei kwakmak op ândiban.

24 A kânokŋâ a kutâ zagât, zekât kore âlip mân upap. Zâkŋâ ŋâi buku okŋaŋgâm ŋâigât âkon upap. Oi zâk ŋâi sot pâlâtân op ŋâi kândât kubap. Zen yatik Anutugât nep sot kât sikum âkŋâlegât nep, zo dap yatâ mâtâkâziŋgâm mem ândibi?”

Sâkkât kut ŋâi ŋâi, zorat mân nâŋgâm kwâkâban.

(Lu 12:22-32)

25 “Zorat torenŋâ ŋâi zi dâzâŋgua nâŋgânek. Zen ândiândiziŋgât nâŋgâm itâ mân sâbi, ‘Wan

wan mem nem ândinat?’ Mo sâkziņangât nâņgâm itâ mân sâbi, ‘Wan mo wan lap ândinat?’ Kut nâi nâi zorat mân nâņgâm kwâkâ upi. Zorat zen sânek. Ândiândiziņandâ bonņâ mo nalemnâ bonņâ? Sâkziņandâ bonņâ mo sâk pâkeņâ bonņâ?

²⁶ Zen nii ziņgitnek. Nii zen nep mân kârâm kâmitme. Zen nalem mân mindune tâpmap. Oi sumbem Ibâziņandâ nalem muyagem ziņgâmap. Oi dap dap? Zen nii zeņgât ombeziņan? Buņâ.

²⁷ Oi zen nâņgânâņgâziņ kâtikņâ ziap oi ko sânetâ sâkziņ kâtigei narâkņâ pânjkânok târokwap ândibi?

²⁸ Yatâ orotņâ mân ziabân wangât sâk pâkegât doņbep nâņgâme? Zen pâliņpâliņ neule hibukņan zemap, zorat topņâ nâņgâbi. Zâk sâk pâke mân tuumâp.

²⁹ Zorat sa nâņgânek. A kuta Salomo mârumņan ândeip, zâk sikum patâ sot neule âlip zemņangip. Ka Salomo zâk sâkņâ neulenootņâ neule âlipņâ yatâ zo mân mem ândeip.

³⁰ Oi hibuk bâlonâ zo irak muyagem mukan âkâm gemap. Anutuņâ sâi neule âlipņâ zo muyagemap. Oi zen dap nâņge? Anutuņâ sâk pâke âlip mân muyagem ziņgâbap? Zen nâņgâm pâlatânziņ lotņâ.

³¹ Zorat zen nâņgâ kwâkâ op itâ mân sâbi, ‘Nen wan wan nem ândinat. Nen wan wan mem lap ândinat?’

³² Um kâtik a, zen um nâņgânâņgâziņ zoren pane zemap. Zen ko yatâ mân upi. Ibâziņandâ wan wangât kwakse, zo nâņgâm naņgâmap.

³³ Zen sumbem Ibâziņangât um topņan ândiândiņ sot zâkkât mâtâp târârak ândiândiņ,

um nângânângâziņ zoren pane zimbap. Zo yatâ utne sâkkât kut nâi nâi ziņgâbap.

³⁴ Zen mukangât nângâ kwâkâ mân upi. Nângâ kwâkâ zo mukangât siņgi. Sirâm nâigât kâbâ yâmbât, zo sirâm zorat siņgi upap.”

7

Den hâuņâ mân sâm siņan giban.

(Lu 6:37-38, 41-42)

¹ “Zen a hâuņâ den mân sâm siņziņan gibi, zo ko Anutugoot zen yatigâk mân sinziņan giban.

² Zen a hâuņâ den sâm kwâkâziņgâbi, zorat dâp yatigâk Anutuņâ zen sâm kwâkâziņgâbap. Zen a kut nâi nâi otziņgâbi, zorat dâp yatik Anutuņâ mâburem ziņgâbap.

³ Gâ wangât bukuganġât siņan gwapgwap zo ekņâ gikâ siņgan nak sâmbaņâ zo mân ek nângat?

⁴ Nak sâmbaņâ gikâ siņgan zei dabângen bukugâ itâ dukuna dâp upap? ‘Gâ nângâna siņgan gwapgwap ziap zo, mem pambâ.’

⁵ Sarâ a gâ. Kândom gikâ siņgan nak sâmbaņâ zo mem pamņâ gwapgwap bukuganġât siņan zei mem pâna dâp upap.

⁶ Gâ a nâmbutņâ Anutu kândâtkume, zen siņgi âlipkât kut nâi nâi âlipņâ, zo mân ziņgâban. Zen wâu bâu yatâ opņâ kut nâi nâi âlipņâ zo birâm âburem gibegât.”

Ninâu sâm ândim kut nâi zo mimbi.

(Lu 11:9-13)

⁷ “Ninâu sâm ândim kut nâi zo mimbi. Kârum ândim bonņâ muyagibi. Hângiyân kom ândine mirâ mâriņandâ mem pâmbap.

⁸ Nâi zâk ninâu sâm ândim kut nâi memap. Nâi zâk kârumapnâ bonnâ muyagemap. Nâi zâk mâtâbân kom ândei mariņandâ mâtâp mem pâmbap.

⁹ Zengâren gâbâ nâiņâ nannâ nalemgât sâi kâsaget pindâbap?

¹⁰ Mo zengâren gâbâ nâiņâ nannâ iņangât sâi guk mo mulum pindâbap?

¹¹ Buņâ. Zen a bâliņandâ murarâpziņâ kut nâi nâi âlipnâ yatâ otziņgâme. Oi Ibâziņ sumbemân walâwalâņandâ kut nâi nâi âlipnâ ziņgâbap. Zen zâkkâren ninâu sâne kut nâi nâi âlipnâ walâm ziņgâbap.

¹² Zen a ziņâ kut nâi nâi otziņgâbigât otziņgâmap, zorat dâp otziņgâbi. Zorâņâ Mosegât gurumin den sot Propete zengât den zo minduap.”

Mâtâpkât den.

(Lu 13:24)

¹³ “Zen mâtâp pâlâtâņan sumbemân bagibi. Tâmbetagoagoņangât hâņgi, zo patâ uap. Oi zorat mâtâpņâ zo ñilip patâ. Zoren a ambân donbepņâ bagim âime.

¹⁴ Ândiândi kamângât mâtâp, zo pâlâtâņ. Zoren a ambân bituktâņâ âime.”

Propete sarâņâ, zengât den.

(Lu 6:43-46; 13:25-27)

¹⁵ “Propete sarâņâ, zen holi tobatziņâ râma yatâ ka umziņâ wâu kâtiknâ kâwaliziņoot. Zo nâņgâm galem ândibi. Zen zengât orot mâmeziņangât sen kwapņâ topziņâ nâņgâbi.

16 Bolep sângerân bonnâ oi nime? Mo zâlâliyân sam bonnâ oi nime?

17 Zo bunâ. Nak âlipņan bonnâ âlipņâ âsagemap, ka nak bâliņan bonnâ âlipņâ mân âsagemap.

18 Nak âlipņan bonnâ bâliņâ mân muyagemap. Nak bâliņan bonnâ âlipņâ mân âsagemap.

19 Zorat nak nâi zâk bonnâ âlipņâ mân oi kârâm kârâbân umbi.

20 Nâ zorat op san. A zengât orot mâmezij eknâ topzij nângâbi.

21 Kembuniņâ, Kembuniņâ nonsâme, ka zengâren gâbâ nâmbutņandâ sumbemân mân zâibi. Ibânâ sumbemân, zâkkât den lume, zen ziiņik sumbemân bagibi.

22 Narâk zoren a donbep patâņâ ziņâ itâ sâm dâtnobi, ‘Kembunâ, Kembunâ, gâgât kutkâ sâm a ambân siņgi âlip dâzângowen. Gâgât kutkâ sâm wâke molizijâwen. Gâgât kutkâ sâm nep patâ tuuwen.’

23 Yatâ sâne nâ itâ sâm dâzângobat, ‘Nâ zengât kutziņâ mân nâņgan. Bâliņ mâme a, zen birânim âinek.’ ”

Nângânâņgâ a sot a kwakmak.

(Lu 6:47-49)

24 “A nâiņâ dinnâ zi nâņgâm lubap, zâk a nâņgânâņgânoot upap. Zâk a nâiņâ bâkņan mirâņâ kâtikņâ tuugij yatâ.

25 Mirâņâ tuugi tâi map pibâ patâ gam kom osei mirâ zo kâtigem kirip. Lâm kêrep esâm tandâ pâi giari sârakoip, zorat kâtigem kirip.

26 Oi a n̄ai dinn̄a zi n̄anḡam bir̄abap, z̄ak a kwakmak zi yat̄a. A kwakmak n̄aiñ̄a mir̄añ̄a too s̄at̄n̄an tuugip.

27 Mir̄añ̄a tuugi t̄ai map pat̄a too uurup̄noot tak̄am koi giliḡalaks̄am nan̄gip.”

28 Yesuñ̄a den zo s̄am nan̄gi a amb̄an k̄amut pat̄a zen den s̄aip, zorat n̄anḡane imban̄a oip.

29 Oi it̄a s̄awe, “Z̄ak Kembuḡat gurumin den zorat galem a, zen wal̄az̄inḡam sap.” Yesu z̄ak imban̄añ̄oot̄n̄a den sin̄gi âlip d̄az̄anḡoip, zorat yat̄a s̄awe.

8

Yesuñ̄a s̄ak b̄al̄a a n̄ai kubik̄n̄angip.

(Mk 1:40-44; Lu 5:12-14)

1 Yesuñ̄a b̄ak̄n̄an ḡab̄a gem ḡai a amb̄an k̄amut pat̄a molim âiwe.

2 Oi a n̄ai, s̄ak b̄al̄a a, zor̄añ̄ um top̄n̄an âim gei pindiñ̄s̄am it̄a s̄am dukuip, “Kembu, ḡa imban̄aḡa ziap, zorat kubik̄nib̄a s̄am âlip kubik̄niban.”

3 Yat̄a s̄ai Yesuñ̄a bik̄n̄and̄a weem̄n̄a s̄aip, “N̄anḡagiganḡat s̄akk̄a âlip oik.” S̄ai zoren̄ak useñ̄a sogei s̄ak̄n̄a âlip oip.

4 Yesu z̄ak yat̄a ok̄n̄anḡam s̄aip, “Ḡa zirat sin̄gi a amb̄an mân d̄az̄anḡoban. Ḡa âi tirik nam̄a galem a s̄akk̄a tir̄ap̄kuna ik̄pap. Oi Mosen̄a den s̄aip, zo lum nii mo zuu n̄ai Kembuḡat sin̄gi s̄am p̄amban. S̄akk̄a âlip uap, zo a amb̄an ek n̄anḡabiḡat yat̄a otnan.”

Yesuñ̄a kore a n̄ai kubik̄n̄angip.

(Lu 7:1-10)

⁵ Oi Yesu zâk Kapenaum kamânân zari kâwali a galem a nâinâ zâkkâren gam itâ sâip,

⁶ “Kembu, kore anâ sâknam yâmbât oknangi kin bik bâlin oi mirin zem taap.”

⁷ Yatâ sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Nâ gam kubiknangâbat.”

⁸ Yatâ dukui kâwali anâ den itâ mâburem dukuip, “Nâ wandâ yatâ, zorat op mirânan mân gâban. Gâ ziren tapnâ yen denâk sâna ari kore anâ âlip upap.

⁹ Nâ a kutâ zengât kore a ândim sâtziñ luman. Oi nâgât ombenan nâgât kore a ândie. Oi zengâren gâbâ nâi âinan sa âibap. Nâi gânan sa gâbap. Kore anâ nâi nep zo tuu sa tuubap.”

¹⁰ Yatâ sâi Yesuñâ den zo nângi imbanâ oip. A molim âiwe, zo itâ dâzângom sâip, “Nâ perâknak dâzângobâ. Isirae a zengâren nângâm pâlâtânziñâ itâ mân ekman.

¹¹ Zorat itâ dâzângobâ. Hân toren toren gâbâ a donbep mindum Anutugât um topnan Abaram sot Isaka sot Yakobo, zen sot tap sii nalem nimbi.

¹² Oi Isirae a nâmbutnâ mârûm sumbengât sinji sâm zingâzingânâ, zen ko âknan nâtâtigân âimnâ umbâlâ opnâ isem ândibi.”

¹³ Yesuñâ yatâ sâmñâ kâwali a patâ itâ sâm dukuip, “Gâ âi. Nângâm pâlâtângangât bonnâ muyagegibap.” Yatâ sâi zorenâk kore a âlip oip.

*A ambân nâmbutnâ mâsekziñoot kubikziñgip.
(Mk 1:29-34; Lu 4:38-41)*

¹⁴ Yesuñâ Peterogât mirin zâim Petero sibunnâ mâsek kârâpnoot op zei egip.

15 Ekñâ bikñan weegi mâsekñâ buñ oip. Oi ambân zo zaatñâ nalem om Yesu pindip.

16 Oi mirâ ñâtiksâisâi a ambân wâkeziñoot donbep diizingâm gawe. Diizingâm gane Yesuñâ den sâm wâkeziñâ molizingip. Oi a ambân sisi mâsekziñoot zo kubikzingip.

17 Yatâ oi Propete Yesaianâ den itâ kulengoip, zo bonñâ oip,

“Zâk lotñâniñ betniñan mem mâsekniñ âkoip.”

Yesu molinatkat den.
(Lu 9:57-60)

18 A ambân donbepñâ Yesugâren gam haamgum kine Yesuñâ ziñgitñâ arâpñâ saru nâmbutken âibigât dâzânngoip.

19 Âinam utne Kembangât gurumin den zorat galem a ñâiñâ Yesugâren gam itâ sâm dukuip, “Patâ, gâ zoren mo zoren âibâ sâna moligibat.”

20 Sâi ko Yesuñâ itâ mâburem dukuip, “Wâu ulin, zen denziñan ândime. Nii zuu, zen hânngootziñan ândime. A bonñâ, nâ ko isen korem zo buñâ ândiman.”

21 Yesugât arâpñâ, zenngâren gâbâ ñâiñâ itâ sâm dukuip, “Kembu, nânngânina âi ibânâ hangum gâbat.”

22 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Gâ birâm molinina mumuñâ ziñak hanagonek.”

Pibânâ Yesu sâtnâ lugip.
(Mk 4:36-41; Lu 8:22-25)

23 Yatâ sâm wanğâyân zari arâp zâine âiwe.

24 Âim tatne saruyân pibâ patâ gâi saru bâlim kirip. Oi saruñâ wangâ umñan giarip. Yesu zâk uman zem tâip.

25 Zem tâi arâpñâ zen âi mângim dukuwe, “Kembu, betniñan me. Saruyân geinamen.”

26 Sâne itâ sâm dâzângoip, “Nângâm pâlatânziñ lotñâ, zen wangât umziñ kenğât uap?” Yatâ sâm oksâm zaat pibâ sot saru den dâzâkoi hiriñsâm ziwet.

27 Arâpñâ zen zo ekñâ imbanâziñ buñ oi itâ sâwe, “Sâi pibâ sot saru sot kut ñâi ñâi, zen sâtñâ lume. Zâk a dap yatâ?”

*Yesuñâ a zagât wâkezikñâ moliziki âiwet.
(Mk 5:1-17; Lu 8:26-37)*

28 Oi saru nâmbutken âim Gadara a zengât hânân âi takip. Taki a zagât, zet wâkezikñoot gam Yesu muyagiwet. Zet a mumuñâ zengât kwagân gâbâ gawet. Zet kwagân ândim kâwali mem ândeitâ a zen zekât kenğât op gootzikñan mân âimarâwe.

29 Zet den yu kamban sâm itâ sâwet, “Yesu Anu-tugât nanñâ, wan otniñgâbam neñgâren gaat? Gâ narâk mân mâte oi sâknam patâ niñgâbam gaat?”

30 Oi kârebân bâu kâmut patâ, zen gendâk nem ândiwe.

31 Zorat wâke ziñâ Yesu itâ dukuwe, “Moliniñgâbâ sâm sânğonnânğona bâu umziñan geinâ.”

32 Sâne ko itâ sâm dâzângoip, “Ba âinek.” Yatâ sâi a umzikñan gâbâ gam bâu umziñan geiwe. Baginetâ bâu zen aksik patâ bâkñan gâbâ tembatñan koñkoñ geim denğânân gei mom nanğawe.

³³ Oi bâu galem a, ziñâ kamânân zâim bâu zenğât siñgi sot a zagât zekât den siñgi, zo dâzângom nanğawe.

³⁴ Den siñgi zo dâzângone a ambân aksik patâ, zen Yesu iknam kamânân gâbâ geiwe. Gei ekñâ Yesuñâ birâziñgâm âibapkât dukuwe.

9

Yesuñâ a ñâi kubigip.

(Mk 2:1-12; Lu 5:17-26)

¹ Yatâ utne Yesu zâk wanğâyân zâim zikñâ kamânân âbureip.

² Gâi a kiñ bik mumuñâ ñâi helân aam pam mem gawe. Oi Yesuñâ nângâm pâlâtânziñangât topñâ ekñâ a zo itâ sâm dukuip, “Nannâ, mân kenğât ot. Tosagâ mârum biran.”

³ Yatâ sâi Kembangât gurumin dengât galem a nâmbutñâ, zen den zo nângâm umziñan itâ nângawe. “Zâk Anutu hutkum sap. Zâk Anutu yatâ op sap.”

⁴ Yatâ nângâne Yesuñâ umziñan ekñâ itâ sâm dâzângoip, “Wangât umziñan nângânângâ bâliñâ nângânige?”

⁵ Zen dap nânge? Nep ikâ zorânğ bâbâlanğ? Tosa birâbirânğ mo sâk kubikkubikğ?

⁶ A bonğâ, nâ hânân ândim tosa gulipkubatkât imbanğ zemniğap. Zorat topñâ ikpigât yatâ sâm dukuan.” Yatâ sâmñâ a kiñ bik bâliñ itâ sâm dukuip, “Gâ zaat isen koremgâ mem kamângan âi.”

⁷⁻⁸ Sâi a zo zaatñâ kamânñan arip. Oi a ambân kâmut patâ, zen ekñâ kâwaliziñ buñ oi Anutuñâ

imbanâ zo a bikñan pâipkât mâtâsem sâ m âlip kwâkñanğawe.

Yesu zâk bâliñ mâme a zeñğâren arip.

(Mk 2:13-17; Lu 5:27-32)

⁹ Yesu zâk zobâ âim kât mimiñ a nâ muya-genigip, kutnâ Mataio. Nâ kât mimiñ namânan ta neknâ itâ dâtnogip. “Gâ nâ sot pâlâtân op molini.” Yatâ sâ m dâtnogi zaatñâ moliwan.

¹⁰ Oi nâ Yesu mirânan nalem nimbapkât diim zaria kât mimiñ a sot bâliñ mâme a donbep gamñâ Yesu sot arâpñâ nen sot nalem ârândân niwen.

¹¹ Yatâ oindâ Parisaio a nâmbutñâ, zen niñgitñâ Yesugât arâpñâ mâsikâniñğawe, “Patâziñâ zâk wangât kât mimiñ a sot bâliñ mâme a, zen sot tap nalem niap?”

¹² Sâne Yesuñâ den zo nângâmñâ dâzânğoip, “Sisi mâsek kubikkubik a, zâk a sâkziñ âlip, zeñğâren nep mân tuumap. Mâsekziñoot, zeñğârenâk nep tuumap.

¹³ Zen ko Anutugât den ziap, zorat topñâ nângâbi. Den zo itâ, “Zuu bâu kom om nibigât mân sâwan. Um lâklâk op a buku otziñğâbigât otnimap.’

A ziiñanğât nen âlipñâ sâme, nâ zeñğât buñâ. Nâ bâliñ mâme a diiziñga nâğâren gabigât sâ m gem gâwan.”

Nalem birâm kendon ândiândiñanğât sâwe.

(Mk 2:18-22; Lu 5:33-39)

¹⁴ Narâk zoren Yohanegât arâpñâ, zen Yesugâren gam itâ sâ m mâsikâwe, “Nen sot Parisaio a narâk nâmbutñan nalem birâm kendon

ândimen. Ka gâgât arâpkâ ko wangât nalem mân birâm ândime?”

¹⁵ Yatâ sâne Yesuñâ itâ sâmbâ dâzângoip, “A kutâ, zâk a ambân gakârâpñoot ândei dabân umbâlâ op nalem birâm ândibi? Gâtâm a kutâ betziñan mine, nârâk zoren umbâlâ op nalem birâm ândibi.

¹⁶ Nen hâmbâ sângiñan, zo hâmbâ uñakñâ mân pam gârimen. Hâmbâ uñakñandâ sângiñâ diigi oloñbakât yatâ mân upmen.

¹⁷ Zen waiñ too uñakñâ hâkop sângiñan mân gune geimap. Yatâ upi, zo ko waiñ too uñakñandâ hâkop sângiñâ kunziri hâkop sot waiñ ârândân buñ upabot. Waiñ too uñakñandâ hâkop uñakñan gune giari âlip opmabot.”

*Yesuñâ Yairo bâratñâ mumuñan gâbâ mângaip.
(Mk 5:22-43; Lu 8:41-56)*

¹⁸ Yesuñâ yatâ sâmbâ dâzângom kiri mâtâmbâpâse namâ galem a ñâi gam um topñan pindiñsâm dukui, “Bâratnâ irabot zi muap. Diigiga âi sâkñan weenandâ âlip op zaatpap.”

¹⁹ Yatâ dukum ari Yesu zâk zaat sâi arâpñâ zâk sot Yairo molim âiwen.

²⁰ Mâtâmbân arindâ ambân ñâi gâip. Ambân zo gilâm gem ândei kendon patâ kiin zagât oip. Ambân zorâñ kândâtñan gamñâ Yesugât hâmbâ murukñan weegip.

²¹ Ambân zo umñandâ itâ nângip, “Hâmbânjik weemñâ âlipnâ upat.”

²² Yesuñâ puriksâm ambân zo ekñâ sâip, “Bâratnâ, gâ mân kenğât ot. Nângâm pâlâtân kwatnigat, zorat op âlip uat.” Yesuñâ yatâ sâi zorenâk ambân zo âlip oip.

23 Oi Yesu zâk âimnâ galem agât mirin zâimnâ girâp kwamit nângip. A ambân donbep patâ, zen girâp isem tarâwe.

24 Yesunâ nângâm itâ sâm dâzânngoip, “Zen zaat geim nanngânek. Ambân zâk mân muap. Zâk yen uman zem taap.” Yatâ sâm dâzânngoi girânnganngâwe.

25 Sâi a ambân kâmut patâ zo geim nanngâne kâambarânâ zeibân âim biknan gâsui mumunan gâbâ zaarip.

26 Oi zorat den sinji hân zoren denân denân âragum nanngâwe.

A sinzik bâpsâsân sot a wâkenoot kubikzingip.

27 Oi Yesu zâk kamân zo birâm ari a sinzik bâpsâsân zagât, zet molimnâ den kâtik sâm den sâwet, “Gâ Dawidigât kiunnâ, nekât umgâ bâlinj oik.”

28 Oi âimnâ mirin zari a zagât zet zâkkâren zaritâ mâsikâzikâm sâip, “Sinziknâ kubikpatkât imbanâ zemnigap, zo nângabot?” Oi zet sâwet, “On, Kambu, net nângâgiget.”

29 Yatâ sâitâ sinziknan weemnâ sâip, “Nângâm pâlâtânziknanngât bonnâ muyagezikik.”

30 Sâi zorenâk sinziknâ ânângârip. Oi Yesunâ mân sâbabotkât den kâtiknâ itâ sâm dâzâkoip, “Zet zirat sinji a ambân mân dâzânngobabot.”

31 Oi a zagât, zet den zo nângâm nâ âim lanj dâzânngom nanngitâ sinji zo hân dâp lanj kârâm arip.

32 Oi zet aritâ zorenâk a nâi wâkenoot Yesugâren diim gawe. Zâk wâkenâ oknanji kopa oip.

³³ Yesuñâ wâke zo molei a zo den sâip. A ambân kâmut zoren tarâwe, zen zo ikne imbanâ oi sâwe, “Isirae neñgâren mârur kut ñâi itâ zo mân âsagei igâwen.”

³⁴ Parisaio a ziñâ ko Yesugât itâ sâwe, “Wâke zenğât patâziñandâ imbanâ pindâm mam okñanği wâke moliziñgâmap.”

Nep a kâruziñgâm sâip.

³⁵ Oi Yesu zâk yatâ opñâ kamân patâ sot mâik aksik ândim nañgip. Oi mâpâmâpâse namâ dâp zâim Kembu um topñan ândiândiñanğât den dâzânğom a ambân sisi mâsekziñoot kubikziñgâm ândeip.

³⁶ Yesuñâ a ambân kâmut patâ zo ziñgitñâ umñâ nâñgip. Zâkñâ ziñgiri râma galem anñâ bunñâ yatâ gulipmalip ândine ziñgirip.

³⁷ Oi zorat arâpñâ den sumbuñâ ñâi itâ sâm dâtnânğoi, “Kâlamân bonñâ donbep ziap, ka nep a ko bituktâ.

³⁸ Zorat nep mariñâ zâkkâren ninâu sâne nep a muyagem sânğonzânğoi nebân bagim kâlamân bonñâ mem ândibi.”

10

Yesu arâpñâ kutziñâ.

(Mk 3:13-19; Lu 6:12-16)

¹ Yesuñâ arâpñâ kiin zagât nânğonsâi gâindâ wâke moliziñgânatkât sot sisi mâsek kubikziñgânatkât imbanâ niñgip.

² Aposolo kiin zagât, nenğât kutniñâ itâ. Kândom Simon kutñâ ñâi Petero, munñâ Andrea, Zebedaiogât nanzatñâ Yakobo sot munñâ Yohane.

³ Pilipo sot Batolomaio, Toma sot kât mimiñ a nâ, kutnâ Mataio, Yakobo Alipaiogât nannâ sot Tadaio.

⁴ Simon Zelote sot Yuda, Karioto kamânân gok. Yuda zâk ândim Yesu tirâpzânğoi gâsuwe.

*Yesuñâ arâpñâ nep diñ sâm ziñgip.
(Mk 6:7-13; Lu 9:1-5)*

⁵ Yesuñâ arâp kiin zagât, nen sângonnângom sâip, “Zen hân ñâin mân âibi. Samaria zenğât kamânân mân zâibi.

⁶ Isirae a kâmurân gâbâ râma yatâ gulipmalip ândiândiñ, zo zenğârenâk âibi.

⁷ Âim siñgi âlip itâ sâm dâzângom ândibi, ‘Anutugât um topñan ândinatkat narâk mâte uap.’

⁸ Sisi mâsek kubikziñgâbi. Mumuñâ mângiziñgâbi. Sâk bâlâ kubikziñgâne âlip upi. Wâkeziñoot moliziñgâbi. Oi Anutuñâ kut ñâi ñâi sângân buñ ziñgip, yatigâk zenğoot a otziñgâbi.

⁹ Kât patâ mo mâik mân mem âibi.

¹⁰ Mâtâpkât irâ mân mem âibi. Hâmbâ zâgât mân mem âibi. Kipâke buñ, sot tân mân mem âibi. Bet bâsañâk âibi. Nep a zen nalem mot sângân buñâ ziñgâne dâp upap.

¹¹ Kamân patâ mo mâigân takâm mirin tâtat mâme upi, zorat topziñâ sâm mâsikâziñgâbi. A ñâigât ek nângâne âlip oi zâkkât mirin zâim tâtat mâme op tap ko kamân zo birâm âibi.

12 Mirâziņan zâim itâ sâm dâzâņgobi. ‘Um lumbenâ zeņgâren zimzap.’

13 Oi mirâ mariņandâ ândei dâp oi dinziņâ zâkkâren bonņâ upap. Ka mirâ mariņandâ ândei mân dâp oi lumbenâ dinziņaņgât bonņâ âburem ziiņan gâbap.

14 Oi mirâ kamân ñâin birâziņgâm dinziņaņgât âkonziņgi kinziņan gwapgwap lânne gei birâziņgâm âibi.

15 Nâ perâkņak dâzâņgobâ. Den kubikkubik narâkņan Anutuņâ Sodom sot Gomora kamân mâirâp, zen hâuņâ mem gei kwap otziņgâbap. Ka kamân zorat a, zo ko hâuņâ mem zâi kwap otziņgâbap.”

Kâmbamgât den.

16 “Nâņgânek. Râma wâu hulin zeņgât oserân mân sâņgonzâņgozâņgoņ, zo nâņâ ko zen sâņgonzâņguan. Zorat zen a sarâ buņâ, nâņgânâņgâziņoot târârak ândibi.

17 Zen a ziņ tâmbetzâņgobegât gasâziņ kârâm ândibi. A zen den sâsâņ namin diiziņgâm âibi. Mâpâmâpâse namâziņan zâmbamņâ lapitziņgâbi.

18 Oi zorigâk buņâ. Zen nâgât a ândie, zorat opņâ a kutâ zeņgâren diiziņgâm âine den nep tuubi. Oi zen zeņgât mâteziņan kinņâ a kutâ sot hân ñâin gokņâ nâgât topnâ sapsun ziņgâbi.

19 Zen a kutâgâren zâmbane den dap sâna sâm mân nâņgâm kwâkâ upi. Narâk zoren den sâbi, zo Kaapumņâ ziņgâbap.

20 Yatâ otziņgi den sâne zo zeņgât den mân upap. Ibâziņaņgât Kaapum umziņan pâmbap, zâkkât den upap.

21 Narâk zoren âtânâ nâinâ munñâ sâi kumbi. Oi ibâ nâinâ sâi nanñâ kumbi. Oi nan bârat, zen ibâ mam kâsa otziñgâm sâne zângobi.

22 Kutsiñginanğât op a donbepñâ zengât um kâlak nânğâziñgâbi. Oi nâi zâk den siñgi âlip mem kâtigem kinbap, zâk narâk âki sumbem kamânân bagibap.

23 Zen kamân nâin ândinetâ zângom moliziñgânetâ kâmân nâin âibi. Nâ perâkñak dâzânğobâ. Isirae kamân dâp tap ariap, zo âine mân âki a bonñâ nâ takâbat.”

Yesu okñanğawe, zo yatik otñinğâbi.

(Lu 12:2-9)

24 “Ekap namin katepñâ a kwâkâm pindâmap, zâk mân walâmap. Kore anâ a patânâ mân walâmap.

25 Ekap namin katepñâ patânanğât holi zorik mei dâp upap. Kore ânâ patânanğât holi zorik mei dâp upap. Bâliñ mâme a, ziñ nâgât Bezebulu sâwe. Sâm bâliñ kwatniwe yatik mâte pirik mem zâi kwap otziñgâbi.

26 Zorat sa nânğânek. A zo zengât op mân kenğât upi. Kut nâi nâi tik ziap, zo zemñâ mân zimbap. Kut nâi nâi kwârakukun, zo zemñâ mân zimbap. Zo aksik mâbâlakñem nanğâbi.

27 Nâ nâtigân den tik dâzânğoman, zo a kâmut zengât mâteziñan sapsubi. Den halop dâzânğowan, zo sombemân kin dâzânğobi.

28 Sâkziñik zângobi, zengât mân kenğât upi. Zen um dâpziñ mân tâmbetkubi. Nâigât kenğât upi. Sâkkâ sot um dâpkâ ârândân sim kârâbân

gâbanbapkât imbanjâ zemņâņgap, Anutu, zâkkât keņgât op ândibi.

²⁹ Nii sâmbâlâle, zâk sâņgânņâ patâ buņâ. Kât kuriņâ mâik kânok pam zagât mimban. Oi Ibâziņandâ mân nâņgi ko dap op sâmbâlâle ñâi gei kumbap?

³⁰⁻³¹ Anutu zâk a zeņgât kâukziņ sâmotņâ zorat teņgânjâ nâņgâm naņgâmap. Zorat zen keņgâtziņ buņ ândibi. Zen sâmbâlâle yatâ buņâ. Zen a. Anutu zâk zeņgât umņâ patâ kinmap.”

Aņâ sinġi âlipkât hâuņâ minat.

(Lu 12:51-53; 14:26-27)

³² “Ñâi zâk a ambân zeņgât mâteziņan sâmb âlip kwatnibap, zâk yatigâk nâņjâ sumbem Ibânaņgât mâteņan sâmb âlip kwâkņaņgâbat.

³³ Ñâi zâk a ambân zeņgât mâteziņan kwâimbânigi zâk nâņjâ yatigâk sumbem Ibânaņgât mâteņan kwâimbânaņgâbat.

³⁴ Zen nâgât itâ mân sâbi, ‘Zâk lumbe muyag-ibapkât geip.’ Nâ lumbenâ buņâ, kâmbam âbâņgubapkât gewan. Nâ kâsâpzâņgobatkât gem gâwan. Zen dinnâņgât op kâsâpagom ândibi.

³⁵ Zorat nanņâ sot ibâņâ, zet kâsâpagobabot. Bâratņâ sot mamņâ, zet kâsâpagobabot. Iranņâ sot sibunņâ, zet kâsâpagobabot.

³⁶ A ñâi zâkkât kiņ topņan gâbâ kâsa okņaņgâbi.

³⁷ Oi ñâi zâk umņâ ibâ mamzik zet sot pâlâtâņ op nâ sot bituk pâlâtâņ upap, zâk zo nâgât sinġi mân op ândibap. Ñâi zâk umņâ murarâp zen sot pâlâtâņ op nâ sot bituk pâlâtâņ upap, zâk yatik nâgât sinġi mân ândibap.

38 Oi nâi zâk ziknâ poru naknâ mân lum nâgât mâtâp lân̄bap, zâk zo yatik nâgât sin̄gi mân upap.

39 Nâi zâk ândiândinâ an̄gân kâri gulipkuṅṅâbap. Oi nâi zâk nâgât opnâ hânân ândiândinâ birâm ândiândin̄ âlipnâ muyagibap.”

Yesugât opnâ buku otziṅgâbi.

(Mk 9:41)

40 “A nâinâ zen galem otziṅgâbap, zâk zo yatik kore otnibapnâ sângonnogip yatik okṅṅâbap.

41 Nâi zâk Propete a nâi on galem okṅṅâbap, zâk Propetegât dâp yatik sângân mimbap. Nâi zâk a târâraknâ galem okṅṅâbap, zâk a târârakṅṅâgât dâp sângân mimbap.

42 Nâ perâkṅṅak dâzângobâ. Nâinâ a giginâ zengâren gâbâ nâgât sin̄gi ândiap, zo too paten̄ aam pindâbap, zo ko sângân̄nâ buṅ mân zimbar.”

11

Yohane arâpnâ zen Yesugâren âiwe.

(Lu 7:18-35)

1 Yesunâ arâpnâ kiin zagât den dâtnângom nan̄gâm kamân nâin̄ sin̄gi âlip dâzângobam arip.

2 Yohane tâk namin tap Kristonâ nep tugip, zorat sin̄gi nângâm arâp den mâsikâbigât sângonzângoi Yesugâren âiwe.

3 Yesugâren âimnâ itâ sâm mâsikâwe, “Mârumṅan Propete a, zinâ a nâi gâbapkât sâwe, zo gâ mo nâigât mambât ândinat?”

4 Sâne Yesunâ itâ sâm dâzângoip, “Zen âburem âimnâ kut nâi nâi ek nân̄ge, zorat sin̄gi Yohane dukubi.

⁵ Sen n̄at̄atik̄n̄â sinziñ ân̄nḡâtsap. Kinziñ bâliñâ mâtâp lân âim ge. Sâk bâlâ a sâkziñ âlip uap. Kindapziñ bâpsâsân, zo den n̄nge. Mumun̄andâ zaatse. A ambân kanpitâ, zen lâunan gâbâ den siñgi âlip n̄nge.

⁶ N̄ai zâk n̄gât n̄ngi mân âkon upap, zâkkât n̄nga sâtâren̄oot uap.”

⁷ Oi Yohanegât arâp, zen âburem âine Yesun̄â a ambân zâk sot ândiwe Yohanegât top̄n̄â itâ sâm dâzângoip, “Zen mirâ kamân âtân̄an, a mân ândiândiñan wan iknam âiwe? Gerâ n̄ai pibân̄â koi âim gam kiri iknam âiwe?

⁸ Mo a n̄ai hâmbâ neulen̄oot iknam âiwe? Zen n̄nge. A hâmbâziñ neulen̄oot, zen a kutâ zengât mirin tapme.

⁹ Mo zen Propete n̄ai iknam âiwe? Zorat nâ dâzângua n̄ngân̄ek. Zen a igâwe, zo Propete nâmbut̄n̄â zengât dâp bun̄â. Zâk tobat n̄ai. Nâmbut̄n̄â zo walâziñgap.

¹⁰ A zorat den kulem n̄ai itâ ziap,
‘N̄ngâ. N̄gât kore a n̄ai s̄ngongua kândom
otgibap.

Zâk̄n̄â mâtâpkâ kârâm kubikpap.’

¹¹ Nâ perâk̄nak dâzângobâ. Ambân zengâren gâbâ âsagiwe, nâmbut̄n̄â zengâren gâbâ n̄ain̄â Yohane mân wâlap. Ka a gigin̄â n̄ain̄â Anutu um top̄n̄an ândibap̄n̄â, zâk walâbap.

¹² Yohane too sañgon nep topkwâip, narâk zoren gâbâ a ambân don̄bep, zen sumbemgât siñgi upigât kâtigiwe. Oi a kâwaliziñoot̄n̄â sumbem kamân zo baginam kâtigie.

13 Propete a sot Mose, zen zorat den kânñan sâm kulemgum gane Yohanegâren âkip.

14 Den zi umziñâ gâsui nânğânâ sâm, nânğânek. Elia gâbapkat sâwe, zorat bonñâ Yohane gâip.

15 Nâi zâk kindapñootñâ den zi nânğâbap.

16 A kâmut zi, waniñ zen sot dâpkwap sâbâ? Zen katep yatâ. Katep ziñâ ek birâ, nânğâm birâ upme. A ambân kâmut zi zo yatâ. Katep, zen kamân sombemân tap bukurâpziñ itâ sâm dâzânğome,

17 ‘Kep meindâ wangât mân kue? Nen umbâlâ kep meindâ wangât mân isie?’

18 Yohane zâk nepñâ topkwap too kâtik sot nalem birâm ândei ekñâ sâwe, ‘Zâk wâkenjoot ândiap.’

19 A bonñâ nânğâ gamñâ nalem sot too nia nekñâ itâ sâme, ‘Iknek. A zi kât mimiñ a sot bâliñ mâme a, zengât buku. Waiñ sot nalem nem mân birâmap.’ Ka sa nânğânek. Anutugât nânğânânğâ bon asâgem topñâ mem kâkñan kwâpmap.”

Yesuñâ Galilaia a zengât girem sâip.

(Lu 10:13-15)

20 Narâk zoren Yesuñâ kamân nâmbutken nep tuugi ekñâ umziñ mân melânâwegât den topkwap sâm topziñ itâ sâm muyageip,

21 “Yei, Koraziñ mâirâp, Yei, Besaida mâirâp, zengâren nep patâ kulem top top muyageip. Kulem yatâ zo Tiro sot Sidon kamânân muyagei sâi zen mârurnan isem umbâlâ opñâ umziñ melânbe.

22 Zorat dâzânğua nânğânek. Tiro Sidon kamân mâirâp, zen den kubikkubik narâkñan hâuñâ

diim gei otziŋgâbap. Zen ko hâuŋâ mem zâi pam otziŋgâbap.

²³ Kapenaum mâirâp, zen dap upi? Sumbemân zâibi? Buŋâ. Zen sim kârâbân kâbakŋeziŋgâbap. Zeŋgâren kulem top top muyageip. Kulem zo Sodom sot Gomora kamânân muyagei sâi kamân zo mân buŋ op narâk ziren tok tâpâp.

²⁴ Zorat dâzâŋgua nâŋgânek. Den kubikkubik narâkŋan Sodom kamân mâirâp, zen hâuŋâ mem gei kwap otziŋgâbap. Zen ko hâuŋâ mem zâi kwap otziŋgâbap.”

Yesuŋâ Ibânâ sâm bâbâlaŋ kwâkŋaŋgip.

(Lu 10:21-22)

²⁵ Narâk zoren Yesuŋâ Kembugâren den itâ sâip, “Ibâ, hân sot sumbem mariŋâ, gâ âlip opmat. A ziŋâ nâŋgânâŋgâziŋgâŋgât nâŋgâne zâizâiŋ opmap, zo diŋgâ tik kwatziŋgâmat. Ka a umziŋan giŋiŋâ upme, zen ko diŋgâ sâm muyageziŋgâmat. Oi nâ zorat sâm âlip kwatgigan.

²⁶ Kambu, gâ yatâ muyagem âibapkât nâŋgâna âlip oip.”

²⁷ Ninâu yatâ sâmŋâ arâpŋâ nen itâ sâm dâtnâŋgoip, “Ibânâ, zâk kut ŋâi ŋâi nâgât siŋgi sâm bitnan pam naŋgip. Umnan den sot nâŋgânâŋgâ ziap, zo mân nâŋge. Ibânâ zâk zikŋik nâŋgap. Oi Ibânâŋgât umŋan den sot nâŋgânâŋgâ ziap, zo mân nâŋge. Nâ ninik nâŋgan. Oi nâŋâ a nâmbutŋâ Ibânâŋgât topŋâ sâm muyageziŋga âlip nâŋgâm kwâkâbi.”

Yesuŋâ diiniŋgâbap.

28 “Kut ñâi ñâi yâmbâtñâ tuum kâbâ yâmbât sot sâknam nângâm ândime, zen aksik nâgâren gane gâsuziŋga um sâkziŋâ sânduksâbap.

29 Nâ umnandâ mulun op giginâ op ândimangât nâgâren gane nep ârândâñ tuum ândinat. Oi um dâpziŋandâ lumbenâ muyagem ândibap.

30 Nâ sot kin nep tuutuun, zo bâbâlañ. Nâgât nep, zo bâbâlañ.”

12

Yuda zeŋgât kendongât den.

(Mk 2:23-28; Lu 6:1-5)

1 Narâk zoren Yesuñâ kândom otniŋgi kendonân kâlamân obândiwen. Âimñâ arâp nen tepniŋaŋgât opñâ segoñ keet namuñ niwen.

2 Yatâ oindâ Parisaio a, ziŋ zo eknâ Yesu dukum sâwe, “Ek. Arâpkâ ziŋ kut zo ue, zo kendonân mân orotñâ.”

3 Sânetâ itâ sâm dâzâŋgoip, “Dawidi sot arâpñâ, zen tepkât opñâ urâwe, zo sâlâpkum nângâme mo buñâ?”

4 Zâk Kembu Anutugât namâ zo zâim nalem hâlâlu sâsâñâ, zo mei niwe. Nalem zo zâk sot arâpñâ niwe. Zo mân orotñâ. Namâ galem ziinik nimbigât sâsâñ.

5 Anutugât gurumin den ekabân den itâ sâlâpkum nângâme? Tirik namâ galem a, zen Yuda zeŋgât kendonân tirik namin âim nep tuum gurumin den zo kume, zorat tosañâ mân opmap.

6 Zen Kembugât namâ zo hâlâlu sâme, Ka nâñâ ko dâzâŋgua nângânek. Nâ mâteziŋan kinzan, nâ walâwalâñ. Namâ zo giginâ.

⁷ Anutugât den kulem nâi itâ ziap,
 ‘Bâu zuu kom om nibigât mân sâwan. Um lâklâk
 op a buku otziŋgâbigât otnigap.’

Zen den zirat topnâ nângâm sâi a tosaziŋ bunâ
 den laŋ nâi mân dâzângobe.

⁸ A bonnâ, nâ kendongât mariŋa op ândian.”

Yesuŋa kendonân a nâi kubigip.

(Mk 3:1-6; Lu 6:6-11)

⁹ Yatâ sâmŋa zobâ âim mâpâmâpâse namin
 zarip.

¹⁰ Zoren a nâi tâip. Zâk biknâ humutŋik. Oi
 a ziŋa Yesu mâsikâm sâwe, “A kendonân ku-
 bikziŋgâziŋgân, zo orotnâ mo mân orot?”

¹¹ Sâne Yesuŋa lâuziŋan mem itâ sâm
 mâsikâziŋgip, “Zengâren gâbâ a nâiŋa râmaŋa
 kânok lâmân giari ko kendongât op birâbap? Yatâ
 mân upap.

¹² Râma zâk yenŋa. A zen ko bonnâ, zorat
 kendonân âlip orotnâ.”

¹³ Yatâ sâmŋa a zo itâ sâm dukuip, “Bikâ tâŋtân
 pa.” Sâi biknâ tâŋtân pâi âlip op toren yatâ oip.

¹⁴ Yatâ oi Parisaio a, zen zo eknâ âimŋa zâk dap
 yatâ kunat sâm den âraguwe.

Yesugât den sâsân, zo bonnâ oip.

¹⁵ Yesuŋa den zo nângâm kamân zo birâm nâin
 arip. A doŋbep patânâ molinetâ kubikziŋgâm
 nanŋip.

¹⁶ Zen zâkkât topnâ zo a ambân mân
 dâzângobigât den sâm kâtigeip.

¹⁷ Yatâ oi Propete Yesaianâ mârumsan Anu-
 tugât den kulengoip, zo bonnâ oip. Den zo itâ,

- 18 “Zen nannâ iknek. Nâ zâk gâsum sâlâpkuan. Zâk nannâ âlipnâ. Zâkkât umnâ kinmap. Nâ Kaapumnâ pinda bekņan mei hân toren toren a zeņgâren den kubikkubiknâ sâm hanpâmbap.
- 19 Zâk den sârek mân sâbap. Kamân sombemân mân kwamitagoi nâņgâbi.
- 20 Gerâ âbâbâņgum, zo mân kârâm mânâņgât pâmbap. Oi kârâp tirâp mân biri bâpsâbap. Yatâ op nep tuum ândim den târârak sâm kubikmubik oi târârak op kâtigem zimbap.
- 21 Yatâ oi a ambân hân toren toren, zen zâkkât kutsiņņan târokwapi.”

Yesuņâ wâke nâi moleip.

(Mk 3:20-30; Lu 11:14-23; 12:10)

22 Nârâk zoren wâkeņâ a nâi okņanņi kopa op siņ bâpsâsâņ op ândei Yesugâren diim âiwe. Âine Yesuņâ a zo kubigi siņâ ânâņgâri ekņâ den sâip.

23 A ambân kâmut kirâwe, zen zo ekņâ im-baņâziņ buņ oi itâ sâwe, “Dawidigât kiun gâbapkât sâsâņâ, zo zi mot nâi.”

24 Sâne Parisaio a, ziņâ den zo nâņgâm itâ sâwe, “Zo sarâ. Wâke zeņgât a kutâ kutņâ Bezebulu, zâkņâ mam okņanņi wâke moliziņgâmap.”

25 Zen yatâ sâne Yesuņâ umziņan ekņâ itâ dâzâņgom sâip, “Hân nâigât a, zen kâsa utnetâ hânziņ zo kwamem zimbap. Oi kamân nâigât a mo mirâ nâigât a, zen kâsa utne mirâ kamânziņ buņ upap.

26 Satâņ sot arâpņâ, zen kâsa utnetâ nepziņâ dap yatâ kâtigem zimbap?

27 Zen nâgât itâ sâme, ‘Bezebuluñâ mam okñanji wâke moliziñgâmap.’ Oi zenğât narâpziñâ nâiñâ mam otziñgi wâke moliziñgâme? Sarâziñanğât topñâ zo narâpziñandâ muyagibi.

28 Nâ ko Anutugât Kaapumñâ mam otnigi wâke moliziñgâman. Anutugât um topñan ândiândigât narâkñâ mâte otziñgi mân nânge.

29 A nâi, zâk mirânjan kâwali op tâi dap yatâ a nâiñâ zâim sikum beknjan mimbap? Yatâ buñâ. Kâwali a zo komñâ kiñ bik saam pamñâ sikumñâ âlip beknjan mimbap.” (Yesuñâ den zo Satanğât op sâip.)

30 Yatâ sâmñâ itâ sâip. “Nâi zâk buku mân otnibapñâ, zâk kâsa otnibap. Nâi zâk nepnâ mân galem upapñâ, kândanbap.

31 Zorat dâzânğua nânğânek. Bâliñâ top top sot den sumunñâ top top, zorat tosa birâbirân ziap. Ka nâi zâk Tirik Kaapum sâm bâliñ kwâpap, zâkkât tosa birâbirân mân ziap.

32 Nâi zâk a bonñâ nâ sâm bâliñ kwatnibap, zâkkât tosa âlip gulipkubap. Ka nâi zâk Tirik Kaapum sâm bâliñ kwâpap, zo ko tosanâ hânân sot Sumbemân mân gulipkubap.

33 Zen nak nâigât âlipñâ sâm bonñanğât yatik âlipñâ sâbi. Mo nak nâigât bâliñâ sâm bonñanğât yatigâk bâliñâ sâbi. Nak zo bonñandâ nak topñâ sâm muyagemap.

34 Zen mulumğât kiurâp. Bâliñandâ wan den âlipñâ sâbi. Umziñan kut nâi nâi zemap, zo yatik lâuziñan kopgâmap.

35 A târârakñândâ umñan gâbâ den âlipñâ kopgâmap. A nâi nânğânânğâ bâliñâ, zâkkât

umñan gâbâ den bâliñâ kopgâmap.

³⁶ Nâ dâzângua nângânek, Den kubikkubik narâkñan den sarâ top top, zorat hâuñâ Anutuñâ ziñgâbap.

³⁷ Den sâmat, zorâñ topkâ sâm muyagei gâsu gobap. Mo den sâmat, zorâñ topkâ muyagei birâgibap.”

Yesu kulem top topkât dukuwe.

(Mk 8:12; Lu 11:29-32)

³⁸ Yatâ sâm dâzângoi Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a nâmbutñâ, zen itâ mâburem dukuwe, “Patâ, top lâkulâku kulem ñâi tuuna âsagei iknâ.”

³⁹ Sânetâ itâ sâm dâzângoip, “A kâmut zi orot mâmeziñâ bâliñâ sot Kembugât den birâbirâñ. A yatâ zorâñ top lâkulâku kulemgât sâme. Zen kulem ñâi mârâtñâ buñâ. Propete Yonagâren muyageip, zo yatâ muyagei ikpi.

⁴⁰ Yona zâk sirâm karâmbut saru zuu patâgât umñan gei zeip. Zo yatigâk a bonñâ, nâ sirâm karâmbut hân umñan zimbat.

⁴¹ Zorat ko den kubikkubik narâkñan Niniwe kamân mâirâp, zen gam a kâmut zi zeñgât topziñ sâne hâuñâ yâmbâtñâ patâ mimbi. Wangât, Niniwe kamân mâirâp, zen Yonañâ den girem dâzângoi nângâm umziñâ melânâwe, zorat. Na sa nângânek. Nâ zi kinzan, nâ Yona wâlan.

⁴² Oi ambân kutâ hân torengen gâbâ Salomogâren gâip, zâk yatik den kubikkubik narâkñan kâmut zi zeñgât tosaziñ sapsubap. Wangât, ambân zorâñâ hân kêrebân gâbâ gam Salomogâren den nângânâñgâ bonñâ mimbam

gâip, zorat. Oi nâ zi kinzan, nâ Salomo wâlan. Zen wangât op nâgât den birâme?”

*Wâke, zâk gebâkñan puriksâm a tâmbetkubap.
(Lu 11:24-26)*

⁴³ “Wâkeñâ a umân gâbâ takâm gam hân a mân ândiândiñan âi ândim tâtat mâmeñâ kârubap.

⁴⁴ Kârumñâ sâbap, ‘Nâ mirânâ birâm gâwan, zoren âibâ.’ Sâmñâ âburem âi ikpap. Egi mariñâ buñâ, sanjon kubikkubikñâ.

⁴⁵ Yatâ ekñâ âim wâke bukurâpñâ nâmburân zagât, zikñâ dâp buñâ, bâliñ kâtikñâ, zo sâi ga mirâ zorenâk tâtat mâme upi. Oi a zo mârûm bâliñâ ândeipñâ bet bâliñ op kwâtâtibap. Bâliñ mâme a kâmut zi, zengâren yatik muyagibap.”

*Yesugât mam murâpñâ.
(Mk 3:31-35; Lu 8:19-21)*

⁴⁶ Yesu zâk den yatâ sâm dâzângom kiri kândâtziñan Yesugât mam murâpñâ, zen gam den dukunam mambât kirâwe.

⁴⁷ Mambât kinetâ a ñâiñâ Yesu itâ sâm dukuip, “Nângâ. Mamgâ murâpkâ, zen den dâgonam kândâtñiñan ga kinze.”

⁴⁸ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Mam murâpnâ waniñ ziniñ?”

⁴⁹ Yatâ sâmñâ arâp kirâwe, zengâren bikñâ pamñâ itâ sâm dâzângoip, “Ziñgitnek. Mamnâ murâpnâ zi te.

⁵⁰ Sumbem Ibânañgât sâtñâ nângâm lume, zen ko nâgât mamârpñâ mun garâpnâ ue.”

13

Keet maamaandingât den.

(Mk 4:1-9; Lu 8:4-8)

¹ Sirâm zoren Yesuñâ mirin gâbâ gem saru sâtŋan âi tâip.

² Âi tâi a ambân kâmut patâ zâkkâren mindune ziŋgit waŋgâ ñâin zariŋ. Oi zâk waŋgâyân tâi a ambân doŋbep patâ, zen sagân kirâwe.

³ Zen sagân kinetâ den sumbuñâ top top sâmbâ dâzâŋgoip. Ñâi ko itâ sâip, “Nâŋgânek. A ñâiñâ keet maandiŋbam nebân arip.

⁴ Âi maandiŋi keet nâmbutñâ mâtâbân gei zeini zîñâ ga niwe.

⁵ Oi keet nâmbutñâ hân siŋitŋan gei zeip. Zoren hân mâiktârâ kwâkŋanâk, zorat kek takip.

⁶ Ândânâ kârep mân giari maanâ egi hâlâlâŋsâm moip.

⁷ Keetñâ nâmbutñâ hibuk osetŋan gei zeip. Gei zemñâ kâmñâ taki hibukñâ kwârakoipkât moip.

⁸ Keet nâmbutñâ ko hân âlipŋan gei zem bonñâ doŋbep âsageip. Topñâ ñâigât keetñâ 1 handeret. Topñâ ñâigât keetñâ 60. Topñâ ñâigât 30. Bonziñâ yatâ âsageip.

⁹ Zorat ñâi zâk kindapŋootñâ den zi nâŋgâbap.”

Yesuñâ den sumbuŋaŋgât sâmbâ dâzâŋgoip.

(Mk 4:10-12; Lu 8:9-10)

¹⁰ Den yatâ sâmbâ dâzâŋgoi arâpñâ nen um topŋan gam mâsikâm sâwen, “Gâ wangât den sumbuñâ dâzâŋgomat?”

¹¹ Sâindâ zâkñâ itâ dâtnâŋgoip, “Anutu um topŋan bagibagiñâ, zorat den sumbuñâ ziinâ

nângâm kwâtâtibigât sâsâŋ. A nâmbutŋâ, zen buŋâ.

¹² Nâi zâk den nângânângâŋâ, zo mem ândei Anutuŋâ târokwap pindâbap. Oi nângânângâ patâ upap. Ka ŋâi zâk den nângânângâ pindip, zo mân mem ândei beŋŋan mimbap. Oi yen ândibap.

¹³ A nâmbutŋâ, zen sinziŋâ ekŋâ mân ek kwâtâtibi. Oi kindapziŋandâ den nângâm mân nângâm kwâtâtibi. Zorat op den sumbuŋâ dâzâŋgoman.

¹⁴ Oi mârumŋan Propete Yesaianâ kânŋan den sâip, den zo bonŋâ uap. Den zo itâ,

‘Kindapziŋandâ den nângânângâ, zo nângâbi.

Ka umziŋandâ ko mân nângâm kwâtâtibi.

Sinziŋandâ igikŋâ, zo ikpi. Ka zorat topŋâ, zo mân ek kwâtâtibi.

¹⁵ A ambân kâmut zi, zen um kâtik. Kindapziŋ bâpsâsâŋ. Sinziŋandâ mân ek kwâtâtibi. Umziŋandâ mân nângâm kwâtâtibi. Umziŋ mân melâŋne ko nâ dap yatâ kubikziŋgâbat?’

¹⁶ Zen ko sinziŋâ âlip ikme. Kindapziŋ âlip nângâme.

¹⁷ Zorat zengât nânga âlip uap. Nâ perâkŋak dâzâŋgobâ. Mârumŋan Propete sot a târârakŋâ donbep, zen kut ŋâi ŋâi zen ek nângâme, zo ek nângânam osimŋâ mân ek nângâwe.”

Keet maamaandiŋ, zorat topŋâ sâm dâzâŋgoip.

(Mk 4:13-20; Lu 8:11-15)

¹⁸ “Oi zi keet maamaandiŋ den, zorat topŋâ dâzâŋgua nângânek.

¹⁹ Keetŋâ mâtâbân gei zeip, zorat dâp a nâmbutŋâ ândime. Zen siŋgi âlip nanŋâne

umziñan mân giari bâliñâ mariñandâ gamñâ zo beknjan memap.

²⁰ Keetñâ hân siñitñan gei zeip, zorat dâp a nâmbutñandâ ândime. Zen siñgi âlip nângâm âkñâlem ândime.

²¹ Umziñan ko ândânâ mân gâsuipkât narâk pânkânok mem ândine sâknam mo zângom tâk namin pâpan, zo âsagei kektâ lorem birâme.

²² Keetñâ hibuk kwâkñan gei zeip, a nâmbutñâ zen yatâ ândime. Zen siñgi âlip zo nângâmñâ sâkkât kut ñâi sot kât sikumgât âkñâle op ândine umziñan bon mân âsagei bonñâ buñ op gukupitñâ upap.

²³ Keetñâ hân âlipñân gei zeip, zo a nâmbutñâ zo yatâ ândime. Zen den siñgi âlip nângâm umziñan gei mem ândime. Oi ñâigâren bonñâ 1 handeret, ñâigâren 60, ñâigâren 30. Bonñâ yatâ âsagemap.”

Nebân hibuk takip, zorat den.

²⁴ Yesuñâ den sumbuñâ ñâi itâ sâm dâzângoip, “Sumbemgât den siñgi âlip, zorat mâtâp zi itâ. A ñâiñâ nepñan âi keet maandenip, zoren dâpkwap sâbâ.

²⁵ Keetñâ maandiñâ ari a uman zine narâk zoren kâsanâ gam hibuk keetñâ maandiñâ arip.

²⁶ Oi keet zo takâm bon upâ sâi hibuk ârândânñ takâwe.

²⁷ Oi kore a, zen zo ekñâ nep mariñâ dukum sâwe, ‘Patâniñâ, gâ nepkan keet âlipñâ maandenin. Oi Hibuk zo waniñ gâbâ tâkap?’

²⁸ Mâsikâne sâip, ‘Kâsa ñâiñâ maandeni âsageip.’ Yatâ sâi mâsikâwe, ‘Nen âi sâmbum panâ?’

²⁹ Sâne itâ dâzânḡoip, ‘Buḡâ. Zen hibuk sâmbum kâmḡâ zo sâmbubegât birâbi.

³⁰ Zo yenâk zimbabot. Oi bonḡâ mimiḡ narâk oi nep a itâ sâm dâzânḡobat, “Kândom zen hibuk zo sâmbum buranḡ saam kârâbân umbi. Bet ko bonḡâ âlipḡâ mine mirânan zâibap.” ’ ’

Wakum sot sii danḡât, zekât den.
(Mk 4:30-32; Lu 13:18-21)

³¹ Den sumbuḡâ ḡâi itâ sâm dâzânḡoip, “Sumbemḡât den siḡi âlip, zorat mâtâp, zo wakum keetḡâ yatâ. A ḡâiḡâ keetḡâ zo nepḡan pâip.

³² Keetḡâ zo mâiktârâ. Keetḡâ nâmbutḡâ zenḡât ombeziḡan. Zo kâmḡâ takâm zâim walâziḡḡâm nak patâ opmap. Oi nii zen gam bâranḡan pam tapme.”

³³ Oi den sumbuḡâ ḡâi itâ sâm dâzânḡoip, “Sumbemḡât den siḡi âlip, zorat mâtâp, zo sii danḡât naamḡâ yatâ. Ambân ḡâiḡâ nalemân sii danḡât zâtki giari nalem aksik naam op nanḡip.”

Nebân hibuk takip, zorat topḡâ.

³⁴ Yesuḡâ den dâzânḡoip, zo sumbuḡik dâzânḡoip. Den muyap mân sâm muyagem dâzânḡoip.

³⁵ Yatâ oi Propete a ḡâiḡâ den sâip, zo bonḡâ oip. Den zo itâ,

“Lâunan den sumbuḡâ top top muyagei sâbat. Hân muyageibân ḡâbâ den tik zeip, zo sâm muyagibat.”

³⁶ Yesuḡâ a ambân zâmbari âine mirin zarip. Zâi tâi arâpḡâ nen zâimḡâ dukum sâwen, “Kâlamân

hibuk muyageip, den sumbuñâ zorat topñâ sâna nângânâ.”

³⁷ Dukoindâ itâ sâm dâtnânngoip, “A keet âlipñâ pâip, zo a bonñâ nânâ pârâwan.

³⁸ Nep, zo han patâ zi. Keet âlipñâ, zo sumbe-mgât sinji a ambân kâmut.

³⁹ Hibuk, zo bâliñâ mariñâ, zâkkât kâmut. Kâsa zâk nebân hibuk keetñâ maandiñip, zâk Satañ. Bon mimiñ narâkñâ, zo hâuñâ mimiñ narâkñâ. Nep tuutuun a, zen sumbem a.

⁴⁰ Hibuk sâmbum kârâbân uwe, zo yatigâk hâuñâ mimiñ narâkñan âsagibap.

⁴¹⁻⁴² A bonñâ, nânâ kâwali arâpnâ sângonzângua a ambân zengâren gâbâ bâliñ mâme a ambân sot gurumin den kukuñâ a ambân, zo gâbâreziñgâm kârâp tâmbânjan zâmbane geibi. Zen zoren umbâlâ op isem ândibi.

⁴³ A târârak zen ko Ibâziñangât um topñan âsakñoot maa yatâ âsagem ândibi. Nâi zâk kin-dapñootñâ den zi nângâbap.”

Kune kinsagât den.

⁴⁴ “Sumbemgât den sinji âlip mâtâp, zo itâ. Kune kinsa nâi hibukñan tik zeï a nâi zoren âi muyageip. Muyagemñâ umâlep patâ nângâm kwâarakum âi kut nâi nâi tâkñangip, zo pam kât mem nanğâm hân zo kwâlîp.”

Kunegât den sumbuñâ.

⁴⁵ “Sumbemgât sinji âlip mâtâp, zo itâ. A nâi kunegât kârûm ândeip.

46 Kârûm ândim kune nâi tipņan kurum, zo muyageip. Muyagemņâ kut nâi nâi gakâņâ, zo a zo pindi kune zo zâkkât oip.”

Saru zuu irâ, zorat den sumbuņâ.

47 “Sumbemgât sinġi âlip, zorat mâtâp, zo inġangât irâ yatâ. A zen irâ zo saruyân pane giari zuu topņâ topņâ piksâwe.

48 Piksâne sâmbune âkņan zariġ. Oi inġan niniņâ, zo waņġâyân parâwe. Mân niniņâ ko birâm pane saruyân giariġ.

49-50 Narâk patâ mâte oi ko zo yatâ muyagibap. Narâk zoren sumbem a, ziņâ a hânņâ hânņâ kâsâp zâņgomņâ bâliņ mâme a minziņġâm kârâp patin zâmbane geibi. Zoren umbâlâ op isem ândibi.”

51 Yatâ sâmņâ mâsikâniņġip, “Zen zo aksik nâņġâm naņġe mo buņâ?” Sâi niņâ sâwen, “Nen nâņġâm naņġen.”

52 Sâindâ dâtnâņgoip, “Zen dinnâ nâņġâm kwâtâtemņâ sinġi âlipnaņġât mâtâp nâņġâm kwâkâbi. Zen mirâġât mariņâ yatâ opņâ kabâņan ġâbâ kut nâi nâi âlip sâņġiņâ sot unâkņâ lândim pambi.”

*Nasarete kamânân Yesu kândâtkuwe.
(Mk 6:1-6; Lu 4:16-30)*

53 Yesu zâk den sumbuņâ top topņâ zo sâm naņġâm mirâ kamân zo birâm arip.

54 Âi kamânņan Nasarete, zoren âi takâm mâpâmâpâse namin zâim den sinġi âlip sâm dâzâņgoi a zen nâņġâm imbaņâziņ buņ oi sâwe, “Zâk nâņġânâņġâ zot imbaņâ zo waniņ ġâbâ muyageip.

⁵⁵ Nen topnâ nânge. Zâk mirâ tuutuun a nanjâ. Mamnâ Maria. Murâpnâ kutziñâ Yakobo, Yose, Simon soti Yuda.

⁵⁶ Garâpnâ nen sot ârândân ândien. Zâk kut nâi nâi zi ikâ zoren muyageip?”

⁵⁷ Zen yatâ nângâm kwaknâ zâkkât nângâne geip. Oi Yesunâ sâm dâzângeip, “Propete a nâi zâk kutsinginâ hân toengen laj kârâm ari kamârâpnâ sot torerâpnâ, zen zâkkât nângâne gei birânangâme.”

⁵⁸ A zen umziñ angân kârâwegât Yesunâ kamân zoren kulem top top donbep mân tuugip.

14

Herodenâ sâi Yohane kuwe.

(Mk 6:14-29; Lu 3:19-20; 9:7-9)

¹ Nârâk zoren a kutâ Herode, zâk Yesugât singi nângip.

² Singi zo nângâmñâ a sâtnâ gakârâpnâ itâ sâm dâzângeip, “Nâ itâ nânge. Yohane too sanjonziñgip, zâk mumunjan gâbâ zaat kâwalinoot ândiap.”

³ Den zo yen mân sâip. Mârumjan Herode zâk munñâ Pilipogât ambân beknjan meip, kutnâ Herodia. Ambân zâkkât opnâ sâi Yohane kin bik saam tâk namin pane zeip.

⁴ Wangât, Yohaneñâ den itâ dukuip, zorat, “Gâ ambân zo mein, zo mân orotnâ.”

⁵ Oi Herodenâ Yohane kumbam nângip. Ka a ambân ziñâ Yohanegât nângâne Propete op ândeip, zorat kenngât op birip.

6 Oi Herode âsaâsagiņ narâk oi omo nâne patâ utnam utne Herodiagât bâratņâ, zâk Herode sot a sâtņâ tarâwe, zenġât mâteyân kep ândei Herode ek âkņâlem itâ sâm dukuiņ,

7 “Nâ den zi sâm kâtigian. Gâ wan mo wangât sâna gibat.”

8 Oi ambân zâk mamņandâ den dukui itâ sâip, “Yohane too saņgon nep tuugip, zâkkât ġandun kom mânânġâtņâ kâukņâ hâkobân pam mem ga ni.”

9-11 Yatâ sâi a kutâ zâk nânġâm pârâkpâip. Nânġi mân dâp oip. Ka zâk a sâtņâ zenġât mâteziņan sâm kâtigeip, zorat op zo bon upapkât nep a sâņgonzânġoi Yohane tâk namin tâi ġandunâ kârâm mânânġât kâukņâ hâkobân pam mem ga Herodia bâratņâ pindâwe. Ambân zo memņâ mamņâ pindip.

12 Yohane kune moi arâpņâ zen gamņâ kâambarâņâ mem hangumņâ âi Yesu den siņġi dukuwe.

Yesuņâ a 5 tausen nalem ziņġip.

(Mk 6:31-44; Lu 9:10-17; Yo 6:1-13)

13 Yesuņâ den siņġi zo nânġâm waņġâyân zâim hân a mân ândiândiņan, zoren ândibam arip. Ari a ambân donġep patâ kamân nâin nâin ġâbâ, zen siņġiņâ nânġâm saru sâtņan âim muyagiwe.

14 Yesuņâ waņġâyân ġâbâ gemņâ a ambân kâmut zo ziņġitņâ umņâ nânġâmņâ a ambân sisi mâsekziņoot, zo kubikziņġip.

15 Yatâ op ândei mirâ oi Yesuġât arâpņâ niņâ dukum sâwen, “Zi a mân ândiândiņan ândeindâ

mirâ n̄atiksâbâmap. Gât ko a ambân zâmbana kamânân âim nalem muyagibi.”

¹⁶ Sâindâ Yesunâ itâ sâmbân dâtnânngoip, “Wangât âibigât se? Zinâ nalem zingânek.”

¹⁷ Yatâ sâmbân dâtnânngoi sâwen, “Nen zi nalem bâtnâmbut sot saru zuu zagât mem ândien. Nen nalem nâmbutnâ bunâ.”

¹⁸ Sâindâ Yesunâ itâ sâmbân dâtnânngoip, “Nalem zo nâgâren mem ganek.”

¹⁹ Yatâ sâmbân a dâznânngoi hibuk luatnâ tap âiwe. Yesunâ nalem bâtnâmbut sot saru zuu zagât, zo mem sumbêmân egi zari sâiwap sâmbân namun arâpnâ ninji ninâ kâsâpkum a zingâwen.

²⁰ A pisuk nem âkon urâwe. Oi buputnâ zeip, zo meindâ irâ kiin zagât piksâip.

²¹ A nalem niwe, zo tengâzinâ 5 tausen yatâ. Ambâ murarâpzinâ mân sâlâpzângowen.

Yesu saru kwâknan lân lân arip.

(Mk 6:45-52; Yo 6:15-21)

²² Yatâ opnâ Yesunâ arâpnâ sâi wangâyân zâi saru nâmbutken âinam âiwen. Yesu zâk a ambân zâmbari âibigât zoren tâip.

²³ Oi a ambân zâmbari âinetâ zâk ziknik ninâu sâbam bâknan zarip. Yatâ op ândei n̄atiksâi zâk ziknik zoren ândeip.

²⁴ Wangânâ âim saru tânâmnan takip. Oi pibâ patâ zâk âiwenân gâbâ gam saru kunziri wangâ mem kâbaknei âinam osiwen.

²⁵ Mirâ hanşâsâgât Yesunâ saru kwâknan lân lân ga muyageninip.

²⁶ Zâk zo yatâ gâi arâp ninâ eknâ kenğâtninâ op wâke gaap sâmbân den kâtik kambânğawen.

²⁷ Yatâ oindâ den itâ sârn dâtnânngoip, “Umziñ diim geik. Zi ninak gaan. Mân kenğât utnek.”

²⁸ Sâi Peteronjâ sâtnjan mem itâ sâip, “Kembu, ninak gaan sâna too kwakñik lân gabâ.”

²⁹ Sâi Yesunjâ sâip, “Ga.” Sâi Peteronjâ wangyâyân gabâ geim saru kwâkñjan Yesugâren arip.

³⁰ Peteronjâ âim tâi pibâ patâ ñai gâi kenğât op geibam op Yesu konsâm sâip, “Kembu, gâ gâsuni.”

³¹ Sâi zorenâk Yesunjâ gâsum sâip, “Gâ wangât nânğâm pâlâtânğâ lotrjâ oi um zagât uat?”

³² Yatâ sârn gâsui wangâ kâligen kopğaitâ pibâ hirinsâip.

³³ Oi a wangyâyân tarâwen, nen Yesu um topñjan âi pindiñsâm sâwen, “Gâ perâkñak Anutugât nanjâ.”

³⁴ Oi saru nâmbutken âimñjâ Genesarete hânân takâwen.

³⁵ Zoren a zen Yesu ekñjâ den pane kamân ñain ñain ari a ambân sisi mâsekziñoot diizingâm zâkkâren gawe.

³⁶ Oi zen Yesu itâ dukuwe, “Nânğâna hâmbâgâ murukñjan gâsum mâsekziñ buñ upap.” Yatâ urâwe, zorânjâ sâkziñâ âlip op nanğip.

15

*Kut ñai ñai nininandâ a um mân sumunkomap.
(Mk 7:1-23)*

¹ Narâk zoren Yerusalem kamânân gabâ Parisaio a sot Kembugât gurumin den galem a, zen Yesugâren gam mâsikâm sâwe,

² “Arâpkâ, zen wangât sâkurâpniñ zengât den kom bitziñâ mân too sanğon nalem mem nime?”

³ Yatâ sâ m sâsikâne Yesuñâ itâ sâip, “Zen ko wangât ziiñâ sâkurâpziñangât den lum Anutugât den kume?”

⁴ Anutugât den itâ ziap, ‘Gâ ibâ mam sâzik lum hurat kwatzikâban. Oi ñâi zâk ibâ mam den bâliñâ dâzâkobap, zâk mân ândibap. Zâk kune mumbap.’

⁵ Zen ko itâ sâme, ‘Ñâi zâk ibâ mam itâ dâzâkobap, “Kut ñâi zikâbam, zo Anutugât singi sâ m paan.” Zâk zo yatâ opñâ on galem mân otzikâbap.’

⁶ Zen yatâ opñâ Anutugât den birâne giari sâkurâpziñangât den zorik lum ândime.

⁷ Sarâ a, zen. Zengât op Propete Yesaianâ Anutugât den itâ sâ m kulengoip,

⁸ ‘A kâmut zi lâuziñandik mâtâsenime. Umziñandâ ko birânime.

⁹ Oi den bonñagât hâuñâ a ziiñ den sâ m kwâkâyañgâme. Zen lâuziñandik mâtâsenime. Nâ zorat nânğa yen opmap.’”

¹⁰ Yesu zâk zo yatâ sâ m dâzângom a ambân sâi gane itâ dâzângom sâip, “Nâ den dâzângua nânğâm kwâtâtinek.

¹¹ Kut ñâi ñâi nine geimap, zo mân sumunkomap. Ka lâuziñan gâbâ kopgâmap, zorâñâ sumunkomap.”

¹² Yatâ sâi arâpñâ niñâ zâkkâren âim mâtâsikâm sâwen, “Den yatâ zo sâna Parisaio a zen nânğâm bâliñ kwatgige, zo nânğat?”

¹³ Sâindâ sâip, “Nebân kut ñâi zo sumbem Ibânandâ mân kâmerip, zo sâmbum nanğâbap.

14 Zen yen birâziᅅgâneᅅ. Parisaio zen siᅅziᅅ ᅅâtâtikᅅâ. Zeᅅgât mâtâp kândom a sen bâpsâsân zagât diianᅅâm âibabot, zo ko mâtâp tâpâkum ârândân lâmân geibabot.”

15 Sâi Peteroᅅâ itâ sâm dukuiᅅ, “Den sumbuᅅâ dâzânᅅuat, zorat topᅅâ sâna nânᅅânâ.”

16 Sâi Yesuᅅâ dâtnânᅅoip, “Zen tok um nânᅅânânᅅâziᅅ mân pâronᅅsâi ândie, mo dap?”

17 Topᅅâ itâ mân nânᅅe? Anᅅâ kut ᅅâi ᅅâi nine tep kâmbозиᅅan giari mem kubigi mâtâpᅅan geimap.

18 Ka umziᅅan ᅅâbâ den bâliᅅ top top lâuziᅅan takâmap, zorânᅅ ko umziᅅ sumunkomap.

19 A umân ᅅâbâ kut ᅅâi ᅅâi kop ᅅâmap, zo itâ. Nânᅅânânᅅâ bâliᅅâ, âᅅᅅâle nep, kâmbam ku, kâmbu konda, den sarâ, ambân mem birâbirânᅅ sot den sumunᅅâ.

20 Kut ᅅâi ᅅâi yatâ, zorânᅅ sumunkomap. Oi bet mân saᅅgon kut ᅅâi ᅅâi nine, zorânᅅâ mân sumunkomap.

*Kanaan ambân ᅅâiᅅâ Yesu konsâm mâpâseip
(Mk 7:24-30)*

21 Oi Yesu zâk kamân zo birâm Tiro sot Sidon kamân zagât, zo zeᅅᅅâren arip.

22 Zeᅅᅅâren ândei Kanaan hânân gokᅅâ ambân ᅅâi gam Yesu konsâm sâip, “Kembu ᅅâ Dawidigât kiunᅅâ, nâgât umᅅâ bâliᅅ oik. Bâratnâ, zâk wâkeᅅâ mâte pirik okᅅânᅅâmap.”

23 Yatâ sâi Yesuᅅâ nânᅅâm den hauᅅâ mân dukuiᅅ. Yatâ oi arâpᅅâ nen zâkkâren gam dukum sâwen, “Ambân zo molina arik. Zâk kândâtniᅅan den sâm gaap.”

24 Sâindâ dâtnânngoip, “Nâ Isirae kâmut râma yatâ gulip op ândime, zo zengârâk sângonnogi gem gâwan.”

25 Sâi ambân zorân um topnan âi siminnâ liim pindiņsâm sâip, “Kembu, gâ laņ betnan me.”

26 Yatâ sâi ko itâ sâm dukui, “Katep zengât nalem betziņan mem wâu ziņgâziņgân, zo mân dâp upap. Nâ Isirae a kâmut, zengât gem gâwan.”

27 Sâi ambân zo itâ sâip, “Kembu zo âlip sat. Oi marirâpziņandâ nalem nem tatne gwapgwap gei wau zen laņ nime.”

28 Yatâ sâi Yesuņâ dukum sâip, “O ambân nânġâm pâlâtânġâ patâ, sat zorat dâp muyagegik.” Sâi zorenâk bâratņâ âlip oip.

Yesuņâ a donbep kubikziņgip.

(Mk 7:31-37)

29 Yesu zâk hân zobâ âburem gam Galilaia saru sâtņan âim bâkņâ nân zâi tâip.

30 Zâi tâi a ambân kâmut patâ zâkkâren mindum gawe. Zen sâkziņâ giginâ, sinziņ bâpsâsân, kin bitziņ bâliņâ, kopa sot sisi mâsekziņoot diiziņġâm Yesuġât um topnan zâmbane kubikziņgip.

31 Yatâ oi kopa, zen dinziņâ sâwe. Kin bitziņ bâliņ, zen mâtâbân âim gawe. Sâkziņ giginândâ âlip urâwe. Sinziņ bâpsâsânandâ sinziņ igâwe. Oi a ambân kâmut, ziņâ zo ekņâ nânġâne imbaņâ oi itâ sâwe, “Nen Isirae a kâmut neņġât Anutu mâtâsinâ.”

Yesuņâ a 4 tausen nalem gumuziņgip.

(Mk 8:1-10)

³² Yesuñâ arâpñâ sâi gâindâ itâ sâm dâtnânngoip, “Nâ a zeñgât umnâ nânğan. Zen nâ sot ândine sirâm karâmbut oi tepkât mue. Oi nalem buñâ sânğonzânğoinđâ âi mâtâbân tâmbetagobegât umnâ girem uap.”

³³ Sâi arâpñâ niñ itâ sâwen, “Nen hân a mân ândiândiñan ândim nalem ikâ gâbâ mem a kâmut zi ziñgindâ nine dâp upap?”

³⁴ Yatâ sâindâ Yesuñâ mâsikâniñgâm sâip, “Zeñgâren nalem dabutâ ziap?” Sâi niñâ sâwen, “Nalem nâmburân zagât sot saru zuu zagât mo karâmbut ziap.”

³⁵ Oi Yesuñâ nânğâm sâi a ambân zen mindum hânân ge tarâwe.

³⁶ Yatâ utnetâ Yesu zâk nalem nâmburân zagât sot saru zuu, zo mem sâiwap sâm namuñ arâp niñgi kâsâpkum a ambân ziñgâwen.

³⁷ Nen ziñgindâ a ambân aksik nem âkon urâwe. Oi buputñâ tap arip, zo sânduindâ irâ nâmburân zagât piksâip.

³⁸ Nalem niwe, a zo 4 tausen yatâ. Ambâ murarâpziñ mân sâlâpzânğowen.

³⁹ Yesuñâ a ambân zâmbari âine zikñâ wañğâyân zâim Magadañ hânân âi takip.

16

*Yesuñâ kulem ñâi tuubapkât sâne kwâkâziñgip.
(Mk 8:11-13; Lu 12:54-56)*

¹ Parisaio a sot Sadukaio a, zen Yesugâren gam mâsikâm sâwe, “Gâ sâna top lâkulâku kulem ñâi âsagei iknâ.”

² Sâne dâzângom sâip, “Mirâ ñâtiksâbâ sâi sumbem kurin̄koi sâme, ‘Muka maa upap.’

³ Mo han̄sâi sasa mem doongubap, zo ko map gâbap sâme. Sarâ a, zen. Sumbemgât tobatn̄â ekn̄â nângâme. Ka nâgât topnâ ko mân nângâm kwâtâttime.

⁴ A ambân ândi mâmanziñ bâlin̄â, zen kulem tobat n̄âi iknat sâme. Zen kulem n̄âi un̄akn̄â buñâ. Yonanjâ Niniwe a umziñ melân̄bigât kulem yatâ oip. Narâk ziren Yona kulem oip zo yatâ nân̄â muyagia ikpi.”

Parisaio a sot Sadukaio a, zen̄gât girem dâzân̄goip.

(Mk 8:14-21)

⁵ Oi arâpn̄â nen nalemgât nelâmn̄angoi Yesu sot saru nâmbutken arindâ Yesun̄â itâ sâm dâtn̄angoip,

⁶ “Zen Parisaio sot Sadukaio a zen̄gât sii dangât nalemziñan mân pam om nimbi.”

⁷ Yatâ sâm dâtn̄angoi nen kwakn̄â itâ sâm ârâguwen, “Nalem zeï birâm gen, zorat dâtn̄anguap.”

⁸ Yatâ sâindâ Yesugât kindapn̄an giari nângâm itâ sâm dâtn̄angoip, “O nângâm pâlâtân̄ziñ lotn̄â. Zen wangât nalem birâm ge, zorat âragum te?”

⁹ Kut zo orâwan, zo mârum nelâmzân̄goi mân nân̄ge? Nâ nalem bâtn̄ambut zorân̄â a 5 tausen ziñga nem âkon utne buputn̄â sândune irâ dabutâ piksâip?

¹⁰ Nalem nâmburan zagât, zorân̄ a 4 tausen ziñga nem âkon utne buputn̄â sândune irâ dabutâ geï piksâip?

11 Nâ nalemgât mân dâzânguan. Zo wangât mân nângâm kwâtâtie? Parisaio a sot Sadukaio a, zengât sii dangât nalemziñan mân pam nimbi.”

12 Arâpñâ nen den yatâ nângâm kwâtâtem sâwen, “Zâk sii dangât pam niniñangât sap, zo Parisaio sot Sadukaio den sâsâziñangât op sap.”

Peteroñâ Yesugât topoñâ sâm muyageip.

(Mk 8:27-30; Lu 9:18-21)

13 Kaisarea kamân a kutâ Pilipoñâ sâi tuuwe. Yesu zâk âi zo mâte upam arâp dâtnângom sâip, “A ambân, zen a bonñâ nâgât ñâi sâme?”

14 Sâi niñâ dukum sâwen, “Nâmbutoñandâ Yohane too sanjon nep tuugip sâme. Nâmbutoñandâ Elia sâme. Nâmbutoñandâ Yeremia mo Propete a ñâi sâme. Gâgât yatâ sâme.”

15 Yatâ sâm dukoindâ mâsikâniñgip, “Ka ziiñâ ko nâgât ñâi sâme?”

16 Mâsikâniñgi Simoñ Peteroñâ sâip, “Gâ Anutu ândiândiñ mariñangât nanñâ. Bâliñan gâbâ mâkâniñgâban. Gâ Kristo.”

17 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Simoñ, Yonagât nanñâ, gâgât nânga sâtâreñoot uap. Nângânângâ zo agâren gâbâ mân muyagegigap. Zo sumbem Ibânandâ sâm muyagem gigip.

18 Zorat dâgoga nângâ. Gâgât kutkâ Petero (niñ denân ko Kât). Oi nâñâ kât zorat kwâkñan a ambân kâmut gakârâpnâ zâmbansa simgât im-bañangandâ mân walâziñgâbap.

19 Oi nâ sumbem mâtâp konkonoñâ gibat. Oi hânân saasañâ nep tuuna sumbemân bonñoot upap. Oi hânân olañolañâ nep tuuna sumbemân bonñoot upap.”

20 Yatâ sârnâ arâpnâ den kâtiknâ dâtnângom sâip, “Nâ Kristo ândian, zorat den a ambân mân dâzângobi.”

*Yesu momnâ zaatpap, zorat den kânñan sârn
muyagem zingip.*

(Mk 8:31–9:1; Lu 9:22-27)

21 Narâk zoren Yesunâ topkwap kut nâi nâi gâtâm âsagibap, zorat arâp sârn muyagem ningip. Oi Yesunâ Yerusalem kamânân zari galem a sot tirik namâ galem a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zingâ kut nâi nâi sumunñâ okñangâm kune mom sirâm karâmbut zem zaatpap, zorat diñâ dâtnângom nançip.

22 Dâtnângoip Petero zikjik diim âimnâ kwâkânangâm sâip, “Kembu, Anutunâ galem otgigi kut nâi yatâ zo mân âsagegibap.”

23 Sâi puriksâm Petero itâ sârn dukui, “Satan, gâ siriksâm âi. Gâ mâtâp doongubâmat. Den sat, zo Anutugâren gâbâ buñâ. Zo a den.”

Yesu molimoliñangât den.

24 Narâk zorenâk Yesunâ târokwapnâ arâp itâ sârn dâtnângoip, “Zen nâ molininâ sârn um sâkzingangât den birâm poru nakziñ lum nâgât mâtâp, zo lânbi.

25 Zen ândiândiziñ angân kârane zo ko gulipzangobap. Ka zen nâgât op ândiândiziñ birâne muyageziñgâbap.

26 Zen hângât kut nâi nâi, zorik mem ândine ândiândiziñâ buñ oi wan âlipnâ muyageziñgâbap? Zen dap yatâ ândiândiziñ suup mei târokwap zingâbap?

²⁷ Nângânek. A bonjâ, nâ Ibânangât neule âsakjoot âsagem sumbem arâpnâ diizingâm gem gam a aksik patâ ândi mâmanziņangât dâp hâuņâ ziņgâbat.

²⁸ Nâ perâkņak dâzâņgobâ. A zi kinzeyân gâbâ nâmbutņandâ mân munetâ a bonjâ nâ gem kembu patâ op tâka nikpi.”

17

Yesuņâ holi tobat nâi oip.

(Mk 9:2-13; Lu 9:28-36)

¹ Yesu zâk sirâm nâmburân kânok ândim Petero sot Yakobo sot munjâ Yohane, zen ziņņik diizingi bâkņan zâiwe.

² Oi zoren Yesu zâk mâteziņan kinjâ tobat nâi oip. Oi si sâņgânņâ maa yatâ âsageip. Hâmbâņâ kâukom âsakņâ yatâ âsagem naņņip.

³ Oi Mose sot Elia, zet zorenâk âsagem kin Yesu sot den den urâwe.

⁴ Yatâ utnetâ Peteroņâ Yesu itâ sâm dukuip, “Kembu, mat nâi ziren ândien. Zorat nâņgâna ziren silep karâmbut tuuga, gâgât nâi, Mosegât nâi, Eliagât nâi.”

⁵ Yatâ sâm kiri sasaņâ âsakjoot gem kwâtepzâņgoip. Oi sasa kâligen gâbâ den nâi itâ gâip, “Zi nannâ âlipņâ. Umnandâ gâsumap. Zen diņâ nâņgâm birañbi.”

⁶ Oi arâpnâ zen den zo nâņgâm sâņgânziņ hânân gei tutukum keņgât op sânam sânsân urâwe.

⁷ Yatâ utne Yesuņâ zengâren âim weeziņgâm sâip, “Zen zaatņâ keņgât buņ ândinek.”

8 Yatâ sâi sinziñâ lum za ikne Yesu zikriki kiri igâwe.

9 Oi bâknan gâbâ gem tap Yesunâ den itâ sâmbâ dâzângoip, “Kut nâi sen mârât ikse, zorat den sinji a ambân mân dâzângom ândine a bonnâ nâ mumunjan gâbâ zaatpat.”

10 Yatâ sâmbâ dâzângoi arâpnâ zen mâsikâm sâwe, “Elia zâk Kristo kândom oknanngâm gâbap. Kembugât gurumin den galem a zen wangât yatâ sâme?”

11 Sâmbâ mâsikâne itâ sâmbâ dâzângoip, “Elia zâk kândom gam kut nâi nâi kubikpakât sâwe, zo bonnâ.

12 Oi zorat dâzângua nânngânek. Elia zâk mârumbâ gam ândei mân ek nânngâm kut nâi lan oknanngâwe. Oi a bonnâ, nâ yatigâk nom sâknâmbâ nibi.”

13 Yatâ sâi arâpnâ ziñâ itâ nânngâwe. Eliagât sap, zo Yohane too sanjon nep tuugip, zâkkât op sap.

Arâpnâ a nâi kubiknam osiwe.

(Mk 9:14-29; Lu 9:37-42)

14 Oi bâknan gâbâ gem gam a kâmut zengâren ganetâ a nâi Yesugâren gam pindijsâm sâip,

15 “Kembu, gâ nannanngât umgâ bâlinj oik. Zâk mom gwâlâ op kârâbân sot toin geimap.

16 Oi arâpkâ zengâren mem ga kubiknam osie.”

17 Sâi Yesunâ itâ sâip, “O a kâmut, zen nânngâm pâlâtânziñ bun. Den kwâkâ a. Nâ zen sot âsâbân ândim âkom diiziñngâmâmbat?” Yatâ sâmbâ katep mem ganek sâip.

18 Oi yatâ utnetâ Yesunâ wâke den dukui pam ari zorenâk katep âlip oip.

19 Bet arâp nen Yesugâren gam tik sâm mâsikâwen, “Nen wangât wâke molinam osien?”

20 Sâindâ dâtnânçoip, “Nângâm pâlatânziñâ lolotñâ, zorat yatâ ue. Nâ perâkñak dâzângua nângânek. Nângâm pâlatân bonñâ, mâiktârâ ñâi, mundo keetñâ yatâ zemziñgi bakñâ ândiren zi dukunetâ âbângum ândirengen âibap. Zen wan mo wangât mân kwakpi.

21 Wâke zo yatâ, zo wan wanñâ buñâ, nalem birâm ninâu sot ândimñâ âlip molizিংgâbi.”

*Mom zaatpapkât sâm dâzângoip.
(Mk 9:30-32; Lu 9:43-45)*

22 Yesugât arâp, nen Galilaia hânân Yesugâren minuindâ itâ sâm dâtnânçoip, “A bonñâ, nâ a bitziñan zâibat.

23 Zaria none momñâ sirâm karâmbut zem zatpat.” Den yatâ sâi arâpñâ nen den zo nângindâ makñâ oip.

Peteronñâ inñan lâunñan gâbâ kât meip.

24 Oi Kapenaum kamânân takindâ tirik namâgât kât memarâwe, a zo ziñâ Peterogâren gam mâsikâm sâwe, “Patâziñandâ tirik namâgât kât kânok pâmap mo buñâ?”

25 Sâne Peteronñâ sâip, “Ee, pâmap.” Yatâ sâmñâ mirin zâim den mân dukui Yesu zikñak mâsikâm sâip, “Simon, gâ dap nângat? Hângât a kutâ, zen wanin zengâren kât mime? Narâpziñâ zengâren mo a nâmbutñâ zengâren?”

26 Mâsiki a nâmbutñâ zengâren mime sâi Yesuñâ itâ sâm dukui, “Âlip sat. Zorat a kutâ narâpziñ,

zen yen ândibi. Niiñâ yatik Anutu kutâgât narâp ândien.

²⁷ Oi niiñangât nângâne bâliñ opapkât saruyân geim kela tâgân saam pânandâ giari saru zuu kândom zibap, zo sâmbuna kopgâi lâunâ kwâsatñâ kât ñâi muyagiban. Zo niikñâ sinji kom zingâban.”

18

Katep zenğât holi yatâ ândibi.

(Mk 9:33-37; Lu 9:46-48)

¹ Narâk zoren arâpñâ nen Yesugâren âim itâ sâm mâsikâwen, “Anutu um topñan, zo ñâiñâ patâ op ândibap?”

² Yatâ sâindâ Yesuñâ katep mâik ñâi sâi gâi osetniñan pam itâ sâm dâtnânğoip,

³ “Nâ perâkñak dâzânğobâ. Zen umziñ diim gem katep zenğât holi yatâ mân ândibi, zo ko sumbem kamânân mân zâibi.

⁴ Ñâi zâk katep zi yatâ op ândibap, zâk zo ko sumbemân patâ op ândibap.

⁵ Oi ñâi zâk nâgât op katep zi itâ galem okñangâbap, zâk nâ kore otnibap.”

Bâliñangât den.

(Mk 9:42-48; Lu 17:1-2)

⁶ “Ñâi zâk katep gakârâpnâ zenğâren gâbâ kânoktâ sâi bâliñ upap, zâk mârumñan kât patâ ñâi gânduñan saam saruyân pane giari sâi zo bâbâlañ opap.

⁷ Yei, bâliñangât nep tuutuun, zo yâmbâtñâ. Bâliñangât nep tuutuun muyagibap. Zo dap op

yen zimbap. Ka a nâi bâliņangât nep tuubap, Yei, Anutuņâ dap dap okņangâbap?

⁸ Zorat bikandâ mo kiņgandâ bâliņ upâ sâi mânâņgât pâmban. Ândiândi kâtikņan zâibâ sâm zâibam kwakņâ birâm ândiban. Kiņgâ bikâ hâlâluyâk ândim kârâp kâtikņan geibatkat yatâ upan.

⁹ Mo siņgandâ bâliņâ nâi ek nâņgâbâ sâi ketârapkum pâmban. Ândiândi kâtikņan âiban, zorat op siņgâ bâpsâi ândiban. Sen hâlâlu ândim kârâbân geibatkat yatâ upan.”

Yesugât katep gakârâp, zenġât den.

(Lu 15:3-7)

¹⁰ “Umziņ ġirem oi mulun ândim katep gakârâpnâ, zenġât nâņgâne ġiġiņâ mân upap. Nâ zorat dâzâņgua nâņgânek. Sumbemân katep zenġât galem a ândie. Zen sumbem Ibânaņġât mâteņan ândime.

¹¹ A bonġâ, nâ a ambân tâmbetagoaņan ġâbâ kubikziņġâbam ġem ġâwan.

¹² Zen dap dap nâņġe? A nâi râma gakârâp 1 handeret ândibi, oi zenġât osetziņan ġâbâ kânok buņ oi birâbap? Mo 99 zo zâmbamņâ kânok barin buņ upap, zo âi kârum muyagibap?

¹³ Nâ perâkņak dâzâņġobâ. Zâk âi kârumņâ muyagemņâ 99 zenġât buņâ, buņ upap, zorat op umâlep patâ nâņġâbap.

¹⁴ Zo yatâ zenġâren ġâbâ katep nâi tâmbetagoi sumbem Ibâziņandâ nâņġi mân dâp upap.”

Kubikkubik sot ninâugât den.

(Lu 17:3)

15 “Bukugâ nâinâ gâgât tosa muyagei gâ tik âi dukuban. Zâknâ dinğâ nânği âlip oi buku upabot.

16 Ka dinğâ biri ko a kânok mo zagât sâna gâ sot âinetâ a zâk sot dinziñ kubikne âlip upap.

17 Oi a zorânâ dinziñ zo biri Kembugât a kâmut zengât bitziñan pane dinziñâ kwâki nânğânğâne a um kâtik mo orot mâme bâliñ a yatâ upap.

18 Nâ perâknak dâzângobâ. Zen hânân saasaa nep tuune sumbemân zo yatik bonğâ upap. Mo zen hânân olañolañ nep tuune sumbemân yatik bonğâ upap.

19 Oi dum dâzângua nânğânek. Zengâren gâbâ a bituktâ, zagât mo karâmbut yatâ, ziñ umziñ mâtakâm wan mo wangât ninâu sânetâ sumbem Ibâziñandâ muyagem ziñgâbap.

20 A bituktâ, zagât mo karâmbut yatâ, zen nâgât op mindune nâ osetziñan tâpat.”

Kore a bâliñğât den.

(Lu 17:4)

21 Yesuñâ den yatâ sâi Peteroñâ zâkkâren âim mâsikâm sâip, “Kembu, bukunâ nâinâ bâliñ otnigi tosanâ sâp dabutâ birâbat? Nâmburân zagât oi bira dâp upap?”

22 Sâm mâsiki Yesuñâ sâip, “Nâmburân zagât oi birâbangât sat. Nâ yatâ buñâ, 70 oi birâbangât san. Oi yatigâk buñâ, walâm doñbep patâ oi birâban.

23 Zorat siñgi âlipkât mâtâp, zo a kutâ nâinâ oip, zoren dâpkwap sâbâ. A kutâ zo arâpñâ tosanâ namuñ pindâbigât sâi gawe.

24 Oi n̄ai diim gawe, zâkkâren tosa patâ n̄ai zeip. Kât 10 tausen yatâ.

25 Oi a zo kât buŋ oi a kutâ zâk a zo zikn̄a sot ambin murarâpn̄a sot kut n̄ai n̄ai a ziŋ sângân mine zâkkât upapkât sâip.

26 A kutân̄a yatâ sâi kore aŋâ um topn̄an gei itâ sâm dukuip, ‘A kembunâ, gâ birânina kât zo mulunâk muyagem gibat.’

27 Yatâ sâi a kutân̄a umn̄a n̄angâm tosan̄a birip.

28 Yatâ oi kore a zo mirin gâbâ gem bukuŋâ n̄ai muyageip. Zâkkâren tosa mâik n̄ai kât 1 handeret yatâ tâip. Zâk muyagem gânduŋan gâsum kârâpn̄oot sâip, ‘Tosa zo kek melân ni.’

29 Oi a zo bukuŋan̄gât um topn̄an geim itâ sâip, ‘Gâ birânandâ mulunâk tap kât zo muyagem gibat.’

30 Yatâ sâi diŋâ mân n̄angâm itâ sâm bukuŋâ zo tâk namîn pâip, ‘Tosa zo kwâkâm nan̄gâna âki birâgibat.’

31 Oi kore a bukurâpn̄a, zen zo ekn̄a umziŋ bâliŋ oi âi a kutâziŋâ siŋgi dukuwe.

32 Oi a kutâ, zâkn̄a n̄angâm kore a zo sâi gâi itâ sâm dukuip, ‘Kore a bâliŋ kâtik kâtikn̄a, gâ.

33 Nâ gâgât umnâ n̄angâm tosa gâ biran. Oi nân̄a tosa gâ biran, zo yatik bukugan̄gât tosan̄a birâbat?’

34 Yatâ sâm n̄a kuk op kâwali a bitziŋan pam sâip, ‘Tâk namîn pane ândim zâim nâgât tosa patâ, zo kwâkâm nan̄gi birâne gibap.’

35 Zen zo yatik um bâbâlan̄ak a bukuziŋâ, zâkkât tosa mân birâne sumbem Ibânandâ zo yatâ yâmbât n̄a otziŋâbap.”

19

*Ambân mem birâbirâgât den.
(Mk 10:1-12; Lu 16:18)*

¹ Yesu zâk den top top zo sâm nangâm Galilaia hân birâm Yudaia hân Yodaŋ too nâmbutken arip.

² Ari a ambân kâmut patâ molim âiwe. Oi hân zoren ândim sisi mâsek a kubikziŋgip.

³ Oi Parisaio a, zen mâsikânam ga itâ sâm mâsikâwe, “Kembugât den kâtik, zo dap ziap? A ŋâi, zâk ambinŋâ wan mo wangât op biri dâp upap?”

⁴ Mâsikâne sâip, “Kembugât ekabân den ziap, zo sâlâpkume mo buŋâ? Zâkŋâ mârumŋan a sot ambân muyagezikip.

⁵ Muyagezikâmŋâ itâ sâip, ‘Zorat ko a ŋâiŋâ ibâ mam birâzikâm ambinŋanŋâren pâlatân oi zet um sâk kânok op ândibabot.’

⁶ Oi zet zagât buŋâ, kânok op ândibabot. Zorat sa nangâne. Anutuŋâ mâpotzikipkât a zen mân kâsâpzâkobi.”

⁷ Yatâ sâm dâzânŋoi zen itâ sâwe, “Mose zâk den itâ sâip, ‘A ŋâi ambân birâbam ekap kulemgum pindâm birâbap.’ Zo wangât yatâ sâip?”

⁸ Sâne Yesuŋâ itâ sâm dâzânŋoi, “Mose zâk um kâtikziŋanŋât op yatâ sâip. Mârum top-kwâkkwatŋan yatâ mân zeip.

⁹ Zorat nâ dâzânŋua nangâne. A ŋâi, zâk ambân birâm ŋâi mimbap, zâk târotârozik mânânŋât tosa patâ mimbap. Ka mârum ambânŋâ a ŋâi sot ândeip oi ko tosa zo agât mân upap.”

10 Yatâ sâi arâpñâ nen dukum sâwen, “Ap ambin, zekât topzikñâ yatâ oi aña ambân mân mem yen ândibâ sâm âlip ândibap.”

11 Sâindâ ko Yesuñâ itâ sâm dâtnânngoip, “Den zi a aksik zenğât buñâ. Zorat imbañâ zemziñgap, zen mem umziñan gibi.

12 A nâmbutñâ, zen mam kâambo kâligen gâbâ ambân buñâ ândibigât gukupitjik âsagiwe. A nâmbutñâ, zen aña katep mân mimbigât otziñgawe. Oi a nâmbutñâ, zen siñgi âlip nepkât op ambân mân mime. Nâi zâk zorat imbañâ zemñanğap oi den zi nânğâm umñan gibap.”

Yesuñâ bikñandâ katep kâukziñan pâip.

(Mk 10:13-16; Lu 18:15-17)

13 Oi a ambân zen murarâpziñ Yesugâren di-iziñgâm âim Yesuñâ bikñandâ kâukziñan gâsum ninâu sâbapkât dukuwe. Oi arâpñâ nen kenğât minziñgawen.

14 Yatâ oindâ Yesuñâ itâ sâip, “Birânetâ katep zen nâgâren ganek. Mân pâke panek.

15 Katep yatâ zo, zen sumbemğât siñgi sâsân.” Yatâ sâmñâ bikñandâ kâukziñan pamñâ hân zo birâm nâin arip.

A sikum patâ, zâk Yesu kândâtkuip.

(Mk 10:17-31; Lu 18:18-30)

16 Oi a nâiñâ Yesugâren gam mâsikâm sâip, “Nâ wan nep âlipñâ tuumñâ ândiândi kâtikñanğât siñgi upat?”

17 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Gâ wangât nâgâren gam âlip orotñanğât mâsikânigat? Âlipñâ mariñâ Anutu kânok. Gâ ândiândi kâtikñanğât

sinji upâ sâm Kembangât gurumin den zo lum ândiban.”

¹⁸ Sâi a zorânâ wan gurumin dengât sat sâm mâsikip. Sâi Yesunâ itâ sâip, “Gâ kâmbamjâ a mân kumban. Ap ambin, zet mân birâyangâbabot. Gâ kâmbu mân upan.

¹⁹ Gâ bukugangât sarân sâsâj mân sâban. Gâ ibâ mamgâ sâtzik lum hurat kwatzikâban. Oi gikangât otgimap, zo yatik a torenjâ zengât otgibap.”

²⁰ Sâi a sigan zorânâ itâ sâm dukuip, “Den sat, zo âlip op gâwan. Oi nâi dap dap târokwap upat?”

²¹ Yatâ sâi Yesunâ itâ sâm dukuip, “Gâ tosanâ buj upap sâm kut nâi nâi tatgigap, zo pam kât memjâ a kanpitâ zingâban. Zingâmjâ ga moliniban. Gâ yatâ opjâ sumbemân sikumgoot upan.”

²² Yatâ sâi a zo nângâm umjandâ bâlij oi arip. Zâk sikum a op ândeip, zorat op umbâlâ op arip.

²³ Ari Yesunâ arâpnâ itâ sâm dâtnângoip, “Nâ perâkjak dâzângobâ. A sikum patâjootjâ sumbem kamânân baginam kwakpi.

²⁴ Nâ zorarâk dâzângobâ. Bâu patâ kamelenjâ kuup mâtâpnan bagibagin, zo yâmbâtjâ yatâ. Ka a kât sikum patâjâ sumbem kamânân bagibagin, zo yâmbâtjâ walâwalânjâ.”

²⁵ Arâpnâ nen den zo nângâmjâ kwakmak op sâwen, “Zo yatâ zorân dap yatâ sumbemân baginat?”

²⁶ Sâindâ Yesunâ niŋgitjâ sâip, “Anâ kut nâi nâi utnam kwakme, zo Anutunâ mâtâpnâ âlip muyagemap. Zâk mân kwakmap.”

Yesugât op kut nâi nâi birâm hâuŋâ minat.

27 Yatâ sârn dâtnânḡoi Peteronḡa itâ sârn mâsikip, “Nânḡat. Nen kut nḡai nḡainiḡa aksik birâm ḡâ moligigen. Oi zorat hâunḡa wan muyageniḡâbap?”

28 Yatâ sârn mâsiki Yesunḡa sâip, “Nâ perâknak dâzânḡobâ. ḡâtâm den kubikkubik narâknan a bonḡa, nâ kembu tâtatnan ta nâ moliniwe, zen yatik a kembu tâtat kiin zagât, zoren tapnḡa Isirae a kâmut kiin zagât, zenḡât den sârn kwâkâbi.

29 Oi nḡai zâk nânḡat onḡa âtâ mun, mam ponâ, ibâ mam, nan bârat, mirâ kamân mo hân birâbap, zâk hâunḡa donḡbep mimbap sot ândiândi kâtik ândibap.

30 Oi a kândom, zenḡâren ḡâbâ donḡbepnḡa bet upi. A bet, zenḡâren ḡâbâ donḡbepnḡa kândom upi.”

20

Wain nep tuutuun a, zenḡât den sinḡi.

1 “Sumbenḡât mâtâp, zorat sinḡi, zo wain nep mariḡa nḡaiḡa nep a ḡâsuziḡâbam arip, zoren dâpkwapâ. Mirâ hanḡsâi nep mariḡa zâk nep a muyageziḡâbat sârn arip.

2 Oi a nâmbutnḡa ḡâsuziḡâm sirâm kânokkât bâtnâmbut sâi nânḡâne dâp oi nepnan sânḡonzânḡoi âiwe.

3 Mirâsin takâm tânâmnan zari dum âi a nâmbutnḡa kamân sombemân muyageziḡip.

4 Ziḡitnḡa itâ sârn dâzânḡoip, ‘Wain nep ziap. Âi tuune sânḡânḡa ziḡâbat.’ Yatâ sâi nânḡâm wain nepnan âiwe.

5 Oi mirâ bâknan onḡa, mirâ torenḡen oi âim dum ḡâsuziḡip.

6 Oi n̄atiks̄ais̄ai dum aim a n̄ambutn̄a muyageziṅḡam it̄a s̄am m̄asik̄aziṅgip. ‘Zen wanḡat sir̄am pat̄a yen andinet̄a mir̄a n̄atiks̄abam uap?’

7 M̄asik̄aziṅgi zen it̄a s̄awe, ‘Nen nep n̄ai m̄an s̄am niṅge.’ S̄ane d̄az̄aṅgom s̄aṅgonz̄aṅgom s̄aip, ‘Waiṅ nepn̄a ziap. Zo ai tuunek.’

8 Nep mariṅand̄a yat̄a oi n̄atiks̄ai nep galem a dukum s̄aip, ‘Ḡa nep a diiziṅḡana gane k̄at ziṅḡaban. Oi bet ge, zenḡaren topkwap ziṅḡam aim ziṅḡam naṅḡaban.’

9 Oi bet gawe, zo s̄ai gawe. Gane b̄atn̄ambut b̄atn̄ambut ziṅḡam naṅgip.

10 Ziṅgi k̄andom gawe, zo ek̄n̄a s̄aṅḡan mem z̄ai pam niṅḡab̄amap s̄ane galem a b̄atn̄ambur̄ak ziṅgip.

11 K̄at yat̄a mem̄n̄a nep mariṅ̄a den b̄aliṅ dukum kuk ok̄naṅḡawe.

12 Oi it̄a s̄awe, ‘Bet ge, zen nep bituk tuuge. Nen ko sir̄am pat̄a neb̄an s̄aknam pat̄a n̄aṅḡam kirind̄a n̄atiks̄ap. Oi wanḡat bet a zenḡat d̄ap yatik niṅgat?’

13 Yat̄a s̄ane nep mariṅand̄a zenḡaren ḡab̄a n̄ai it̄a dukuiṅ, ‘Buku, n̄a m̄an mem b̄aliṅ otgigan. K̄at b̄atn̄ambut sa n̄aṅḡana alip uap, zo ka.

14 Zorat k̄atk̄a mem ai. N̄a bet ge, zen sot k̄at d̄ab̄ak ziṅḡabatk̄at n̄aṅga alip uap.

15 Nin̄a kut n̄ai n̄ai, zor̄aṅ yat̄a up̄a s̄am alip upat. N̄a alip uan, zorat umḡa b̄aliap?’

16 Zo yatik a betn̄a k̄andom upi. A k̄andom̄n̄a bet upi.”

Mom zaatzaat, zorat den dâzânngoip.

(Mk 10:32-34; Lu 18:31-33)

17 Oi Yesuñâ Yerusalem kamânân zâibam arâpñâ kiin zagât diiningi niinjik âiwen. Mâtâbân âim itâ sâm dâtnânngoip,

18 “Zen den nânngânek. Nen Yerusalem kamânân zâinamen. Zoren a bonñâ, nâ tirik namâ galem a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zengât bitziñan zariandâ mumbatkât sâbi.

19 Zen um kâtik zengât bitziñan nâbane ziñâ nom sinnan gemñâ poru nagân none mumbat. Mom sirâm karâmbut zem zaatpat.”

Yohane sot Yakobo, zet patâ utat sâwet.

(Mk 10:35-45)

20 Narâk zoren Zebedαιο ambinñandâ nanzatñâ diizikâm Yesugât um topñan âi simin liim pindiñsâm dukuip.

21 Oi Yesuñâ mâsikâm sâip, “Gâ wangât otgi-gap?” Sâi ambân zorânñâ sâip, “Gâ a kutâ tâtarân tâtna nanzatnâ, zikñâ gâgât âsangâ toren toren tâpabot.”

22 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Zen den topñâ mân nânngâm itâ se. Nâ too kâlakñâ nimbat, zo zet âlip nimbabot?” Sâi zikñâ itâ sâwet, “Net âlip nindat.”

23 Sâitâ dâzâkom sâip, “Too kâlakñâ nimbat, zo âlip nimbabot. Ka âsannan tâtatñâ, zorat den nâgâren mân ziap. Ibânandâ sâm ziñgip, a zorânñâ tâtat zoren tapi.”

24 Oi arâp bâzagât, nen den zo nânngâm kuk otzikâwen.

25 Oi Yesuñâ sâi gâindâ itâ sâm dâtnângoip, “Hân a kutâ, zen kembu otziñgâm kore aziñ gâsuziñgâme. Oi a zâizâiñ, zen a gigiñ walâziñgâm a kutâ upme. Zo nânngâme.

26 Zen ko yatâ mân upi. Zeñgâren gâbâ a ñâiñâ a kutâ upâ sâm a gigiñâ yatâ op ândibap.

27 Ñâi zâk a sâtñâ upâ sâm kore otziñgâm ândibap.

28 A bonñâ, nâ zo yatik ziñâ kore otnibigât buñâ. Ninak a doñbep zeñgât kore opñâ suupziñ mimbatkât gewan.”

Yesu zâk a zagât sinzikñâ kubikzikip.

(Mk 10:46-52; Lu 18:35-43)

29 Yesu sot arâpñâ, nen Yeriko kamân birâm arindâ a doñbepñâ moliniñgâm âiwe.

30 Oi a zagât sinzikñâ bâpsâsâñ mâtâbân tapñâ Yesu gam ariap sâne nânngâm den kâtikñâ den sâm sâwet, “Kembu, gâ Dawidigât kiunñâ, nekât umgâ bâliñ oik.”

31 Den doñbep sâitâ a ziñâ kwerâzikñâ sâwe. Hirinsâm tâpabotkât sâwe. Oi zet nânngâm tâtâlim sâwet, “Kembu, Dawidigât kiunñâ, nekât umgâ bâliñ oik.”

32 Yesu zâk mâtâbân kin sâi gâitâ mâsikâzikip, “Dap oztikâbatkât sabot?”

33 Sâi itâ sâwet, “Kembu, sinnikñâ mânânngâtna iktâ.”

34 Sâitâ Yesuñâ umñâ nânngâmñâ sinzikñan weegi zet sinzikñâ igâwet. Oi Yesu molim ba âiwet.

21

Yesu zâk donji kwâkñan tap Yerusalem kamânân zarip.

(Mk 11:1-11; Lu 19:28-40; Yo 12:12-19)

¹ Oi nen Yerusalem kamânân takânam urâwen. Oi Betepage kamân Oliwa bakñâ topñan tâip, zoren takâmñâ Yesuñâ arâpñâ nenğâren gâbâ a zagât sânğonzâkoip.

² Zâk itâ sâip, “Zet kamân ândiren âimñâ donji mamñâ sot sigan tâğân saane kinzabot, zo zikitñâ olañ diizikâm gâbabot.

³ Zet yatâ oitâ nâiñâ zikitsâi sâbabot, ‘Kem-buniñanğâren nep nâi muyagei zirat sap.’ Yatâ sâitâ ziki diim gâbabot.”

⁴ Zo yen buñâ. Propete nâiñâ den sâip, zo bonñâ oip. Zâk den itâ sâip,

⁵ “Zen Yerusalem kamân, Sion mâirâp dâzânğonek, ‘Iknek. A kutâziñâ giginâ op zenğâren gaap. Zâk donji sigan kwâkñan tap gaap. Sikum lamap, zorat kwâkñan tâi gabot.’ ”

⁶⁻⁷ Oi a zagât zo Yesugât den lum âiwet. Âimñâ donji mam murarâ diizikâm gâitâ hâmbâniñ kwâkñan pâindâ Yesuñâ zâi tâip.

⁸ Oi a kâmut patâ, zenğâren gâbâ donjbepñâ hâmbâziñ kwâkâm mâtâbân parâwe. Oi a nâmbutñandâ gâlânğât sot lâkom ilunñâ mânânğât pam diim âiwe.

⁹ Oi a kâmut patâ, zen mem oset kwâkñanğâm itâ sâm pam diim âiwe,

“Oe, Dawidigât kiunnâ gam ningap. Kembangât sâtkât gaatkât sâmb âlip kwatginâ. Oe, sumbem mâriņâ.”

¹⁰ Yerusalem kamânân zari kamân mâirâpziņâ umziņâ zari sâwe, “A zi nâiņâ gai ue?”

¹¹ Sâne a ambân kâmut gâwe, zorâņ itâ sâmb dâzâņgowe, “Propete Yesu, zâk Galilaia gokņâ, Nasarete kamânân gâbâ gaap.”

Yesu zâk tirik namâ hâlâlu sâip.

(Mk 11:15-19; Lu 19:45-48; Yo 2:13-22)

¹² Yesuņâ tirik namin zari kut nâi nâi aņgâgwanğâ op ziwe, zo moliziņgi âiwe. A nâmbutņâ, zen Roma zengât kât sot Yuda zengât kât, zo hâukwap aņgâgwanğâ op kirâwe. Kât tâtatņâ sot kembâ mâirap zengât tâtat, zo kom kâbakņem dâzâņgom sâip,

¹³ “Kembangât den kulem nâi itâ ziap, ‘Namânâ zi ninâu namâ upap.’

Zen ko utnetâ kâmbu a zengât kât ki silep yatâ uap.”

¹⁴ Oi zoren ândei a sinziņ bâpsâsâņ sot kinziņ bâliņâ, zen zâkkâren âine kubikziņgip.

¹⁵ Yatâ oi tirik namâ galem a patâ sot Kembangât gurumin den galem a, zen kulem zo igâwe. Oi katep zen tirik namin zâi den kâtikņâ sâmb sâwe, “Oe, Dawidigât kiunnâ, gâ gam ningat.” Yatâ sâne Parisaio sot gurumin den galem a, zen nâņgâm bâliņ kwâkņanğâwe.

¹⁶ Oi Yesu itâ dukum sâwe, “Den sâmb te, zo nâņgat?” Sâne sâip, “Ee, nâņgan. Oi Kembangât ekabân den nâi ziap, zo sâlâpkume mo buņâ? Den zo itâ,

‘Katep sot namân goknâ, zenğât um mem bâbâlân kwatna lâuziñan gâbâ gâgât sâtâre muyagiap.’ ”

17 Yatâ dâzângom birâziñgâm Yerusalem kamânân gâbâ geim Betania kamânân zari ñâtiksâi zeip.

Yesuñâ wakum nak dukui moip.

(Mk 11:12-14, 20-24)

18 Hañğârâk Yesuñâ kamân patin puriksâm tepñanğât oip.

19 Oi mâttâbân âim wakum nak ñâi ekñâ topñan âi keetñâ kârui buñ oi ilumñik kiri egip. Ekñâ nak itâ sâm dukui, “Gâgâren bongâ mânâk âsagibap.” Yatâ sâi zorenâk ilumñâ mom hâlâlâñsâm kirip.

20 Oi arâpñâ nen zo ekñâ imbanjâniñ buñ oi sâlâpniñan zim kirâwen. Oi itâ sâwen, “Nak zi dap opñâ kek hâlâlâñsap?”

21 Yatâ sâindâ Yesuñâ sâip, “Nâ perâkñak dâzângobâ. Zen um zagât mân opñâ nâñgâm pâltânziñâ bonñâ op ândibi. Yatâ op ândine sâi nagân kulem âsagiap, zorik buñâ. Zen bakñâ ândi dukubi, ‘Bakñâ, gâ pâuksâm saruin gei.’ Yatâ sâne dinziñâ lubap.

22 Oi nâñgâm pâltânziñ bonñoot ândim wan mo wangât ninâu sâne muyageziñgâbap.”

Yesu sot a kâukñâ mâsikâyañgâwe.

(Mk 11:27-33; Lu 20:1-8)

23 Oi Yesuñâ âimñâ tirik namin zâim den sinji âlip dâzângom tâi tirik namâ galem a patâ sot a sâtñâ, zen zâkkâren gam itâ sâm mâsikâwe, “Gâ

ziren kut nâi nâi opmat, zo nâigât sâtkât opmat? Nâinâ dâgogi opmat?”

²⁴ Sâne Yesunâ itâ mâburem dâzângom sâip, “Nâ den kânok mâsikâzinga dâtnone nângoot yatik nâigât sâtkât kut nâi nâi opman, zorat dâzângobat.

²⁵ Yohane too sanjon nep tuugip, zo nâigât sâtkât nep tuugip? Anutugât sâtkât mo agât sâtkât?” Yatâ sâm mâsikâzingi zen zinjik den dap sâna sâm um zagât op itâ âraguwe, “Nen Anutugât sâtkât sâinda sâbap, ‘Wangât dinâ mân luwe?’”

²⁶ Agât sâtkât tuugip yatâ sânam a zenğât kenğât urâwe. Wangât, a zen aksik patâ Yohanegât Propete sâme, zorat.

²⁷ Zen yatâ sâm Yesu itâ sâm dukuwe, “Nen mân nângen.” Sâne Yesunâ itâ mâburem dâzângom sâip, “Den zo dâtnoge sâi ko nângoot nâigât sâtkât opman, zo dâzângobam. Ka zen mân dâtnoge, zorat nângoot mân dâzângobat.”

Katep zagât, zet walâgilâ urâwet.

²⁸ “Den nâi dâzângua nângânek. A nâigât nanzatnâ zagât ândiwet. Oi ibânandâ nannâ nâi itâ sâm dukui, ‘Nannâ, gâ irak âi wainj nep tuuban.’

²⁹ Dukui sâip, ‘Âlip âi tuubat.’ Yatâ sâmnâ âi gulip op ândeip.

³⁰ Oi ibânandâ nannâ nâi yatik dukum sângonguip. Sâi, nâinâ âi tuubap, yatâ sâmnâ bet umnâ nângâm lanj âi tuugip.”

³¹ Yatâ sâmnâ Yesunâ mâsikâzingip, “Zen sânek. Nâi katepnâ ibânangât den lugip?” Sâi zinâ dukum sâwe, “Den bet dukui, zorânâ.” Yatâ

sâne Yesuñâ sâip, “Nâ perâkñak dâzângobâ. Kât mimiñ a sot lañ mâme ambân, zen Anutugât um topñan bagine zen ko kândâtñâ upi.

³² Yohane takâmñâ târârak ândiândigât mâtâp tirâpzângoi zen birâñangâne bâliñ mâme a sot lañ mâme ambân, zen zâkkât den nâñgâm kwâtâtiwe. Yatâ utne zen ziñgitñâ umziñ mân âbureip.”

*Waiñ nep galem a bâliñâ, zengât den.
(Mk 12:1-12; Lu 20:9-19)*

³³ “Nâ den sumbuñâ ñâi sa nâñgânek. A kutâ ñâiñâ hân ñâin waiñ nep kârâm kâmit dâmân paset tuugip. Tuumñâ tâk keetñâ mândâlibapkât âmañ patâ tuum galem a zengât mirâ tuugip. Tuum nañgâm galem a bitziñan pam hân ñâin âi ândeip.

³⁴ Zoren ândei bonñâ mimiñ narâk oi kore arâpñâ bonñâ nâmbutñâ mimbigât sâñgonzângoi galem a zengâren gawe.

³⁵ Gane galem a ziñâ a zo gâsuziñgâm ñâi kom kâbakñiwe. Oi ñâi gâsum kune moip. Oi ñâi kâtñâ kuwe.

³⁶ Yatâ utne nep mariñandâ nâñgâm a donbep sâñgonzângoi âine yatik otziñgawe.

³⁷ Oi bet zikñâ nanñâ, zo itâ sâm sâñgongoip, ‘Nannâ ari ekñâ hurat kwâkñangâbi.’

³⁸ Oi galem a, zen nanñâ zo ekñâ itâ sâm âraguwe, ‘Zâkñâ gâtâm nep zi mariñâ upap, zorat nen komñâ nep zi mâriñâ oindâ neñgât upap.’

³⁹ Yatâ sâmñâ nebân gâbâ kom geim kune moip.

⁴⁰ Nep mariñandâ gamñâ galem a dap otziñgâbap?”

⁴¹ Yesunâ yatâ sâi a zinjâ itâ dukuwe, “Kut nâi nâi sumunjâ okņanġawegât zâkoot yatik otziņġâbap. Oi nepņan galem a âlipņâ zâmbari zen narâk dâp nalem bonņâ pindâm ândibi.”

⁴² Yatâ sâne Yesunâ itâ târokwap dâzânġoip, “Kembuġât ekabân den itâ ziap, zo sâlâpkum nânġâme?”

‘Mirâ tuutuunġ a, zen kunkun nâi ekņâ âkon op birâwe. Kembuņâ kunkun zo mem namin kwânânġi kinzap. Kembuņâ sâi yatâ âsageip. Niņâ egindâ mârâtņâ nâi uap.’

⁴³ Nâ zorat dâzânġua nânġâneġ. Anutu um topņan ândiândiņâ, zo zen betziņan mem a kâmut uņakņâ ziņġâbap. Oi ziņâ bonņâ muyagibi.

⁴⁴ (‘A nâi zâk kunkun zorânġ kom sâkņâ tâmbetkubap. Oi kunkun zorânġa a nâi kwâkņan kumbap, zo ko kom kwândâlîbap.’ ”)

⁴⁵ Den sumbuņâ yatâ sâi tirik namâ galem a sot Parisaio a, zen nânġâm sâwe, “Zo nenġât op sap.”

⁴⁶ Yatâ nânġâm ġâsum kunat sâm nânġâm, a zen Yesuġât Propete sâmarâwe, zo nânġâm kenġât op birâwe.

22

A hâmbânġa buņâ, zâkkât sinġi.

(Lu 14:16-24)

¹ Yesu zâk den sumbuņâ nâi târokwap itâ sâip,

² “Sinġi âlipkât mâtâp, zo itâ. A kutâ nâiņâ sii nalem oip, zoren dâpkwap sâbâ. A kutâ, zâk nanņâ ambân pindâbam sii nalem mei ġâip.

³ Yatâ opņâ kore arâpņâ sânġonzânġoi zen zop kânņan sâsânġa, zo diiziņġânâme âiwe.

4 Âi sâne mân nângâne kore a dum sângonzângom sâip, ‘Zen âimnâ a zop sâsânâ, zo dâzângonek, “Zen nângânek. Patâniñâ itâ sap, ‘Nâ sii nalem mia gaap sot bâu makau sa gaam ue. Oi kut nâi nâi mem târâkbârâk uen, zorat zen ganetâ a ambân mâpotzikâm nem sâtâre utnat.’ ”

5 A zen âim yatâ dâzângone den zo nângâne yennâ oi a nâi zâk nepñan arip. Nâi zâk hibukñan arip.

6 A nâmbutñandâ ko kore a kâsa otziñgâm zângone muwe.

7 Yatâ utne a kutânâ nângi bâlei kuk yâmbâtñâ op kâwali a gakânâ sâi âimnâ a zângomñâ kamânziñâ kârâp une seip.

8 Oi a kutâ, zâk kore a itâ sâm dâzângoip, ‘Sii nalem zo mârum kubiksen. Oi a zenğât zop sâsân, zo âkonziñgi bire.

9 Zorat zen mâtâp kâukñan âim a muyageziñgâm zen aksik diiziñgâm gabi.’

10 Sâi arâpñâ zen mâtâp kâukñan âi tap a âlipñâ sot a bâliñâ, zo aksik diiziñgâne gam mirâ piksâm tarâwe.

11 Tatnetâ a kutânâ ziñgitpam zâimnâ a nâi kendongât hâmbâ âlipñâ mân pam tâi egip.

12 Eknâ itâ sâm dukuip, ‘Arâ, gâ dap op hâmbâ buñ ga taat?’ Sâi a zo suluk mem tâip.

13 Oi a kutânâ arâpñâ dâzângom sâip, Zen kiñ bikñâ saam âkñan nâtâtigân kâbakñine giarik. Zoren gemñâ umbâlâ op isem zimbap.’

14 Kembuñâ a ambân zop dâzângomap, zo donjbep. Ka mem sâlâpzângomap, zo bituktâ.”

Yesu kâtkât topņâ mäsikâwe.

(Mk 12:13-17; Lu 20:20-26)

¹⁵ Yesuņâ yatâ sâm dâzâņgoi Parisaio a, zen dennâ dap sâm saanat sâm den sâm kubigâwe.

¹⁶ Yatâ opņâ arâpziņâ sot Herodegât a nâmbutņâ sâņgonzâņgone zen Yesugâren âim itâ sâwe, “Patâ, nen gâgât topkâ nâņgâmen. Den sarâ mân sâm, den bonņik sâmat. Oi Anutugât mâtâp, zorat a zâizâiņ gigiņ pisuk târârak dâtnâņgomat. A patâ mân walâziņgâm den mân sâmat.

¹⁷ Zorat mäsikâgindâ dâtnâņgo. Roma a kutâ patâ Sisa kât pindânat, zo orotņâ mo mân orotņâ?”

¹⁸ Yatâ sâne Yesuņâ sarâziņaņgât topņâ nâņgâm itâ sâm dâzâņgoip, “Sarâ a zen. Zen wangât dennâ saanige?”

¹⁹ Zen kât pame, zo tirâpnone ikpâ.” Sâi kât nâi mem tirâpkuwe.

²⁰ Yesuņâ mäsikâziņgâm sâip, “Zo nâigât holi tobat sot kutņâ ziap?”

²¹ Sâi ziņâ sâwe, “Zi a kutâ Sisagât.” Sâne itâ sâip, “Sisagât siņgi, zo Sisa pindâbi. Ka Anutugât siņgi, zo Anutu pindâbi.”

²² Yatâ sâm dâzâņgoi zen nâņgâne imbaņâ oi birâm âiwe.

Mom zaatzaat, zorat Yesu mäsikâwe.

(Mk 12:18-27; Lu 20:27-40)

²³ Sirâm zoren Sadukaio a, zen Yesugâren gawe. A zo momņâ zaatzaat, zo mân ziap sâmarâwe. Zen Yesu den mäsikâm itâ sâwe,

²⁴ “Patâ, Mose zâk den itâ sâm kulengoip, ‘A nâiņâ ambân mem kiun buņ ândim moi

munḡandâ malâ zo mimbap. Oi âtânḡgât sinḡi katep muyagibap.’

²⁵ Oi neḡḡâren âtâ mun nâmburân zagât ândiwe. Oi âtâziḡ kunḡâ ambân memḡâ kiun buḡ ândim moi munḡandâ malâ zorik meip.

²⁶ Zâk yatigâk kiun buḡ ândim moi munḡandâ malâ zorik meip. Yatâ opḡâ âtâ mun nâmburân zagât, zo ambân kânok zorik mem mom naḡḡâwe.

²⁷ Bet ambân malâziḡâ, zo moip.

²⁸ Oi zen aksik patâ ambân zorigâk miwe, zorat mumuḡan ḡâbâ zaatzaat narâkḡan ambân zo ḡâigât upap?”

²⁹ Sâne Yesuḡâ itâ sâm dâzânḡoip, “Zen Kembuḡât den sot Kembuḡât imbaḡâ kârûm den sâm gulipkume.

³⁰ Zaatzaat narâkḡan a ambân, zen mân miangâm ândibi. Sumbem a yatâ op ândibi.

³¹ Oi zen zaatzaatḡḡâ sâme, zorat dâzânḡobâ. Anutuḡâ den itâ sâm dâzânḡoip, zo zen sâlâpkum nânḡâme mo buḡâ? Den zo itâ,

³² ‘Nâ Abaram sot Isaka sot Yakobo, zeḡḡât Anutu.’ Nâ zorât sa nânḡânek. Zâk mom buḡ urâwe, zeḡḡât Anutu buḡâ. Gwâlâ ândie, zeḡḡât Anutu. Zorat Abaram sot Isaka sot Yakobo, zen mân buḡ urâwe. Anutu sot gwâlâ ândie.”

³³ Yesuḡâ den yatâ sâi a ambân kâmut patâ, zen sinḡi âlip sâip, zorat nânḡâne imbaḡâ oip.

Yesu Kembuḡât gurumin dengât mâsikâwe.

(Mk 12:28-31; Lu 10:25-28)

³⁴ Yesuḡât denḡâ Sadukaio a walâziḡḡip, zo Parisaio a zen nânḡâmḡâ mindue.

³⁵ Zengâren gâbâ bukuzinâ nâi Kembangât gurumin den nângânângâ a, zâk dukune zâk Yesu mâsikâmñâ sâip,

³⁶ “Patâ, Kembangât den gurumin ikâ zorânj kâukñâ patâ uap?”

³⁷ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “ ‘Gâ um dâpkâ sot nângânângâgâ, zo hâlâluyâk Kambu Anutugâ pindâna zimbap.’

³⁸ Gurumin den zorânj patâ uap.

³⁹ Oi torenñâ nâi itâ ziap. Zo itâ, ‘Gâ gikânjât otgimap, zo yatik a toren zengât otgibap.’

⁴⁰ Gurumin den zo, zet Mose sot Propete zengât den topñâ uabot.”

Yesu zikñak Kristogât mâsikâzingip.

(Mk 12:35-37; Lu 20:41-44)

⁴¹ Parisaio a, zen mindum tatne Yesuñâ itâ sâm mâsikâzingip,

⁴² “Zen Kristogât dap dap nângâme? Zâk nâigât kiun?” Sâi zinâ sâwe. “Zâk Dawidigât kiunñâ.”

⁴³ Sâne Yesuñâ itâ sâm dâzânjoip, “Dap op Kaapumñâ Dawidi nângânângâ mâtâp pindi Kristogât kembunâ sâip?”

⁴⁴ Zo itâ sâip,

‘Kembunâ nâgât kambu itâ sâm dukuip,
 “Gâ âsannâ bongen tâtna kâsarâpkâ minduzinğa kinjânjât kombânj upi.” ’

⁴⁵ Dawidi zâk Kristogât kembunâ sâip, zorânj dap op kiunñâ uap?”

⁴⁶ Yatâ sâm mâsikâzingi den hâuñâ sânam kwagâwe. Narâk zoren gâbâ a zen dum mâsikânam kenjât op birâwe.

23

*Den sinji âlip lum sâk mâme mân upi.
(Mk 12:38-39; Lu 11:43, 46; 20:45-46)*

¹ Narâk zoren Yesunâ arâpnâ sot a nâmbutnâ itâ sâmb dâtnân goip.

² “Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a, zen Mosegât gebâknan tapme.

³ Zorat den dâzângome, zo lum ândibi. Ka zen gât ândiândiziņan mân ândibi. Wangât, zen den sâme, zo mân lum ândime, zorat.

⁴ Zen kut nâi nâi yâmbâtņâ, zo saam a ambân kwâkziņan pam ziņnâ bet bâsan ândime.

⁵ Kut nâi nâi upme, zo anâ ziņgit nângâbigât upme. Zen ninâu kêrep sâme. Zen Mosegât den lum Kembugât den ekabân kulemgum mâteziņan sot bâranziņan saam ninâu sâme. Oi hâmbâziņan neule top topņâ mem ândime.

⁶ Oi mâpâmâpâse namin sot sii nalem mindu-minduyân a sâtņâ tâtarân tâtnat sâme.

⁷ Oi sombemân a ambân sâmb âlip kwâtniņgâbigât ândime. Oi kutniņâ patâ nângonsâbigât kindap kwap ândime.

⁸ Zen gât ko a ambân ziņâ patâ sâne mân dâp upap. Patâziņâ, zâk kânok. Zen patâ buņâ. Zen aksik ombenjan.

⁹ Oi hânân zi a nâigât Ibâniņâ mân sâbi. Ibâziņâ sumbemân ândiap, zâk kânok.

¹⁰ Oi zen a nâigât a kembu patâ mân sâbi. A kembuziņâ Kristo, nâ kânok.

¹¹ Zen gâren gâbâ a nâi patâ upapņâ, zâk a nâmbutņâ zen gât kore op ândibap.

12 Nhai zâk zikņanğât nânği zari diim gibap. Ka ñai zâk zikņanğât nânği gibap, zo diim zâibap.”

*Yesuñâ Parisaio a girem den sâm dâzânğoiip.
(Mk 12:40; Lu 11:39-42, 44, 52; 20:47)*

13 “Yei, Kembedğât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a, zen sarâ a. A ambân, zen sumbemân zâinam utne zen mâtâp laņ doonğume. Ziiñâ mân zâim zâk ziñâ baginâ sâne keņğât minziņğame.

14 Yei, Kembedğât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, zen sarâ a. Zen malâ mandu zeņğâren ninâu kêrep sâm mirâ motziñâ laņ mime. Zorat Anutuñâ hâuñâ yâmbâtñâ otziņğâbap.

15 Yei, Kembedğât gurumin den zorat galem a sot Parisio, zen sarâ a. Zen a kânok zeņğât a upapkât saru sot hân walâm âime. Oi a yatâ zorâņ zeņğâren târokwap ândim simğât siņgi upap. A zorat bâliñandâ wâlâziņğâbap.

16 Yei, a sâtñâ sinziņ bâpsâsâņ. Zen itâ sâme, ‘Tirik namin kwap den sâm kêtigime, zo tabâñâ. Tirik namin neule mot taap, zoren kwap den sâm kêtigime, zorâņ kêtigem bon upap.’

17 Zen a sinziņ bâpsâsâņ sot nânğânânğâziņ buñâ. Tirik namâ, zo tirik taap. Neulenâ, zo yatik tirigâk uap. Zorat ko ikâ zorâñâ bonñâ uap? Namâ mo neulenâ?

18 Oi ñai itâ sâme, ‘Kembedğât siņgi nalem pâpanñâ, zoren kwap den sâm kêtigime, zo tabâñâ. Nalem mot pame, zoren kwap den sâm kêtigime, zo bonñâ.’

19 A sinziņ ñâtâtik, zen. Nalem pâpanñâ, zo hâlâlu taapkât nalem kwâkņan pame, zo tirik uap.

Zorat ikâ zorânâ bonnâ uap? Nalem pâpannâ mo nalemnâ?

²⁰ Zorat nâi zâk nalem pâpannan mândâm sâk kâtigei nalem pâpannâ sot kut nâi nâi kwâknan taap, zo ârândân dâbâk upabot.

²¹ Oi nâi zâk tirik namin kwap sâk kâtigei namâ ziknâ sot umnan ândiap, zet ârândân dâbâk upabot.

²² Nâi zâk sumbemân kwap sâk kâtigei Anu-tugât tâtatnâ sot tâtat zorat mariņoot dâbâk upabot.

²³ Yei, Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, sarâ a, zen. Zen danġât sot kânġan sot zomap, kut nâi nâi zo bâzagârân ġâbâ kânok Kembugât sinġi sâk pame. Oi zorat toren bonnâ, gurumin den luluġ sot a buku otziġġâziġġân sot nânġâm pâlatân sot târârak ândiândiġ, zo birâne ġei komap. Zo toren toren luzikâne dâp upap.

²⁴ A sâtnâ sinziġâ nâtnâtik sâsânâ, zen kabât mâik mâik, zo ikme. Ka bâu mo kut nâi nâi patâ, zo mân ikme.

²⁵ Yei, Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, zen sarâ a. Hâkop sâknġik too sanġon kubik tuume. Oi umnan ko kâmbu sot sâkziġanġât âknâle bâliġâ, zo piksâm ziap.

²⁶ O Parisaio a, zen sinziġ nâtnâtik. Hâkop umnan bâliġâ ziap, zo sanġonne âlip oi sâknġan âlip upap.

²⁷ Yei, Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, sarâ a, zen. Zen a mumunâ zenġât kwagân ziap yatâ. Kwaknâ zo kwâknan kâsâġet pane neulenġoot zemap. Umnan ko a sinġit sot guk manġulenġ ziap.

28 Zen yatik sâkziñandâ a mâteziñan târârak ândime. Umziñan ko sarâ sot gurumin den kukuñâ piksâm ziap.

29 Yei, Kembangât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a, sarâ a zen. Zen Propete a kwagân pitâme. Zen a târârakñâ zengât kwagân neule pam ândime.

30 Zen itâ sâme, ‘Sâkurâpniñâ ândiwe, narâk zoren ândim sâi ko betziñan mem Propete mân zângobem.’

31 Zen yatâ sâm Propete zângowe, zengât kiun ândime. Zengât topziñâ sâm muyagime.

32 Sâkurâpziñ zen tosa kwâkñan kwâkñan pam gawe. Zen yatik târokwapkwap utnetâ tosaziñ dâbâk upap.

33 Mulungât kiurâp zen. Tosagât hâuñâ kârâbân geigeiñ narâk oi waniñ âi tik pambi?

34 Zorat sa nângânek. Nâ ninak zengâren Propete sot nângânângâ a sot Kembangât gurumin den zorat galem a nâmbutñâ sângonzângua zengâren gane nâmbutñâ zen zângom sâknam ziñgâbi. Oi nâmbutñâ poru nagân zângobi. Oi nâmbutñâ mâtâmâtâpâse namâziñan lapitziñgâne kamân nâin nâin âine moliziñgâm âim zângobi.

35 Yatâ utnetâ a târârak gilâmziñ hânân geip, zorat hâuñâ zengâren muyageziñgâbap. Mârumñan Abegâren gâbâ kâmbam topkwap târokwâi târokwâi kom gam Berekia nanñâ Sakaria, zâk tirik namin komñâ kâmbam zo kune âkip.

36 Nâ perâkñak dâzângobâ. Kâmbam zorat tosa a kâmut zi ziinñâ hâuñâ mimbi.”

*Yesuñâ Yerusalem zengât umñâ nângip.
(Lu 13:34-35)*

³⁷ “O Yerusalem mâirâp, wangât Propete a kâmbamñâ zângome? A sângonzângua zengâren âine kâtñâ zângone mume. Kurukñâ gwarârâpñâ gâbâreziñgâm lâmbamzângomap, zo yatik nânâ umñâ topñan a ambân minduziñgâbat sa kwâkâme.

³⁸ Dâzângua nângânek. Nâ birâziñga mandu yatâ op ândibi.

³⁹ Zen dum zagât mân nek ândimñâ itâ sâm nikpi, ‘Kembugât sâtkât gaap, zâk sâm âlip kwâkñanñân.’”

24

*Yesu takâbapkât den sâip.
(Mk 13:1-21; Lu 21:5-6)*

¹ Yesu zâk tirik namin gâbâ gem ari arâpñâ nen zâkkâren âimñâ namâ tuutuunñâ ek nângâbapkât dukuwen.

² Oi den itâ mâburem dâtnânngoip, “Namâ zi tâi ek mâpâsime, zorat nâ perâkñak dâzângobâ. Kâsaziñâ gam kândañne giligâlaksâm buñ op nanğâbap.”

³ Oi Oliwia bâkñan zâi tâi arâpñâ niñjik um topñan âimñâ mâsikâm sâwen, “Sat, zo wan narâkñan âsagibap? Oi gikâ gâban narâkñâ sot hân âkâbapkât narâkñâ oi wan wesâk ñâi âsagibap?”

⁴ Yatâ sâindâ Yesu itâ sâm dâtnânngoip, “Um gulip kwatziñgâbegât gasâziñ kârâm ândibi.

⁵ A donɓepɓɓa gam ita sabi, ‘Na Kristo. Bâliɓan gâba mâkâzingâbapkat sâsân, zo na.’ Yatâ sâmɓa a ambân donɓep patâ um gulip kwatzingâbi.

⁶ Zen kâmbam goorân mo kârebân âsagei nângâmɓa mân keɓgât upi. Kâmbam zo yatâ muyagibapkat sâsân. Oi yatâ muyagem ze narâk kek mân âkâbap.

⁷ Hânɓa hânɓa a kâmut mâik sot patâ, zen kâsa op agom âibi. Oi hânɓa hânɓa pu patâ sot wârɓ mem zimbap.

⁸ Kut ɓâi ɓâi zo sâknam patâ zorat top-kwâkwatɓa. Zo yatâ nângâm ândibi.”

Kâsa otzingâbi, zorât den.

⁹ “Narâk zoren sâknam kwatzingâm zângone mumbi. Zen nagât opɓa hânɓa hânɓa a, zen um kâlak otzingâbi.

¹⁰ Kut ɓâi ɓâi yatâ zo âsagei a donɓepɓɓa sɓɓi âlip birâm kâsa orangâbi.

¹¹ Oi propete a sarâɓa asâgemɓa a donɓep um gulip kwatzingâbi.

¹² Gurumin den kukunâ, zorân laɓ kâri a donɓepɓɓa buku orotɓa, zo birâbi.

¹³ ɓâi zâk den sɓɓi âlip mem kâtigem ândei narâkɓa âki sumbem kamânân bagibap.

¹⁴ Oi Anutu um topɓan ândiândigât sɓɓi âlip, zorân laɓ kârâm hânɓa hânɓa âim a topziɓa sâm muyagei hângât narâkɓa âkâbap.”

Kut ɓâi sumunɓa muyagibap.

(Mk 13:14-23; Lu 21:20-24)

¹⁵ “Gâtâm tâmbet tâmbet kâukɓa tirik nâmin kwânângâne kinbap. (Den zo mulunâk sâlâpkum

nângâbi.) Zo yatâ âsagibapkât Propete Danienâ mârur kânjan sâm kulemgui.

¹⁶ Zo yatâ âsagei ekñâ Yudaia hânân ândibiñâ barâ kâtikñan sârârâk kârâm âibi.

¹⁷ Nâi zâk mirâ sombemân ândibapñâ sikumñâ mimbam mirin mân zâibap.

¹⁸ Oi a nâi nebân tâpapñâ âburem hâmbânâ mimbapkât kamânân mân gâbap.

¹⁹ Yei, ambân kâmborâ sot katep namân gok, zen dap upi?

²⁰ Zen Kembugâren ninâu sâne nângi âiâiziñâ, zo map narâkñan mo kendonân mân muyagibap.

²¹ Narâk zoren sâknam patâ muyageziñgâbap. Zorat dâp hân muyageibân gâbâ mân muyageip. Oi dum mân muyagibap.

²² Kembuñâ sâknam narâkñâ zo mân mânângâri sâi a aksik buñ upe. Kâmut gakârâpñanğât opñâ Kembuñâ narâk zo mânângâtpap.”

Propete a sarâñâ muyagibi.

²³ “A ziñâ Kristo ziren âsagiap mo ândiren âsagiap sâne mân nângâbi.

²⁴ A sarâñâ âsagem nâ Kristo sâbi. Propete a sarâñâ, zen âsâgem kut nâi nâi sen mârât tuunetâ a um gulip kwatziñgâbi. Oi Anutuñâ gâsum sâlâpziñgoip, zo um gulip kwatziñgânâ osibi.

²⁵ Nâ kânjan dâzâñguan, zorat ko muyageziñgi mân kwakpi.

²⁶ Kristo barâ kâtikñan âsagei iksen sânetâ mân âibi. Oi Kristo mirâ zoren mo zoren âsagiap sâne mân nângâbi.

²⁷ Hânpanñâ âsagem hân toren torenñan aksik âsagem kwâkâmap, zo yatâ a bonñâ, nâ âsagibat.

28 Bâu mo zuu kârokņâ nĕi zeĭ zoren nii keņ, zĭņâ ninam mindume.”

Wesâk âsagibap.

(Mk 13:24-27; Lu 21:25-28)

29 “Sâknam narâkņâ âki mirâsiņ sumunkoi kâin âsakņâ buņ upap. Oi sânġelak, zen sumbemân ġâbâ âkâm ġibi. Oi Anutuņâ sumbem mânġei olayaņġâm imbaņâ buņâ upap.

30 Narâk zoren a bonņâ, nâġât kulem sumbemân âsagei a hânņâ hânņâ umbâlâ op isem zine a bonņâ, nâ sumbem unumunum kwâkņan kâwali mem âsakņânoot tâka nikpi.

31 Oi lâmun kwamit patâ âsagei sumbem a ġakânâ sânġonzânġua hân toren toren ġâbâ kâmut ġakârâpnâ minduziņġâbi.”

Narâk patâġât den.

(Mk 13:28-31; Lu 21:29-33)

32 “Dâġap nak zĭap, zorat topņâ nânġâbi. Iinņâ burutuksâi maa narâk upâmâp sâme.

33 Zen yatġġak kut nĕi nĕi zo âsagei itâ nânġâbi. ‘Zâk mâte otņiņġâbâmâp. Zâk mâtâbân ġa kin-zap.’

34 Nâ perâkņak dâzânġobâ. A kâmut zi mân mune kut nĕi nĕi âsagibap.

35 Sumbem sot hân buņ upabot. Ka nâġât den ko mân buņ upap.

36 Kut nĕi nĕi muyagibap, zorat sirâm narâkņâ a nĕiņâ mân nânġap. Sumbem a, zen mân nânġe. Oi nanņâ, nâ mân nânġan. Ibânâ, zâk zikņik nânġap.

³⁷ Noa ândeip, narâk zoren kut nâi urâwe, zo yatik a bonnâ, nâgât takâtakân narâknan yatik upi.

³⁸ Uurupnâ mân gâi sii nalem nem ândiwe. A ambân anġâgwangâ op mianġâwe. Gulip op ândine Noanâ wangâyân zarip

³⁹ Oi zen gulip op ândine too uurupnâ gwâkâzingip. A bonnâ, nâgât takâtakân narâknan zo yatâ upi.

⁴⁰ Narâk zoren a zagât nebân kiritâ, nâi gâsum, nâi birâbat.

⁴¹ Ambân zagât zet nalem sobem tâitâ, nâi gâsum, nâi birâbat.

⁴² Kembuziņâ, nâ narâk zoren mo zoren takâbat, zorat mân nângegât umziņandâ galem oraņġâm ândibi.

⁴³ Zen topnâ itâ nânġânek. Kamân nâigât a, zen kâsa nâtik zoren takâbi, narâk yatâ nânġâm um wâġân ândim kamânziņ galem upi.

⁴⁴ Oi a bonnâ nâgât narâknâ mân nânġâne gâbat, zorat zen um wâġân ândibi.” Yatâ sâmņâ zorat den sumbuņâ nâi itâ sâm dâtnânġoip,

⁴⁵ “A patâ nâiņâ kore a gakârâpņâ zengât galem a nâi pam itâ sâm dukubap, ‘Nâ âi ândia galem otziņġâm ândim narâknan nalem dâpziņanâk ziņġâm ândiban.’ A zo ândiândiņâ dap yatâ ândei galem a nânġânânġânoot sot sât luluņoot sâsânġâ?

⁴⁶ Galem a, zâk patânġâ nep diņ sâm pindip, zo dâņâk lum ândei patânġâ gâbabân galem a yatâ zorat nânġi âlip upap.

⁴⁷ A kutânġâ galem a zo patâ pam zâkkât kut nâi

ņai aksik galem op ândibapkât sâbap.

⁴⁸ Ka a ņaiņâ galem a bâliņ ândim umņandâ itâ nâņgâbap, ‘Patânâ, zâk kârebân âimņâ kek mân gâbap.’

⁴⁹ Yatâ nâņgâm kore a ambân zâņgom mem ņai ņai otziņgâm too tewarân âi laņ ândim um gulip op ândibap.

⁵⁰ Oi a kutâņâ gâbap, zorât narâkņâ mân nâņgâm ândei zâk gâbap.

⁵¹ Gâmņâ tâkņâ imbaņâ lapitņâ sarâ a zengât oserân pâi ândibap. Zoren umbâlâ op isem ândibi.”

25

Ambân sigân âsakņâ tooņagât kâruwe.

¹ “Siņgi âlipkât mâtâp, zo ambân sigan bâzâgât zengâren dâpkwap sâbâ. Zen a kutâ mâtâbân âi muyaginam kârâpziņ mem âiwe.

² Ambân sigân bâtnâmbut, zen nâņgânâņgâziņ buņ. Bâtnâmbut, zen nâņgânâņgâziņoot.

³ Ambân nâņgânâņgâziņ buņ, zen kârâp siņitņik mem âiwe.

⁴ Ambân nâņgânâņgâziņoot, zen kârâp sot âsakņagât tooņâ ârândâņ mem âiwe.

⁵ Oi a kutâ, zâk mulun ândei zen mambât tap uman ziwe.

⁶ Zinetâ ņâtik tânâmņâ oi den ņai itâ âsageip, ‘Hai, a kutâ gaap. Zen zaat zâkkâren âinek.’

⁷ Oi ambân sigan, zen nâņgâm zaat âsakņâziņâ kubigâwe.

⁸ Oi ambân nâņgânâņgâziņ buņâ, zen nâņgânâņgâziņoot itâ sâm dâzâņgowe, ‘Nen

kârâpniñâ bâpsâbâmap, zorat zen too ñai gum niñgânek.’

⁹ Sânetâ ambân nângânângâziñoot, zen itâ sâm dâzângowe, ‘Buñâ. Zengât dâp buñâ. Nen dâpniñan mem gen. Zen âi anğâgwanğâ namin kwâlânnek.’

¹⁰ Oi zen âsakñanğât too kwâlânâmem âinetâ a kutâ gam ambân nângânângâziñoot, zorik di-iziñgi âiwe. Oi kamânân âim mirin zâimñâ hânği doongum sii nalem nem tarâwe.

¹¹ Tatnetâ ambân nângânângâziñ buñ, zen gamñâ den sâm sâwe, ‘Patâniñâ, mâtâp mem pa.’

¹² Sâne dâzânğoi, ‘Nâ perâkñak dâzânğobâ. Nâ zengât topziñ mân nângâman.’ ” Den sumbuñâ zo sâmñâ itâ sâm dâzânğoi.

¹³ “Zen narâk mân nânğegât umziñ galem orañgâm ândibi.”

A kât ekap ziñgip, zengât den.

(Lu 19:11-27)

¹⁴ “A kutâ ñai oip, zo yatâ gâtâm âsagibap. A kutâ ñaiñâ kamân kârebân âibamñâ kore anğâ min-duziñgâm kâtñâ galem upigât kâsâpkum ziñgip.

¹⁵ A ñai kât ekap bâtnâmbut pindip. Ñai zagât. Ñai kânok. Zo nepkât imbanğâ zem ziñgip, zorat dâp ziñgip. Kât ziñgâmñâ kamân kârebân âi ândeip.

¹⁶ Ari a kât ekap bâtnâmbut meip, zorân nep pindi târokwap ekap bâtnâmbut âsageip.

¹⁷ Oi bukuñâ ekap zagât meip, zâkñâ yatik oi târokwap zagât âsageip.

¹⁸ Ka a ekap kânok meip, zo ko hân umñan esâm kwâarakui zeip.

19 Oi a kutâziñâ narâk kêrep ândim puriksâm gâip. Puriksâmñâ kore a kât ziñgip, zorat op minduziñgip.

20 Oi a kât ekap bâtnâmbut pindip, zâkñâ nepñâ tuugi târokwap ekap bâtnâmbut âsageip, zo tirâpkumñâ sâip, 'Patanâ, gâ ekap bâtnâmbut nigin, zo nep pindandâ ekap bâtnâmbut târokwap âsagiap.'

21 Sâi patâñandâ itâ sâm dukuip, 'Gâ kore a âlipñâ, sât lulugoot. Kut ñâi yenñangât galem âlip oingât nânâ kut ñâi bonñangât galem gâbanbat. Zorat ko patâgâ, nâgât umnâ topñan bagim sâtâre op ândiban.'

22 Yatâ sâi a kât ekap zagât pindip, zo gam sâip, 'Patânâ, gâ kât ekap zagât nigin. Zorat nepñâ tuugandâ ekap zagât târokwap muyageip.'

23 Sâi patâñandâ itâ sâm dukuip, 'Gâ kore a âlipñâ, sât lulugoot. Gâ kut ñâi yenñangât galem âlip oingât nânâ kut ñâi bonñangât galem gâbanbat. Zorat gâ patâgâ, nâgât umnâ topñan bagim sâtâre op ândiban.'

24 Sâi bet a ekap kânok pindip, zâk gamñâ sâip, 'Patâ, nâ topkâ itâ nângâman. Gâ a bâliñâ. Gâ nep mân kêrâm kâmitmat. Nalem muyagem nibi sâmat. A nâmbutñâ zengât kâlamân nalem nibigât sâmat.

25 Nâ zorat kenñatnangât op kâtkâ hân kendâm hangua ziap. Oi zi mâburem gibâman.'

26 Yatâ sâi patâñâ den itâ sâm dukuip, 'Gâ kore a bâliñâ, konam. Lâuğan gâbâ den mâburem dâgobâ. Nâgât itâ nângâmat. Nâ nep mân kêrâm

kâmit yen tap nalem muyagenibi sâman. A zengât nebân nalem meman.

²⁷ Nâgât yatâ nângâm kâtnâ anġâgwanġâ zengâren pâna kâtnâ nep tuugi âsagei ga membam.

²⁸ Zorat zen kât ekap beknan mem bâzagât mem ândiap, zo pindânek.

²⁹ Nâi zâk kut nâi pindâpindân, zo mem galem op ândei târokwap pindâpindân. Oi gom sambe muyagenanġâbap. Ka nâi zâk kut nâi pindâpindân, zo mân mem ândei beknan mei yen ândibap.

³⁰ Kore a konam, zo ko gâsum nâtâtigân zo pane geibap. Zoren umbâlâ op isem zimbap.’ ”

Yesunġâ gâtâm kâsâpnânġobap.

³¹ “Gâtâm a bonġâ, nâ sumbem âsaknânoot sot sumbem a zengât oserân gamnâ tâtatnâ âlipnâ, zoren zâi tâpat.

³² Oi a ambân hânġâ hânġâ, zo minduziġga nâgât mâtenan mindubi. Mindunetâ râma galem a râma noniġ kâsâpzânġomap, zo yatik upat.

³³ Oi râma noniġ kâsâpzânġom râma bongen zâmbam noniġ yanġâgen zâmbanbat.

³⁴ Yatâ op a kutâziġâ, nâ bongen zo itâ sâm dâzânġobat, ‘Zen Ibânandâ mâsop minziġip. Zen gam Kembugât um topnân bagim ândibi. Zo mârumnân hân muyageibân gâbâ zengât sinġi sâip.

³⁵ Zen itâ otniwe, zorat. Tepnanġât ua nalem niwe. Toogât mua too niwe. Nâ lomba yatâ ândiandâ zen galem otniwe.

³⁶ Nâ sâk bârak ândia zen hâmbâ mot mem niwe. Nâ mâsek zia zen galem otniwe. Nâ tâk namin ta zen ga nigâwe.'

³⁷ Yatâ sa a târarak ziñâ den itâ mâburem dâtnobi, 'Kembu, gâ wan narâkñan nalemgât otgigi nalem ñai giwen? Wan narâkñan toogât otgigi nen too giwen?

³⁸ Gâ wan narâkñan lombâ yatâ ândina nen galem otgiwen? Gâ wan narâkñan hâmbâgât kwakna hâmbâ ñai giwen?

³⁹ Gâ wan narâkñan mâsek mo tâk namin tâtna ga gigâwen?'

⁴⁰ Yatâ sânetâ a kutâziñâ, nâ itâ sâm dâzângobat, 'Kâmurâpnâ zeñgâren gâbâ a giginâ ñai galem okñangâwe, zo nâ otniwe uap.'

⁴¹ Yatâ sâm a yangâgen, zo itâ sâm dâzângobat, 'Sâit mianğâwe, zen kârâp kâtikñan gei ândibi. Kârâp zo Satâñ sot sumbem arâpñâ zeñgât sinji oip. Zoren gei ândibi.

⁴² Zen itâ otniwe, zorat. Nâ tepnangât ua nalem mân niwe. Nâ toogât nânğa too mân niwe.

⁴³ Nâ lomba ândia mân galem otniwe. Hâmbâgât kâruidâ mân niwe. Mâsegân sot tâk namin ta mân ga nigâwe.'

⁴⁴ Yatâ sâm dâzângua ko yangâgen ziñ itâ sâbi, 'Kembu, gâ wan narâkñan nalem too buñâ sot hâmbâ mirâ kamân buñâ ândina gek mân nânğânğâ urâwen? Mo ikâ zoren mâsek mo tâk namin tâtna gekñâ mân galem otgiwen?'

⁴⁵ Yatâ sâne itâ dâzângobat, 'Nâ perâkñak dâzângobâ. Arâpnâ zeñgâren gâbâ giginâ ñai ek mân galem okñangâwe, zo nâ otniwe uap.'

46 Oi a yanğâgen zen âi sâknam tâmbânâ nânğâm ândibi. A ambân târâraknâ, zen ko ândiândi kâtiknan bagim ândibi.”

26

Yesuñâ mumbapkât sinji dâzânğoip.

(Mk 14:1-2; Lu 22:1-2; Yo 11:45-53)

¹ Yesu zâk den so aksik sâm nanğâm arâpnâ itâ sâm dâtnânğoip,

² “Nânge. Sirâm zagât tap Pasowa kendon upap. Oi narâk zoren a bonnâ, nâ kâsa zenğât bitziñan zaria poru nagân none mumbat.” Yesuñâ den yatâ sâip

³ Narâk zoren tirik namâ galem a patâ sot a sâtnâ, zen tirik namâ galem a patâ Kaipa, zâkkât namin zâim minduwe.

⁴ Zen Yesu tik gâsum kunam den sâm kâtân urâwe.

⁵ Oi itâ sâwe, “Kendonân kâmbam lanğ âsagebapkât kegâk gâsunat.”

Ambân nâinâ Yesu too wârân âlip mem sanğonñanğip.

(Mk 14:3-9; Yo 12:1-8)

⁶ Yesu zâk Betania kamânân âim Simonğ, sâk bâlâ a, zâkkât mirin zâim nalem neip.

⁷ Nalem nem tâi ambân nâinâ too wârân âlip be- loñoot, sânğân patâ, zo mem gam too wârânñoot zo kâuknan lokei giari sanğorip.

⁸ Yatâ oi arâpnâ nen eknâ sâwen, “Too sânğân zâizainğ zi wangât tâmbetkuap?”

⁹ Too zo pam kât patâ mem a kanpitâ ziñğip sâi ko dâp opap.”

10 Yata sâindâ Yesuñâ nânğâmñâ itâ sâm dâtnânğoi, “Zen wangât ambân den okñançe? Zâknâ otnigi âlip uap.

11 A ambân kanpitâ, zen narâk dâp zen sot ândibi. Nâ ko zen sot narâk kêrep mân ândibat.

12 Nâ mua hanobi, zorat dâp sâknâ sanğori âlip uap.

13 Nâ perâknak dâzânğobâ. Kembangât den sinği âlip zi hânñâ hânñâ sâm âim ambân zirânñâ uap, zorat sinği ârândân sâne lanj kârâbap.”

Yudañâ Yesu tirâpzânğobapkât kât meip.

(Mk 14:10-11; Lu 22:3-6)

14 Oi arâpnâ kiin zagât neñğaren gâbâ a nâi kutñâ Yuda, Karioto kamânân gokñâ, zâknâ tirik namâ galem a patâ, zeñğaren arip.

15 Âimñâ itâ sâm dâzânğoi, “Nâ tirâpzânğobat, zorat kât dabutâ nibi?” Mâsikâziñgi ziñâ kât ekap 30 yatâ sâlâpkum pindâwe.

16 Yudañâ zo memñâ Yesu tirâpzânğoi gâsubigât ek kêrum ek molim ândeip.

Yesu zâk arâpñoot nalem niwe.

(Mk 14:12-21; Lu 22:7-14, 21-23; Yo 13:21-30)

17 Pasowa kendon narâk topkwâtnam arâpnâ nen Yesu mâsikâm sâwen, “Nen itârân mirâ ikâ zoren Pasowa nalem unat?”

18 Sâindâ itâ sâip, “Zen kamânân âimñâ a nâi muyagem itâ sâm dukunek, ‘Patâniñâ gâgât sap, ‘Narâknâ mâte uap, zorat nâ sot arâpnâ, nen gâgât mirin gam Pasowa nalem ninat.’ ’ ”

19 Oi arâpnâ nen Yesuñâ den sâip, zo lumñâ Pasowa kendongât nalem uwen.

20 Mirâ nâtiksaî Yesu sot arâpñâ kiin zagât, nen mirâ zoren zâimñâ Pasowa nalem niwen.

21 Nem tapñâ Yesuñâ itâ sâm dâtnânngoip, “Zengâren gâbâ nâinñâ nâ kâsa a tirâpzânngoi gâsânobi.”

22 Yatâ sâi arâpñâ nen umniñ bâlei nâigoot zikñik zikñik mâsikâyangâm sâwen, “Kembu, nâgât sat?”

23 Sâindâ zâknâ sâip, “A zo nâ sot ârândân niet, zâknâ yatâ otnibap.

24 A bonñâ, nâ Kembangât ekabân den kulem ziap, zo yatik upat. Ka a bonñâ, nâ tirâpzânngoi gâsunibi, yei, zâk hâuñâ yâmbâtñâ mimbap. A zo mam kâmbonj kâligen gâbâ mân âsageip sâi bâbâlanj opap.”

25 Yatâ sâi Yudañâ mâsikâm sâip, “Patâ, nâgât sat?” Sâi dukuip, “Gâ sat, zo.”

Yesuñâ nalem sot too zinjip.

(Mk 14:22-26; Lu 22:15-20; 1 Kor 11:23-25)

26 Nalem nem tâindâ Yesuñâ nalem nâi mem sâiwap sâm namuñ arâp itâ sâm niñgip, “Mem ninek. Zi sunumnâ.”

27 Yatâ sâmñâ waiñ hâkop mem sâiwap sâmñâ itâ sâm niñgip, “Zen aksik ninek.

28 Zi târotâroniñangât gilâmnâ. Zo a ambân donjep patâ, zengât tosaziñ buñ upapkât hânân gibap.

29 Oi dâzângua nângânek. Waiñ too itârânj nia âkap. Oi dum zagâtñan mân nemñâ Ibânangât um topñan zâim zen sot ârândânj waiñ mârâtñâ nâi ninat.”

*Gezemanê kâlamân âiwe.
(Mk 14:27-31; Lu 22:31-34; Yo 13:36-38)*

³⁰ Oi Kembugât mîpâmîpâse kep nîi mem kamânân gâbâ âimnî Oliwa bâknan zâiwen.

³¹ Mâtâbân âimnî Yesunî itâ sîm dâtnîngoip, “Nîtik ziren a zîj gâsuninetâ zen nîngâm pâlâtînzîj lolot, zorat op âksik birânim âibi. Kembugât den kulem nîi zîap, zo bon upap. Den zo itâ,

‘Nâ rîma galem a kua rîma zen sîj sururun op âim nanngâbi.’

³² Nâ sa nîngânêk. Nâ mumunjan gâbâ zaatnî Gâlilaia âi kândom otzîngâbat.”

³³ Sîi Peteronî itâ sîm dukuip, “A nîmbutnî, zîj birîgibi. Nâ ko mân birîgibat. Buñ kîtiknî.”

³⁴ Yatâ sîi Yesunî itâ sîm dukuip, “Nâ perâknak dîgobâ. Gâ nîtik ziren kwâimbâninandâ sîp karâmbut oi kuruknî dîj sîbap.”

³⁵ Yatâ sîi Peteronî itâ sîp, “Gâ gomnî nâ nonâ sîne mân kwâimbîgibat.” Sîi arîpnî nîmbutnî, nen den yatîk sîwen.

³⁶ Nen âimnî nak kalâm nîi kutnî Gezemanê, zoren takâm Yesunî arîpnî itâ sîm dâtnîngoip, “Zen ziren tatne nâ ândi âi nînîu sîbâ.”

³⁷ Yatâ sîm nî Petero sot Zebedaio gât nanzatnî diizîjî âiwe. Âimnî Yesunî umnî yîmbîrei ken bet kakit oip.

³⁸ Yatâ op dîzîngom sîp, “Umnâ yîmbîrei mumunî otnîgap. Zen nâ sot tap um wîgân ândînek.”

³⁹ Yatâ sîm nî mâik nîi âim si sîngân hînân ge tutukum itâ sîm nînîu sîp, “Ibînî, nîngânîm

sâknam kâmut zi betnan mena buņ oik. Oi nâgât den buņâ, gâgât den, zo kâtigibap.”

⁴⁰ Yatâ ninâu sâmņâ puriksâm arâp karâmbut ziņgiri uman zem tatne Petero itâ sâm dukuip, “Zen nâ sot gwâlâ mâik ηâi ândibigât dâp buņâ?”

⁴¹ Zen mâsimâsikâyân loribegât um gwâlâ ândim ninâu sânek. Umņâ bâbâlaņ opmap. Sâkņâ ko yâmbâremap.”

⁴² Dum âimņâ den itâ sâm ninâu sâip, “Ibânâ, sâknam zi betnan mimbangât nâņgâna mân dâp oi laņ gâgât den, zo kâtigibap.”

⁴³ Yatâ ninâu sâmņâ âburem arâp karâmbut, zen sinziņâ uman oi zinetâ ga muyageziņgip.

⁴⁴ Zâmbamņâ âi ninâu sâi sâp karâmbut oip. Den mârum sâip zo yatik ninâu sâip.

⁴⁵ Ninâu sâm naņgâm arâp zeņgâren puriksâm itâ sâm dâzâņgoip, “Zen uman tok zem te? Zi mârum narâk uap. A bonņâ, nâ bâliņ mâme a zeņgât bitziņan zâibâman.

⁴⁶ Zaatne âinâ. Iknek. A sâi gâsunim nobi, zo mâte otniņgap.”

Kâsa ziņâ Yesu gâsuwe.

(Mk 14:43-50; Lu 22:47-53; Yo 18:3-12)

⁴⁷ Den yatâ sâm kiri arâp kiin zagât, neņgâren gâbâ a ηâi, kutņâ Yuda, zâkņâ a kâmut kândom otziņgi gawe. A kâmut zo tirik namâ galem a patâ sot a sâtnâ, ziņâ sâņgonzâņgone kâmbam sot sâu patâziņâ mem gawe.

⁴⁸ Oi Yudaņâ den kâņņan itâ sâm dâzâņgoip, “Nâ lum mâņgansa zi sâm gâsubi.”

⁴⁹ Oi gamņâ zorenâk Yesugâren âim O patânâ sâm lum mâņgarip.

⁵⁰ Yatâ oi Yesuñâ den ñâi itâ sâm dukuip, “Buku, nep tuubam gaat, zo tuum nanğânan.” Yatâ sâi a kâmut, zen Yesugâren ga gâsum saawe.

⁵¹ Oi Yesu sot ândiwen, nenğâren gâbâ ñâiñâ sâuñâ sâmbum tirik namâ galem a patâgât kore a ñâi kindapñâ kârâm kwâkip.

⁵² Yatâ oi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Sâugâ mirâñan hanguna giarik. Ñâi zâk sâuñâ zânğoi hâuñâ kumbi.

⁵³ Nâgât dap nânğat? Nâ Ibânanğâren ninâu sa sâi ko sumbem kâwali a kâmut kiin zagât, zo kegâk sâi gem galem otnibe.

⁵⁴ Oi zen gem ga galem otnine Kembugât ek-abân den ziap, zo dabân bon opap?”

⁵⁵ Yatâ sâmñâ a kâmut gâsunam gawe, zo itâ sâm mâsikâziñgip, “Nâgât dap nânğe? Zen nâgât nânğâne kâmbam ku oi kâmbam sot sâuziñâ mem ga gâsânoge? Zorat sa nânğânek. Nâ sirâmñâ sirâmñâ tirik namin zen Kembugât den siñji dâzânğoman. Oi zen zoren mân gâsânowe.

⁵⁶ Oi zi Propete zenğât den kâtigibapkât âsagiap.” Oi Yesugât arâpñâ, nen aksik Yesu birânanğâm siñsururuñ âiwen.

Yesu a sâtnanğât namin diim âiwe.

(Mk 14:53-65; Lu 22:54-55, 63-71; Yo 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Kâwali a zen Yesu gâsum tirik namâ galem a patâ Kaipa, zâkkâren diim âiwe. Zâkkât namin Kembugât gurumin den zorat galem a sot a sâtnâ mindum tarâwe.

⁵⁸ Zen Yesu diim âinetâ Petero zâk kândâtziñan bet moliziñgâm arip, Âi takâmñâ tirik namâ

galem a patâgât dâmân kâligen bagimnâ kore a zengât oserân itâ nângâm kwâkâm getâip, “Yesugât den dap sâbi? Zorat ziren tap nângâbat.”

⁵⁹ Oi tirik namâ galem a patâ sot a sâtñâ, zen aksik tapñâ Yesugât den sâkñanâk sâm kunatkât den sâm kâruwe.

⁶⁰ Oi a donbep den sarâ donbep sâm bonñâ mân muyagiwe. Oi bet a zâgât gawet.

⁶¹ Zet gamñâ itâ sâwet, “A zirânâ itâ sâip, ‘Nâ Kembangât tirik namâ kândañâ sirâm karâmbut umñanâk dum tuubat.’ ”

⁶² Yatâ sâitâ tirik namâ galem a patâ, zâk zaatñâ Yesu itâ sâm mâsikip, “Gâgât den se, zorat den hâunñâ sâban mo mân sâban?”

⁶³ Sâi Yesuñâ den mân sâm kirip. Yatâ kiri tirik namâ galem a patâ, zâkñâ itâ sâm dukuip, “Anutu, ândiândi mariñâ, zâkkât mâteñan mâsikâgiga sâm kâtigenan. Gâ Kristo, Anutugât nanñâ mo a nâi?”

⁶⁴ Yatâ sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Zo sat, zo. Oi nâi dâzângua nângânek. Gâtâm a bonñâ, nâ imbañâ mariñâ, zâkkât âsanñâ bongen tap sumbem unumunum kwâkñan gem ga nikpi.”

⁶⁵ Yatâ sâi tirik namâ galem a patâ den zo nângi bâliñ oi hâmbânâ mem moloñ arâpñâ itâ sâm dâzângoip, “Zâk Anutu yatâ op sap. Wangât den zagât sâm kârunat. Den sap, zo aksik nânge.

⁶⁶ Den zo nângâm dap dap nânge?” Mâsikâziñgi ziñâ itâ sâwe, “Zâk mumuñangât siñgi uap.”

⁶⁷ Yatâ sâmñâ tâpziñandâ Yesu si sângânñan tâpkumñâ bitziñandâ kom kâbakñiwe. Oi a

nâmbutņandâ bitziņ tipņandâ pâlomņan kun-zirâwe.

⁶⁸ Oi itâ sâmb dukuwe, “Kristo, gâ Propete ândiat oi ko sânan. A gogap, zo kutņâ ñâi?”

Peteroņâ Yesu kwâimbip.

(Mk 14:66-72; Lu 22:56-62; Yo 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Yatâ op tatne Petero zâk namâ sombemân tâip. Tâi kore ambân ñâiņâ zâkkâren âim sâip, “Gâ ko Galilaia a, zâk sot ândimat.”

⁷⁰ Yatâ sâi Peteroņâ a tarâwe, zengât mâteziņan kwâimbâm sâip, “Gâ den sat, zo nâ nâņgâm kwaksan.”

⁷¹ Yatâ sâmbņâ geibâ sâi kore ambân ñâiņâ ekņâ a itâ sâmb dâzâņgoip, “A zi Yesu Nasarete gokņâ, zâk sot ândimap.”

⁷² Yatâ sâi Peteroņâ kwâimbâm den sâmb kâtigeip. Oi sâip, “Nâ a zo mân ekman.”

⁷³ Yatâ sâmb mâik ñâi kinņâ a ziņâ Peterogâren âim sâwe, “Gâ perâkņak zengât kâmurân gokņâ. Nen diņgâ holiņâ nâņgen.”

⁷⁴ Sânetâ dum Anutu mâteņan sâmb kâtigem den laņ sâmb itâ sâmb dâzâņgoip, “Nâ a zo mânâk ekman.” Sâi zorenâk kurukņâ diņ sâip.

⁷⁵ Oi Yesuņâ den mârum sâip, zo Peteroņâ nâņgip, “Gâ sâp karâmbut kwâimbânina kurukņâ diņ sâbap.” Den zo nâņgâm umbâlâ op âkņan âim girâp patâ iseip.

27

Yesu zâk Pilatogâren diim âiwe.

(Mk 15:1; Lu 23:1-2; Yo 18:28-32; Apo 1:18-19)

¹ Haņsâi tirik namâ galem a patâ sot a sâtnjâ, zen mindum Yesu koindâ mumbapkât den sâwe.

² Oi sâne Yesu bikņâ saamņâ diim âim Roma a kutâ Pilato, zâkkâren parâwe.

³ Mumbapkât sâm kâtigine Yuda, zâk zo ekņâ wangât yatâ uan sâm umņâ bâlei kât pindâwe, zo mem âim tirik namâ galem a patâ sot a sâtnjâ mâburem ziņgip.

⁴ Oi itâ sâm dâzângoip, “Nâ laņ opņâ a târârakņâ zi bitziņan paan.” Yatâ sâi ziņâ sâwe, “Wangât neņgâren ga sat? Zo gikak.”

⁵ Yatâ sâm kât zo birânetâ mem tirik namin lum pam âi sip mianņgip.

⁶ Tirik namâ galem a patâ, zen kât zo memņâ sâwe, “Kât zi kâmbamgât sâņgân, zorat tirik namin pâindâ mân dâp upap.”

⁷ Oi kât zo mem dap utnat sâm âragum hân ñâi kwâlâwe. Hân zo âmaņ tuutuunņ agât hân sâmarâwe. Hân zo kamân ñâin gâbâ ga ândiândiņ, zo mune zoren hanzâņgobigât sâņgân miwe.

⁸ Oi narâk zoren hân zorat kutņâ ñâi kâmbam hân sâne kâtigeip.

⁹ Oi Propete Yeremia zâkkât den kânņan sâip, zo bon oip. Den zo itâ,

“Isirae a zen a sâņgânņangât kât sâwe.

¹⁰ A sâņgânņangât kât ekap 30, zorâņ âmaņ tuutuunņ agât hân, zo sâņgân miwe. Kembuņâ dâtnogip, yatik urâwe.”

*A kutâ zâk Yesu poru nagân mumbapkât sâip.
(Mk 15:2-5; Lu 23:3-5; Yo 18:33-38)*

¹¹ Zen Yesu diim âine a kutâ Pilato, zâkkât mâteņan kiri itâ sâm mâsikip, “Topkaņgât dâtno.

Gâ Yuda zenğât a kutâ?” Sâi Yesuñâ sâip, “Sat, zo.”

¹² Oi tirik namâ galem a patâ sot a sâtñâ, ziñâ den sâkñanâk sâm kine den hâuñâ mân sâip.

¹³ Yatâ oi Pilatoñâ dukum sâip, “Gâgât den doñbep sânetâ wangât den hâuñâ mân sat?”

¹⁴ Oi Yesuñâ den hâuñâ ñâi mân dukui a kutânâ nâñgi imbânâ oip.

¹⁵ Pasowa kendon narâk dâp a kutâ zâk Yuda a tâk namin tâpmarâwe, zenğâren gâbâ ñâi olañ ziñgâmâip.

¹⁶ Oi narâk zoren kâmbam ku a bâliñâ ñâi tâk namin zeip, kutñâ Baraba.

¹⁷ Oi a mindumñâ kinetâ Pilatoñâ mâsikâziñgâm sâip, “Ñâi olañbatkât nâñge? Baraba mo Yesu kutñâ ñâi Kristo sâme?”

¹⁸ Yuda a sâtñâ, zen Yesugât um kâlak nâñgânñgâm zâkkâren parâwe, zorat nâñgâmñâ sâip.

¹⁹ A kutâ, zâk den sâm kubikkubik tâtarân tâi ambinñandâ zâkkâren den itâ pâi gâip, “Gâ a târârak zo, zâkkât den mân mâsâsuatpan. Nâ itârân umanân nâñgâm zâkkât op sâknam doñbep nâñgan.”

²⁰ Oi tirik namâ galem a patâ sot a sâtñâ, zen a umziñan gem sâwe, “Zen sâne Baraba olaññâ ko Yesu ko koi mumbap.”

²¹ Oi a kutâ zorân dum mâsikâziñgâm sâip, “Ñâi mo ñâi olañbatkât se?” Sâi ziñâ sâwe, “Baraba.”

²² Sânetâ itâ sâm mâsikâziñgip, “Yesu, kutñâ ñâi Kristo sâme, zâk dap okñanğâbat?” Sâi zen lâu mâtâkâm aksik sâwe, “Zâk poru nagân moik.”

23 Sâne a kutânâ dum mâsikâm sâip, “Wan tosgât?” Yatâ sâi den kâtik sâm sâwe, “Zâk poru nagân moik.”

24 Yatâ utnetâ Pilatonâ sâi den mânâk nângâm den donbep sâne sâi too pindânetâ mâteziñan bikñâ too sançonñâ sâip, “A târârak zirat tosa nâgâren zimbap, zo zeñgât sinji uap.”

25 Sâi a ambân kâmut, zen itâ sâwe, “Tosa zo nen sot kiurâpniñ neñgâren zimbap.”

26 Yatâ sâne a kutânâ Baraba olañ ziñgip. Yesu ko sâi inzut kuupñoot, zorâñ lapitne poruyân kumbigât kâwali a bitziñan pâip.

*Kâwali a, zen Yesu kom eksâwe.
(Mk 15:16-20; Yo 19:2-3)*

27 Oi a kutâgât kâwali a, zen Yesu namin gâbâ diim gem kâwali a zeñgât namâ sombemân âim sânetâ kâwali a ziñâ aksik minduwe.

28 Mindumñâ Yesugât hâmbâ mâkâm kâwali a zeñgât hâmbâ kuriñâ giñanğâne giarip.

29 Oi tâk sâtmam goñkom kâukñan pane giarip. Oi bikñan tân nâi pindâne bikñâ bongen mem kirip. Yatâ opñâ kâwali a zen zâkkâren gam simin liim itâ sâwe, “Oe, Yuda zeñgât a kutâ.”

30 Oi tâpziñâ tâpkum tân beknan mem kâukñan kuwe.

31 Yatâ kom eksâmñâ kâwali a zeñgât hâmbâ, zo mâkâm zikñâ hâmbâ du giñanğâne giari poru nagân kunam diim âiwe.

*Yesu poru nagân kune moip.
(Mk 15:21-32; Lu 23:26-43; Yo 19:17-27)*

³² Diim âim mâtâbân a ñai muyagiwe, kutñâ Simon, Kirene kamânân gokñâ. Zâk okñangâne Yesugât poru nak bekñan mem lugi âiwe.

³³ Âimñâ hân ñai kutñâ Goligata (niin denân ko kâuk sinjit), zoren takâwe.

³⁴ Zoren takâmñâ wain too sot um gulip too mâpot pindânâ sâne nem ekñâ birip.

³⁵ Yatâ oi poru nagân kuwe. Kune kiri hâmbânangât wenzu pam igâwe. Ikne muyageip dâp miwe.

³⁶ Yatâ opñâ galem tarâwe.

³⁷ Oi kâukñâ kwâkñan poru nagân topñâ itâ kulemgune zeip, “Zi Yesu, Yuda zenğât a kutâ.”

³⁸ Oi kâmbam ku a zâgât poru nagân zâkom, ñai toren, ñai toren kwânângâzikâwe.

³⁹ Oi a ambân zoren âim gawe, zen sâm sinjan gem den top topñâ dukum kâuk birâm sâwe,

⁴⁰ “Bâi, gâ tirik namâ kândañ sirâm karâmbut tuum nanğâbat sâin. Bâi, gikâ sâkkâ sâna poru nagân gâbâ âkâm geik. Oi gâ Anutu nannâ ândiat oi poru nagân gâbâ pâtan ge.”

⁴¹ Oi tirik namâ galem a patâ sot Kembangât gurumin den zorat galem a sot a sâtñâ, zen yatik dukum sâwe,

⁴² “A nâmbutñâ tâmbetagonam utnetâ tânzângomap. Zikñangât ko kwaksap. Zâk Isirae a nenğât a kutâ ândiap oi ko poru nagân gâbâ âkâm gâi zâkkât diñâ nângânat.

⁴³ Zâk nâ Anutugât nannâ sâm, nângâm pâlâtânâ Anutugâren pâi zeip, zorat Anutuñâ zâkkât nângap oi ko poru nagân gâbâ kwâki geik.”

44 Oi kâmbam ku a zâkowe, zet yatik den mot dukuwet.

Yesuñâ moip.

(Mk 15:33-41; Lu 23:44-49; Yo 19:28-30)

45 Yatâ okņanğâne mirâ bâkņan zoren nğâtâtik muyagem zei mirâ oi âkip.

46 Mirâ oi Yesuñâ den kâtikņâ den sâm sâip, “Eli, Eli lama sabatini (niņ denân ko, Anutunâ, Anutunâ, wangât birâniğat)?”

47 Oi kirâwe, zeņğâren gâbâ a nâmbutņâ ziņâ sâwe, “Zâk Elia konsap.”

48 A nğaiņâ nğngâm sârârâk kârâm âim sarugât kâmon mem ga winiga too kâlakņoot sum kapiņkum pindip.

49 Oi a nâmbutņâ itâ sâm dukuwe, “Nen tap iknâ. Elia perâkņak ga mâkâbap mo buņâ?”

50 Oi Yesu zâk dum den kâtikņâ den sâi Kaa-pumņâ takâm arip.

51 Moi tirik namin sâņgum patâ, zo uren gâbâ oloņ gei kwâkip. Oi wâriņ mei kât âbâņgum naņgip.

52 Oi a zeņğât kwak, zo pâroņsâi Kembangât siņgi a ândim muwe, zo zeņğâren gâbâ nâmbutņandâ zaarawe.

53 Oi Yesu zâk kândom op zaari zen kwagân gâbâ zaatņâ kamân kâukņan zo âim a doņbep muyageziņğawe.

54 Oi kâwali a galem sot arâpņâ kirâwe, zen wâriņ sot kut nğai nğai zo ekņâ imbaņâziņ buņ oi sâwe, “Perâkņak a zirâņ Anutugât nanņâ ândeip.”

55 Yesu kuwe, narâk zoren ambân doņbep kârebân kin kut nğai nğai zo ek naņğawe. Ambân

zo, zen Yesu molim kore okṛṇṅâm Galilaia hânân gâbâ gawe.

⁵⁶ Maria, Madala kamânân gokṇâ sot Maria, Yakobo sot Yose zekât mamzikṇâ. Oi ambân ṇâi Zebedαιο nanzatṇâ, zekât mamzikṇâ. Zen ârândân tarâwe.

Yesu hanguwe.

(Mk 15:42-47; Lu 23:50-55; Yo 19:38-42)

⁵⁷ Mirâ ṇâtiksâisâi Arimataia kâmânân gokṇâ sikum a ṇâi Yesugât a op ândeip, kutṇâ Yosepe, zâk gâip.

⁵⁸ Gamṇâ Pilatogâren âim Yesugât kâambarâṇâ zorat dukum sâi Pilatoṇâ kâwali a sâm dâzâṅgoi pindâwe.

⁵⁹ Yosepenâ kâambarâṇâ zo memṇâ sâṅgum kâu uṇṅakṇandâ kâpim lum arip.

⁶⁰ Lum âim kât mâtâpṇâ zik sinḡi ṇâi tuugip, zoren pamṇâ kât patâ ṇâi kâbakṇei âi mâtâp dooṅgoi arip.

⁶¹ Oi kwak naṅgâmṇan Maria, Madala kamânân gok sot Maria ṇâi, zet zo tap igâwet.

⁶² Kendongât kut ṇâi ṇâi kubikkubik narâk, zo âki ko haṅsâi tirik namâ galem a patâ sot Parisaio a, zen Pilatogâren âiwe.

⁶³ Âimṇâ sâwe, “Patâniṇâ, nen den ṇâi nâṅgen, zo dâgonâ. Sarâ a zâk wâgân ândeibân itâ sâip, ‘Momṇâ sirâm karâmbut zem tap zaatpat.’

⁶⁴ Zorat arâpṇâ ziṇâ âi kâambarâṇâ mem âimṇâ mumuṇan gâbâ zaatsap sarâ sâbegât kâwali a sâṅgonzâṅgona kwagân âi galem kinetâ sirâm karâmbut âkâbap. Mârum den sarâ zeip, zorat

den sarâ kwâkɲan zari lâmbatpapkât girem op dâgogen.”

⁶⁵ Sâne Pilatonjâ itâ sâmbâm dâzângoip, “Kâwali a zingân. Diizingâm kwagân âim ziinjak dap mo dap nânge, zo yatâ doongune tâpap. Yatâ sâi kâwali a zen sot âimɲâ kwagân zo winzip pam galem tarâwe.

⁶⁶ (-)

28

Yesu mumuɲan gâbâ zaarip.

(Mk 16:1-10; Lu 24:1-10; Yo 20:1-18)

¹ Yuda zengât kendon âki hanjsâsâgât Maria, Madala kamânân gokɲâ sot Maria bukuɲâ, zet kwagân iktam âiwet.

² Aritâ wâriɲ patâ mei Kembugât sumbem a nânɲâ sumbemân gâbâ gem kât patâ mem kâbakɲei ari kât kwâkɲan tâip.

³ Tobatɲâ âsakɲoot hânpan yatâ. Hâmbânâ kâu timan.

⁴ Kâwali a, zen zo ekɲâ sânbâmziɲ sâmbui kenɲât op hânân gei zem ândiwe.

⁵ Oi ambân zagât zo, zet âi takitâ anjâ itâ dâzâkom sâip, “Zet kenɲât mân oit. Nâ nânɲan. Zet poru nagan kuwe, zo iktam gabot.

⁶ Oi zâk zi mân taap. Zâk mârum sâmbâm dâzângoip, zo yatâ op mumuɲan gâbâ zaatsap.

⁷ Zet kek âi arâpɲâ dâzângobabot, ‘Yesu zâk mumuɲan gâbâ zaatsap. Galilaia hânân âi kândom otzingâbap. Zen zoren âi ikpi.’ ”

⁸ Sâi zet kek kwak zo birâm kenɲât sot sâtâre op arâp den sinji dâzângoram sârârâk kârâm âiwet.

⁹ Aritâ Yesuñâ mâtâbân muyagezikâm itâ sâm dâzâkoip, “Umzik âlip oit.” Yatâ sâi zet um topñan âi pindiñsâm mâpâsem kiñan gâsuwet.

¹⁰ Oi Yesuñâ itâ sâm dâzâkoip, “Zen mân kenğât oit. Zet âi arâpnâ dâzânğoitâ Galilaia hânân âi nikpi.”

¹¹ Ambân zagât, zet aritâ kwagân galem kirâwe, zenğâren gâbâ nâmbutñâ zen âim kamân patin takâmñâ tirik namâ galem patâ kut ñâi âsageip, zorat siñgi dâzânğowe.

¹² Oi tirik namâ galem a patâ sot a sâtñâ, zen mindum kâwali a zen kât donbep zingâwe.

¹³ Zingâm itâ sâwe, “Zen itâ sâbi. Nen ñâtigân uman zeindâ arâpñâ ziñ gam kâmbârânñâ mie.

¹⁴ Den zo Roma a kutânñâ nânğâbapkât kenğât mân upi. Âlip niñâ dukunat.”

¹⁵ Yatâ sâm dâzânğone kâwali a zen den lum kât zo mem âiwe. Den sarâ zo Yuda a zenğâren zeipñak tok ziap.

Yesuñâ bâkñan arâpñâ muyageziñgâm nep diñ sâm ziñgip.

¹⁶ Yesugât arâp kiin kânok, nen Galilaia hânân bakñâ ñâin Yesuñâ den kânñan dâtnânğoipkât zoren zâiwen.

¹⁷ Zâimñâ zikñâ ekñâ pindiñsâm mâpâsiwen. Nâmbutñandâ ko um zagât urâwe.

¹⁸ Oi Yesuñâ gootniñan gam itâ sâm dâtnânğoi, “Anutunñâ imbanñâ top top aksik sumbengât sot hânğât nâ nigip.

¹⁹ Zorat ko zen hânñâ hânñâ, a kâmutñâ kâmutñâ, zenğâren âim nep tuune dinnâ lum nâgât a ambân upi. Oi Ibâ sot nanñâ, nâ sot

Tirik Kaapum, nengât korân târokwap too sanjon zingâbi.

²⁰ Den dâzangom ândiwan, zo aksik lubigât dâzangom ândibi. Oi nâi dâzângua nângânek. Nâ sirâmᵑâ sirâmᵑâ, âsâbân zen sot ândia hângât narâkᵑâ âkâbap.”

Zo yatik.

SINGI ÂLIP EKAP
The New Testament in the Komba Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Komba long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Komba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

8e5b8dff-a54f-5e56-9b8c-1906f06b22d1